

Aleg. 200.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o budżecie na rok 1891, tudzież o wnioskach Wydziału krajowego w sprawie zjednoczenia długów krajowych i pokrywania niedoborów, niemniej w sprawie zmiany roku budżetowego.

Wysoki Sejmie!

Komisja budżetowa ma zaszczyt, o budżecie na rok 1891 w związku z przekazaniami jej wnioskami budżetowymi Wydziału krajowego przedłożyć sprawozdanie następujące.

I. Budżet krajowy na rok 1891.

Preliminarz Wydziału krajowego na rok 1891 wynosi w wydatkach 4,889.410 zł. w dochodach 547.636 zł.; wydatki *netto* wynoszą według tego preliminarza 4,341.774 zł. Komisja budżetowa podniosła wydatki, włączywszy w nie uchwalone już tymczasem przez Wysoki Sejm kwoty o 127.354 zł. do sumy 5,016.764 zł., dochody o 30.734 zł. do sumy 578.370 zł.; wydatki *netto* wynoszą według preliminarza komisji, **4,438.394 zł.**, to jest o kwotę 96.620 zł. więcej, niż według preliminarza Wydziału krajowego.

Według budżetu na rok 1890 wynosiły wydatki 4,657.525 zł., zaś dochody 497.160 zł., wydatki *netto* 4,160.365 zł., czyli o kwotę 278.029 zł. mniej, niż według preliminarza komisji budżetowej na rok 1891.

Różnice szczegółowe między preliminarzem Wydziału krajowego a komisji budżetowej widoczne są z tablicy następującej:

Summaryusz budżetu krajowego na rok 1891.

Rubryka	W y d a t k i	Według pro- jektu Wydziału krajowego		Według wnio- sków komisji budżetowej a po części uchwał Sejmu		Z porównania	
		złotych	złotych	złotych	złotych	więcej	mniej
I.	Koszta reprezentacji kraju	108.426	108.426	—	—	—	—
II.	„ zarządu	262.288	262.560	272	—	—	—
III.	„ leczenia	800.000	770.000	—	30.000	—	—
IV.	„ szczepienia	66.000	65.500	—	500	—	—
V.	Wydatki sanitarne	5.300	4.500	—	800	—	—
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	16.674	17.874	1.200	—	—	—
VII.	Na cele wykształcenia i oświaty	1,235.690	1,251.126	15.436	—	—	—
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	13.560	18.760	5.200	—	—	—
IX.	Kwaterunkowe żandarmerji	148.160	147.869	—	291	—	—
X.	Drogi krajowe	859.180	848.580	—	10.600	—	—
XI.	Dotacje dla zakładów krajowych	11.943	93.762	81.819	—	—	—
XII.	Wydatki na szpasmnictwo	28.000	28.000	—	—	—	—
XIII.	Budowy wodne i melioracye	233.786	202.286	—	31.500	—	—
XIV.	Umarzanie pożyczek	628.518	614.663	—	13.855	—	—
XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa	290.338	332.309	41.971	—	—	—
XVI.	Na cele przemysłu	116.224	154.324	38.100	—	—	—
XVII.	Różne wydatki	65.323	96.225	30.902	—	—	—
	Suma wydatków	4,889.410	5,016.764	214.900	87.546	—	—
				127.354			

Rubryka	Dochody	Według projektu krajowego		Według wniosków komisji budżetowej a po części uchwał Sejmu		Z porównania	
		złoty	złoty	złoty	złoty	więcej	mniej
I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—	—	—	—	—
II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	1.000	—	5.000	4.000	—	—
III.	Dochody z dróg krajowych	216.027	216.027	216.027	—	—	—
IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	16.749	16.749	19.523	2.774	—	—
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	35.000	35.000	34.400	—	600	—
VI.	Zwroty pożyczek	5.308	5.308	5.308	—	—	—
VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	5.460	5.460	5.460	—	—	—
VIII.	„ „ „ szkół i folwarku w Dublanach	47.086	47.086	71.576	24.490	—	—
IX.	„ „ „ w Czernichowie	35.372	35.372	35.372	—	—	—
X.	„ „ „ innych szkół rolniczych krajowych	16.160	16.160	16.230	70	—	—
XI.	Zwroty za sprawdzenie rachunków aptekarskich	600	600	600	—	—	—
XII.	Dochody z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z r. 1866.	11.293	11.293	11.293	—	—	—
XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmerji	52.010	52.010	52.010	—	—	—
XIV.	Dochód ze zwrotu wydatków szpapasowych	8.000	8.000	8.000	—	—	—
XV.	Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych	46.650	46.650	46.650	—	—	—
XVI.	Rozmaite dochody	50.921	50.921	50.921	—	—	—
	Suma dochodów własnych	547.636	578.370	578.370	31.334	600	—
							30.734

Wynikające z tablicy powyższej różnice pomiędzy preliminarzem Wydziału krajowego a preliminarzem komisji budżetowej, są uzasadnione bliżej w sprawozdaniach o poszczególnych rubrykach budżetu. Tutaj zaznaczamy dla poglądu następujące uwagi:

A) Preliminarz wydatków:

W Rubryce III. obniżono wydatek kosztów leczenia o	30.000 zł.
„ „ VI. wstawiono więcej o	1.200 zł.
dla Towarzystwa opatrności we Lwowie.	
W Rubryce VII. więcej o	15.436 „
przeważnie z powodu zwiększenia wydatków w funduszu szkolnym krajowym o	1.136 zł.
dla zakładu głuchoniemych o	2.400 „
„ Towarzystwa Sokółów	800 „
na nagrody za dzieła sceniczne polskie	750 „
„ teatr ruski	2.000 „
dla tow. im. Moniuszki w Stanisławowie	100 „
dla internatu Nazaretanek	1.000 „
„ wydawnictwa Muzeum o	500 „
„ Macierzy polskiej o	500 „
„ przymierzy braci	300 „
„ oświaty ludowej we Lwowie	500 „
„ „ „ w Krakowie	1.000 „
na działka ludowe	1.000 „
„ wydawnictwo kwartalnika historycznego	400 „
innych stowarzyszeń	4.650 „
Razem zwiększenie	<u>17.036 zł.</u>
natomiast zmniejszono rubrykę o	1.600 „
zostaje	<u>15.436 zł.</u>
W Rubryce VIII. wstawiono więcej o	5.200 „
z powodu podwyższenia zasiłku na pomniki w ogóle o	1.500 „
dla kościoła parafialnego w Bieczu o	2.500 „
na restauracją pomników w katedrze tarnowskiej	1.200 „
Razem jak wyżej	<u>5.200 zł.</u>
W Rubryce X. wstawiono mniej o	10.600 „
przeważnie z powodu skreślenia na rekonstrukcją dróg sumy 10.000 zł.	
W rubryce XI. wstawiono więcej o	81.819 zł.
stosownie do korzystniejszego wyniku preliminarzy zakładów krajowych, do których jednak dodano na zakupno gruntu i na roboty przygotowawcze pod budowę demu położnic we Lwowie kwotę 22.000 zł., a na budowę pawilonu w szpitalu św. Łazarza 65.000 zł.	
W Rubryce XIII. wstawiono mniej o	31.500 „
przeważnie z powodu skreślenia 30.000 zł. na regulacją Biały.	
W Rubryce XIV. wstawiono mniej o	13.855 „
a to z powodu zmniejszenia wydatków na odsetki bierne 13.000 zł.	
i z powodu wykreślenia raty na umorzenie pożyczki dla żandarmeryi	855 „
Razem jak wyżej	<u>13.855 zł.</u>

W rubryce XV. wstawiono więcej o . . . . . 41.971 zł.
 głównie z powodu zamieszczenia wydatków na budowę internatu w Dublanach 10.000 zł., na budowę gorzelnii w Dublanach 24.500 zł., na wymurowanie dołów i budowę suszarni w Gródku 2.900 zł., podwyższenia wydatków na górnictwo o 2.400 zł., na kółka rolnicze o 5.000 zł., dla Towarzystwa uprawy tytoniu 2.000 zł., dla dzieci śp. Dr. Nowickiego o 1.000 zł., — natomiast wykreślono wydatki na torfiarnię w Dublanach o 8.000 zł.

W Rubryce XVI. wstawiono więcej o . . . . . 38.100 „
 przeważnie z powodu powiększenia uposażenia funduszu przemysłowego o 30.000 zł. i dodania na budowę szkoły ślusarskiej w Świątnikach 10.000 zł., oraz drobnego umniejszenia innych pozycji.

W Rubryce XVII. wstawiono więcej o . . . . . 30.902 „
 z powodu wydatku na zamek oleski . . . . . 18.000 zł.
 dalej na dotacyą dla posła Pietruskiego . . . . . 5.000 „
 oraz na rozmaite zasiłki: dla dotkniętych gradobiciem, dla pogorzalców, dla straży pożarnych, tudzież na pożyczkę dla odrestaurowania cerkwi w Sanoku i inne 7.902 „
 Razem jak wyżej . . . . . 30.902 zł.

B) Preliminarz dochodów.

W Rubryce II. wstawiono więcej o . . . . . 4.000 zł.
 z tytułu odsetek od pieniędzy chwilowo lokowanych.

W Rubryce IV. wstawiono więcej o . . . . . 2.774 „
 z tytułu nadwyżek dochodów od zakładów dotowanych, a to na podstawie specjalnych preliminarzy.

W Rubryce VIII. wstawiono więcej o . . . . . 24.490 „
 przeważnie z powodu wstawienia kapitału z pożyczki hipotecznej na budowę gorzelnii w kwocie 24.500 zł.

II. Pokrycie wydatków na rok 1891 i gospodarka Wydziału krajowego.

Na pokrycie wydatków funduszu krajowego, pozostałych po strąceniu dochodów własnych, proponuje Wydział krajowy pobieranie dodatków do podatków bezpośrednich w wysokości dotychczasowej 36 centów. Jakkolwiek dodatki te nie zdołają pokryć całej sumy wydatków *netto* w sumie 4,438.394 zł., to jednak komisya budżetowa, nie widząc na teraz możności podnoszenia dalszego stopy dodatków, godzi się na wniosek Wydziału krajowego.

Natomiast nie zgadza się komisya z Wydziałem krajowym co do obliczenia wydatności centa dodatków do podatków. Wydział krajowy oblicza mianowicie wydatkowo tylko na 94.500 zł., zatem cały dochód z dodatków tylko na 3,402.000 zł., a to wychodząc z przekonania, że Wysoki Sejm przyjmie jego wniosek do L. 34.801, odnoszący się do zmiany roku budżetowego, czyli raczej do zmiany terminu czynienia wydatków i liczenia dochodów za rok budżetowy ubiegły.

Rok budżetowy zgadza się wprowadzić w królestwie Galicyi a i w całej Austrii z rokiem słonecznym; wszakże skutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6 grudnia 1872 nie zamyka się ani dochodów ani wydatków roku budżetowego z dniem 31. grudnia, lecz się je przenosi jeszcze na rachunek tego samego roku aż po koniec czerwca roku następnego.

Urządzenie to pozostało do dziś niezmienione, chociaż tymczasem państwo, za którego wzorem powzięto powyższe postanowienia, skróciło termin po koniec marca. Wydział krajowy tedy proponuje przyjęcie tego ostatniego terminu dla dochodów i wypłat, a asygnacje pragnie nawet ograniczyć do końca lutego.

Komisya budżetowa uznaje, iż proponowana przez Wydział krajowy reforma zdołałaby przyspieszyć zamknięcia rachunków, pobudzić energią organów podwładnych Wydziału krajowego i ułatwić obrachunki ze skarbem państwa. Zanim wszelako znajdą się środki zapobieżenia niedoborom chronicznym, nie może komisya doradzać Wysokiemu Sejmowi już teraz tej reformy, która w roku pierwszym sprowadzi ubytek w dochodach prawie o $\frac{1}{4}$ miliona.

Wprawdzie Wydział krajowy podnosi, iż byłby to ubytek tylko rachunkowy, gdyż powstałby jedynie w ten sposób, że na rachunek roku 1891 nie zapisanoby zaległości podatkowych z lat ubiegłych, ściągniętych do końca czerwca r. 1892, lecz tylko ściągnięte do końca marca a za to zaległości, ściągnięte od 1. kwietnia do końca czerwca 1892, zapisanoby już na rachunek roku 1892. W przyszłości zaś zapisywano by już na rzecz każdego roku wpływy z całych 15 miesięcy, tak że tylko rok 1891 byłby ukrócony, bo zaległości ściągnięte po koniec czerwca roku 1891 zapisano według metody dotychczasowej dla roku 1890, a z roku 1892 przypadłyby mu tylko zaległości pierwszego kwartału.

Otóż komisya nie przeczy wcale, że zaległości, ściągnięte w drugim kwartale 1892, istotnie nie przepadłyby dla skarbu krajowego, choćby je zapisano na poczet roku 1892, a przeto rok 1891 ukrócono o $\frac{1}{4}$ miliona; ale mimo to wolnoby tę zmianę w zapisaniu zaległości tylko wtedy uważać za czysto rachunkową, gdyby budżet krajowy za rok 1891 wykazywał mimo tego ukrócenia nadwyżkę. Gdy zaś stan finansów wymaga przeciwnie pokrycia niedoboru pożyczką nawet przy sposobie budżetowania dotychczasowym, przeto zmiana formalna roku budżetowego musiałaby spowodować skutek materyalny dotkliwy, to jest rzeczywiste acz jednorazowe powiększenie niedoboru, a w dalszej konsekwencyi, rzeczywiste powiększenie pożyczki o 234.869 zł. netto.

Tego nie może zalecać komisya Wysokiemu Sejmowi i radzi odroczyć reformę odnośną, jako nie zbyt nagłą, aż do czasu, gdy finanse krajowe zniosą łatwiej jednorazowy ubytek $\frac{1}{4}$ miliona. Odroczenie zaś będzie zwłaszcza w roku 1891 tem bardziej uzasadnione, ile że komisya proponuje już bez tego znacznie więcej, bo przeszło $\frac{1}{2}$ miliona jednorazowego wydatku na uregulowanie innej strony gospodarki Wydziału krajowego.

Za to dodatki do podatków będą według wniosków komisyi służyły w całej pełni dotychczasowej na potrzeby istotne funduszu krajowego. Wydatność ich będzie wskutek tego naturalnie przewyższała znacznie przyjętą przez Wydział krajowy cyfrę 94.500 zł.; zdaniem komisyi będzie ona nadto przewyższała cyfrę 101.000 zł., wynikającą z przecięcia lat 1887—1889 (101.702 zł.). Przecięcie to przyjął widocznie także Wydział krajowy przy obliczaniu dochodów na wypadek zmiany roku budżetowego. Szacuje on bowiem dochód z dodatków za miesiący 15 w sumie . . . . . 3,402.000 zł.
do czego dodawszy . . . . . 234.869 „
ubytku za 3 miesiące, otrzymuje się sumę 3,636.869 zł., odpowiadającą właśnie wydatności 101.000 zł. przy 36 centach dodatków. To zapatrywanie Wydziału krajowego nie zgadza się jednakże z obliczeniami jednego z członków jego, podanemi w alegacie do wniosków do l. 33.881. Z obliczenia tego wypływa na rok 1891 wydatność z centa 104.000 zł.; a ponieważ powyższe przecięcie jest bez tego niedokładne dla braku dat ostatecznych za rok 1889, ponieważ dalej rok 1889 jako głodowy nie może decydować o przecięciu, ponieważ wreszcie Wysoki Sejm przyjął dla roku 1890 mimo klęski głodowej z roku 1889 wydatność centa na 103.000 zł. przeto komisya jest także zdania, że na rok 1891 można się spodziewać wydatności centa

w wysokości 104.000 zł., zatem przy stopie 36 centów dodatków do podatków dochodu w sumie 3,744.000 zł.

Porównywując ten dochód z dodatków do podatków z wydatkami netto w sumie 4,438.394 zł. otrzymuje się niedobór w sumie 694.394 zł., którą należało pokryć pożyczką odpowiednią. Atoli zdaniem komisji budżetowej wypadnie zaciągnąć pożyczkę wyższą, a to w tym celu, ażeby zregulować ostatecznie gospodarkę Wydziału krajowego ze strony ważniejszej nierównie, niż termin roku budżetowego. Mamy na myśli dotacją kasy krajowej.

Dotacja kasy wynosi obecnie 376.263 zł. i pochodzi z zaciągniętej częściowo na ten cel w r. 1884 pożyczki milionowej. Stało się to na wniosek ówczesnej komisji budżetowej, która idąc za myślą wniosków posła Chrzanowskiego z lat 1877 i 1880, wykazywała przez usta znakomitego sprawozdawcy swego, ś. p. Smarzewskiego, jako „dotacja kasy krajowej jest niezbędnym warunkiem porządnej gospodarki w skarbie krajowym“... i musi być stworzoną, „jeżeli skarb krajowy ma być ochronionym od potrzeby zaciągania rokrocznie kosztownych, acz chwilowych pożyczek na bieżące wydatki.“

Słowa te można powtórzyć dosłownie jeszcze dzisiaj, bo stworzona uchwałą ówczesną dotacja jest dziś znowu niedostateczną. Od r. 1884 wzrósł budżet wydatków z 3,435.824 na 5,016.764 zł. a z nim wzrósł podobnie obrót kasowy; równocześnie zaś wskutek zwłok w ściąganiu podatków, spowodowanych klęskami nieurodzaju, tak się niejednokrotnie opróżnia kasa krajowa, że jest narażoną nietylko na znaczne procenta (r. 1889: 42.166 zł.) od wielkich pożyczek bieżących, lecz, co gorsza, na niebezpieczeństwo raptownego wypowiedzenia tych pożyczek.

Gwoli usunięcia tych niebezpieczeństw domaga się Wydział krajowy w swem przedłożeniu o zjednoczeniu długów krajowych (l. 33.881) uzupełnienia dotacji kasy przynajmniej do miliona zł., a komisya, uznając potrzebę takiej dotacji nawet na lata normalne, proponuje Wysokiemu Sejmowi przychylenie się do prośby Wydziału krajowego. Dlatego to komisya wnosi, by w r. 1891 zaciągnięto pożyczkę wyższą, aniżeli potrzeba na pokrycie niedoboru w wykazanej sumie 694.394 zł., by ją mianowicie zaciągnięto w nominalnej wysokości 1½ mil. zł., a z uzyskanej gotowizny obrócono na dotacją kasową resztę, pozostałą po pokryciu niedoboru.

Cyfra tej dotacji dodatkowej nieda się z góry oznaczyć dokładnie, ponieważ kurs emisyjny papierów krajowych nie da się naprzód ustanowić nigdy, a tem mniej w czasach dzisiejszych. Można tylko zrobić rachunek przybliżony. Oto komisya proponuje Wysokiemu Sejmowi za zgodą dwóch obecnych na jej posiedzeniu członków Wydziału krajowego, ustanowienie nowego typu obligacyj krajowych, obligacyj czteroprocentowych. Stopa procentowa jest wprawdzie w chwili obecnego przesilenia bardzo wysoka na targach europejskich, a obligacje krajowe 4½ % -we stoją prawie 2 zł. niżej pari. Wszakże po uspokojeniu giełd pieniężnych będzie niezawodnie stopa procentowa ciężyla dalej powolnie ku obniżce trwałej, a ruch ten, przerwany chwilowo, objawił się już dotychczas pomyślnie także dla kredytu galicyjskiego, jak świadczą obligacje 4% -we propinacyjne i listy zastawne towarzystwa kredytowego, które stoją nawet obecnie wyżej 92 i 95 zł.

Komisya budżetowa sądzi przeto, że mimo stanu niepomyślnego targów pieniężnych wypada także dla pożyczek krajowych właściwych przejść do stopy 4 od sta, bez względu na niezbyt wysoki kurs emisyjny, któryby można uzyskać w tej chwili. Na kurs ten możnaby zresztą wpłynąć korzystnie, gdyby się Wysoki Sejm zgodził na krótki stosunkowo termin amortyzacyjny 41-letni, któryby mógł działać w charakterze premii, podobnie jak przy listach Tow. kredytowego. Rata amortyzacyjna wynosiłaby w takim razie dokładnie 1%.

Przyjąwszy w takich warunkach przy konjunkturze prawdopodobnej najbliższych miesięcy kurs emisyjny po 88, możnaby z emisji 1½ miliona obligacyj uzyskać 1,320.000 zł.

Ze sumy tej przypadłaby kwota 694.394 zł. na pokrycie niedoboru, kwota około 15.000 zł. na stempel emisyjny i konfekcją obligacyj, kwota 75 000 zł. na 2 raty w r. 1891, kwota 6.000 zł. na podatek kuponowy, zaś kwota resztu jęca około 529.606 zł. na dotacyą kasy krajowej.

Gdy się tym sposobem podniesie dotacya kasy do sumy ogólnej 905.869 zł., to będzie już można wypowiedzieć przekonanie uzasadnione, iż Wydział krajowy przyłoży rękę do uporządkowania gospodarki krajowej. Komisya budżetowa starała mu się to ułatwić i wnioskiem o podwyższenie dotacyi kasy i wstawieniem w rubrykę XVII. wydatków kredytu dodatkowego w sumie 12.743 zł. na uzupełnienie funduszu dyspozycyjnego, który właściwie nigdy nie powinien być przekroczonym. Ale w zamian za to wypowiada komisya życzenie bardzo stanowcze, by na przyszłość postanowienia cyfrowe budżetu krajowego były przestrzegane ile możności najściślej. Komisya nie zapoznaje wprawdzie, że znaczna część pozycyí budżetowych polega z natury rzeczy tylko na szacunku, który może odbiedz od rzeczywistości; ale różnica między budżetem a wynikłością nie powinna być sprowadzaną dowolnie, ani się nie da usprawiedliwiać w ten sposób, że nadwyżkę niepreliminowaną w wydatkach pokryto tylko z zaoszczędzeń na wydatkach innych.

Przeciw postępowaniu takiemu podniosły się głosy poważne w Wys. Sejmie przy rozprawie tegorocznej nad zamknięciem rachunkowem za rok 1888, a posłowie Z. Kozłowski i Teliszewski wnieśli przy tej sposobności rezolucyę, które przekazano komisji budżetowej. Komisya sądzi, że intencyom wnioskodawców a i całego Wysokiego Sejmu stanie się zadość, jeżeli się Wydziałowi krajowemu odejmie sposobność, używania zaoszczędzeń z jednego działu wydatków na pokrywanie przekroczeń takich pozycyí, które z tamtym działem nie stoją w najmniejszym związku. To zaś nastąpi przez uchylenie dotychczasowego prawa przenoszenia wydatków z jednej rubryki ordynaryum do drugiej.

Komisya więc wnosi za przykładem ustawy finansowej państwowej uchylenie tak przenoszenia między rubrykami, jak nawet, z niewielu wyjątkami, między pozycyami tej samej rubryki. Takie ograniczenie prawa *virement* w budżecie funduszu krajowego i wszystkich zakładów krajowych nie będzie bynajmniej tamowało swobody akcji Wydziału krajowego, ale rozszerzy jego odpowiedzialność za gospodarke jego własną i organów jego podwładnych. Zaoszczędzenia będzie on wykazywał w zamknięciu rachunków jako swoją zasługę, zaś przekroczenia będzie musiał usprawiedliwiać istotną ich koniecznością, nie samem posiadaniem środków z równoczesnego zaoszczędzenia. Zarazem będzie może powyższe ograniczenie stanowiło dla Wydziału krajowego tarczę przeciw naciskowi ze strony tych osób czy organów, którym w danym razie może chodzic o jakiś wydatek, nie objęty preliminarzem wcale lub w sumie niższej.

III. Niedobór na rok 1891 i przyszłość finansowa kraju.

Wniosków powyższych co do gospodarki finansowej i spodziewanego na rok 1891 niedoboru nie śmiałyby komisya budżetowa przedstawić Wysokiemu Sejmowi bez dalszych wyjaśnień co do przyszłego stanu finansowego kraju. Przemawiałby przeciw takiemu postępowaniu zarówno względ formalny na przekazane komisji przedłożenie Wydziału krajowego o unifikacyi długów i pokrywaniu niedoborów budżetowych w przyszłości (l. 33.881), jak i względ materialny na wyjątkowe stanowisko roku bieżącego w historii finansów krajowych.

Gdy w roku bieżącym doprowadzono do skutku ugodę indemnizacyjną krajuł z państwem, zaprzątneły się umysły całej wykształconej ludności w kraju pytaniem, czy i jak należy po usunięciu owej głównej zapory uregulować stosunki skarbu krajowego. Temu ruchowi umysłów nie mógł się oprzeć także Wydział krajowy, który się musiał bez tego zająć sprawą reformy

skarbowej choć w części wskutek zeszlórocznej uchwały Wysokiego Sejmu z 26. listopada o unifikacji długów krajowych.

Z wniosków Wydziału krajowego, a zwłaszcza z alegatów dołączonych do sprawozdania o tych wnioskach i o przedsięwziętych ankietach i konferencyach, wynika tedy jasno to samo, co się objawia we wszystkich organach opinii publicznej. Wynika z tego mianowicie, że w kraju jak niemniej pomiędzy posłami i w szczególności także pomiędzy członkami Wydziału krajowego wyrobiły się z powodu załatwienia sporu indemnizacyjnego dwie wręcz przeciwne opinie co do wyboru środków finansowych na przyszłość. Jedni sądzą, że należy skonwertować resztujący dług indemnizacyjny, a rozłożywszy tak spłatę jego zamiast na lat siedem, na lat kilkadziesiąt, uzyskać wskutek zmniejszonej znacznie raty amortyzacyjnej przez dłuższy szereg lat, a przedewszystkiem w epoce siedmioletnich jeszcze subwencyj rządowych, obfite nadwyżki budżetowe, z których wypadłoby poczynić inwestycje pożyteczne dla podniesienia siły ekonomicznej i podatkowej kraju. Drudzy wołają przez najbliższych siedm lat przebiedować, jak dotychczas, choćby przy udziale pożyczek nowych, ażeby potem spłaćwszy w tym czasie dług indemnizacyjny przy pomocy subwencji rządowej, i mając przez to rozwiązane ręce, mając do dyspozycji dodatek indemnizacyjny, czynić nakłady takie, jakie Sejm uzna co roku za potrzebne.

Zwolennicy każdej z tych opinii wierzą w nadzieje opinii przeciwnej, a tylko oceniają je odmiennie: zwolennicy konwersyi boją się stagnacyi siedmioletniej i opóźnienia inwestycyj, przeciwnicy konwersyi boją się nieopatrzego może zużycia wielomilionowych nadwyżek w pierwszych siedmiu latach i naturalnej potem reakcyi w czasach, gdy po ustaniu subwencji rządowej potrzeba będzie przez lat kilkadziesiąt ponosić dalej ciężary indemnizacyjne. A Wydział krajowy, stanąwszy w swej większości po stronie tej ostatniej opinii, proponuje zaciągnięcie pożyczki 22-milionowej, któraby miała być zrealizowaną w latach od 1891—7 stopniowo na unifikacyą i pokrywanie niedoborów aż do umorzenia indemnizacyi.

Przy obradach nad wnioskami Wydziału krajowego i nad wszystkimi temi zagadnieniami, tyle doniosłemi dla przyszłości finansowej kraju, wychodziła komisya budżetowa z tej myśli, iż nie należy jej stawać z góry zasadniczo po stronie ani jednej opinii ani drugiej. Nie zważając więc na ważne niewątpliwie szkrupuły, jakie pojedynczy jej członkowie podnosili przeciw konwersyi długu indemnizacyjnego ze stanowiska prawnego i politycznego, postanowiła komisya za pośrednictwem wybranego subkomitetu zbadać obydwie systemy z punktu widzenia czysto finansowego i przeprowadzić ich porównanie nie do roku 1897 tylko, po który sięgają rachunki i wnioski Wydziału krajowego, lecz aż do roku 1905, w którym właśnie wskutek ugody indemnizacyjnej po raz pierwszy dopiero zniknąć mają z budżetu krajowego wszelkie ślady długu indemnizacyjnego.

Jako przedmiot porównania, stały do dyspozycyi komisyi rozmaite projekta konwersyjne, z rozmaitym terminem amortyzacyjnym przyszłych obligacyj konwersyjnych (50 i 67½ l.), z rozmaitym stopą dodatków do podatków (57 i 62 ct.) i z rozmaitemi sumami na inwestycje (5·6, 7·9 i 9·3 mil. zł.). W tem tylko zgadzały się ze sobą te projekta, że przyjmowały kurs emisyjny obligacyj 4%-wych na 90 od sta, i że wychodząc ze stanowiska budżetu wydatków na r. 1891, przyjmowały wzrost coroczny wydatków krajowych netto o 115.000 zł., zaś wzrost wydatności centa dodatków do podatków w r. 1892 o 1.000 zł. (ze 104.000 zł. na 105.000 zł.), a w latach następnych o 500 zł.

Ponieważ jednak każdy z tych projektów wykazywał, mimo milionowych nadwyżek inwestycyjnych w czasie subwencji rządowej, niedobory budżetowe począwszy od jednego z lat następnych (1900, 1905, 1906), przeto subkomitet komisyi budżetowej ułożył fikcyjny projekt konwersyi, który zdaniem wszystkich bez wyjątku członków jego byłby korzystniejszym od innych, gdyby się powiodło uzyskać od rządu warunki, na których się ten projekt opiera.

Opiera on się mianowicie przedewszystkiem na myśli zeskontowania przez rząd całego długu, jaki będzie w sumie 6,275.000 zł. ciężył na kraju wskutek ugody indemnizacyjnej w latach 1899—1901 (po 1,625.000 zł.), 1902—1903 (po 1/2 miliona zł.) i 1904 (400.000 zł.). Zeskontowany po 5% na dzień 31. grudnia 1891 (bo trudnoby konwersją przedsięwziąć wcześniej), zredukowałby się dług powyższy na 3,995.083 zł. 59 ct.; a ponieważ w latach 1892—1897 nie byłoby już potrzeba zaliczek rządowych po 325.000 zł., przeto zeskontowawszy ich znowu sumę 1,950.000 zł., płatną dopiero w ciągu lat 6 następnych, po 5% na dzień wcześniejszy 31. grudnia 1891, otrzymałoby się należną krajowi kwotę 1,696.665 zł. 54 ct., która strącona od powyższego długu krajowego zeskontowanego, dałaby dług krajowy w kwocie zredukowanej 2,298.418 zł. 5 ct. Gdyby zaś można nadto przypuścić, iż rząd przystanie na to, ażeby zeskontowaną po 5% i płatną tem samem w dniu 31. grudnia 1891 sumę długu rozłożyć jeszcze bez procentu na lat 6 i co roku od przypadającej jeszcze przez lat 6 subwencji w kwocie rocznej 2,100.000 zł. strącać kwotę roczną 383.069 zł. 67 1/2 ct., w takim razie wynikłby z takiego rozrachunku między krajem i rządem obowiązek rządu, opłacania krajowi na indemnizacją od r. 1892 — 1897 subwencji rocznej 1,716.930 zł. 32 1/2 ct. bez najmniejszych dalszych do kraju pretensyj.

Jakkolwiek ta cyfra wykazałaby znaczny ubytek w porównaniu ze subwencją dotychczasową 2,100.000 zł., pomnażaną o zaliczkę 325.000 zł., to jednak byłaby ona równocześnie wyrazem uchylecia wszelkich długów indemnizacyjnych kraju po r. 1897, a przytem osiągałaby w latach 1892—1897 całej niemal raty na oprocentowanie i umorzenie nowej pożyczki konwersyjnej, gdyby ją nawet obliczono wraz ze subkomitetem trochę pesymistycznie.

Rachunek konwersyjny subkomitetu przyjmuje mianowicie emisją 4%-wych obligacji z terminem umorzenia 40-letnim, który, zwalniając w odróżnieniu od terminu 50- a zwłaszcza 67 1/2-letniego całą niemal generacją od ciężarów indemnizacyjnych, nie zamyka generacji najbliższej drogi do dalszej konwersji w razie dalszej obniżki stopy procentowej. Mimo zaś krótszego terminu amortyzacyjnego przyjmuje subkomitet a za nim komisya, podobnie jak wyżej przy pożyczce na r. 1891, kurs emisyjny tylko na 88%, ponieważ nawet po zagojeniu ran, zadanych światu finansowemu przez dzisiejsze przesilenie giełdowe, nie nastąpi prawdopodobnie reakcja pomyślna tak silna, by już w r. 1892 można ulokować po 90% galicyjskie papiery 4%-we. Gdy tedy dług indemnizacyjny będzie wynosił z końcem r. 1891 sumę 31,137.687 zł., przeto wypadałoby wydać na jego konwersją przy powyższym kursie sumę nominalną 35,383.750 zł., od której rata roczna 40-letnia wynosiłaby 1,780.560 zł. 54 ct. Z obliczonej powyżej subwencji rządowej nie dostawałoby więc przez lat 6 tylko 63 630 zł. 21 1/2 ct. rocznie, do czego swoją drogą i przez tych lat 6 i przez całych dalszych 34, gdy ustanie subwencya, przybyłyby podatki rządowe.

Wszelako i w tym względzie znowu przyjmuje komisya, że rząd przyznałby konwersji galicyjskiej ulgi podobne, jak przy niedawnej konwersji morawskiej, tj. że się zrzeknie pro futuro wszystkich stempli emisyjnych i kuponowych, a tytułem podatku kuponowego zadowolony się tem, co mu się na każdy sposób będzie należało od kuponów indemnizacyjnych dotychczasowych aż do umorzenia długu starego. Suma tego podatku wyniesie za czas od 1. stycznia 1892 do końca 1897, a dla Galicyi wschodniej do połowy 1898 r. razem 512.445 zł. Komisya tedy przypuszcza jeszcze jedno ułatwienie ze strony rządu, tj. rozdział tego podatku na lat 40, przyjmuje zatem podatek roczny w kwocie 12.811 zł.

Tak skonstruowawszy projekt konwersji, fikcyjny ale ile możności najkorzystniejszy, polecił subkomitet biuru rachunkowemu Wydziału krajowego zestawienie prawdopodobnych po dokonanej konwersji budżetów funduszu krajowego na lata 1892—1905. W zestawieniu tem przyjęto wzrost wydatności centa dodatków do podatków taki sam, jak w projektach innych; przyjęto też za punkt wyjścia preliminarz wydatków za rok 1891, niemniej niedobór za ten

rok w sumie 1½ mil. (i to nawet w gotówce, nie nominalnie); przyjęto w końcu dodatki do podatków w sumie 62 ct., złożonej z dotychczasowych 36 ct. dla funduszu krajowego i 26 ct. dla funduszy indemnizacyjnych. Tylko dla W. ks. Krakowskiego wydzielono z dochodów podatkowych ze względu na stan pomysłny jego funduszu indemnizacyjnego i niższy z tego powodu dotychczasowy i ewentualny przyszły dodatek indemnizacyjny przez 3 lata po 110.000 zł., a przez dalsze 3 lata po 260.000 zł., nie chcąc tem z góry przesądzać, czy i o ile te cyfry nie są cokolwiek za wysokie.

W zestawieniu powyższem przypuszczono dalej wzrost wydatków krajowych netto o 150.000 zł. corocznie, a to w przekonaniu, że zawarta w innych projektach cyfra 115.000 zł., acz już sama bardzo znaczna, nie odpowiada temu, co kraj musi na cele oświaty, zdrowia i podniesienia ekonomicznego kraju łożyć od roku do roku normalnie, niezawisłe od idei wielkiej polityki inwestycyjnej. Na tę politykę natomiast nie wstawiono do rachunku z góry, wychodząc z założenia, że wyżki lat pierwszych dadzą się najkorzystniej użyć po myśli posła Marchwickiego na spłatę długów krajowych starych, oprocentowanych bez wyjątku zwyż po 4 od sta, a dopiero ewentualne wyżki dalsze służyłyby inwestycjom lub byłyby oprocentowane na korzyść funduszu krajowego po 4%. W końcu przypuszczono, że wszystkie wyżki będą wpływały punktualnie na dzień 31. grudnia każdego roku, a wskutek tego wydatki normalne budżetowe będą się naturalnie zmniejszały co roku o ratę amortyzacyjną od spłaconych w roku ubiegłym długów starych. Za to musiano oczywiście przypuścić, iż w razie pojawienia się niedoborów będą musiały być zaciągane stosowne pożyczki 4%we po kursie 88 od sta.

Cheąc z takim planem konwersyjnym porównać stan finansów kraju na wypadek, gdyby Wys. Sejm pozostał przy spłacie długu indemnizacyjnego dotychczasowej, kazał subkomitet komisji sporządzić drugie zestawienie budżetów na podobieństwo tablicy, zamieszczonej na str. 12. wniosków Wydziału krajowego. W zestawieniu tem jednak nie umieścił wbrew wzorowi wydatku inwestycyjnego rocznych pół miliona zł., ani też nie uwzględnił myśli unifikacji długów starych, nie dającej się zrealizować korzystnie przy kursie 88.

Kurs ten zaś zarówno jak wszystkie inne warunki przyjęto dla dokładności porównania ściśle takie same, jak przy planie konwersyjnym. W szczególności więc zarządzono także, by wszystkie bez wyjątku pożyczki, mające być zaciągane w biegu lat na pokrycie ewentualnych niedoborów. były bez względu na rok emisji umarżalne w takim samym terminie ostatecznym, jak obligacye konwersyjne według zestawienia pierwszego, to znaczy do końca roku 1931, tak że między wydatkami wstawiono za dług z r. 1891 ratę w stosunku do lat 40 podobnie jak za długi konwersyjne, za dług z roku 1892 już wyższą ratę w stosunku do krótszego terminu 39-letniego, za dług z r. 1893 jeszcze wyższą w stosunku do lat 38 i t. d. W trosce tej o równość warunków obustronnych szła komisya tak daleko, że przez pierwszych lat 6 kazała wstawić do wydatków funduszu krajowego po 200.000 zł., t. j. razem 1,200.000 zł. z tytułu indemnizacji, a to dlatego, ponieważ projekt konwersyjny opiera się tylko na dodatku dotychczasowym połączonych 62 ct., kiedy w braku konwersyi będą kwoty roczne po 200.000 zł., ubywające w myśl ugody indemnizacyjnej ze subwencji rządowej, pokrywane nowym dodatkiem po 2 ct. na rzecz funduszu indemnizacyjnego. Jakkolwiek więc właśnie dlatego będą dodatki wynosiły razem 64 ct., to znaczy suma 1,200.000 zł. właśnie zostanie pokryta podatkami nie pożyczkami 4%wemi, to jednak dla dokładności porównania kazano wstawić tę sumę fikcyjną w wydatki i zaciągać wskutek tego o tyle wyższe pożyczki.

W końcu wypada nadmienić, że długi indemnizacyjne nowe, powstałe z ugody w wysokości 6,275.000 zł., wstawiono w niniejszem zestawieniu drugim do wydatków — oczywiście już bez eskontu — w terminach umówionych 1899—1904, zaś na rok 1898 wstawiono jeszcze ratę ostatnią 997.683 zł., wynikającą z planu umorzenia długu indemnizacyjnego dla Galicji wschodniej. Nadto wstawiono w odróżnieniu od projektu konwersyjnego do wydatków za każdą

nową pożyczkę wszystkie bez wyjątku podatki emisyjne, niemniej stempel i podatek 10% wy od kuponów, ponieważ trudniej przypuścić, by się Rząd zgodził na uwolnienie podatkowe dla podobnych pożyczek częściowych.

Na powyższych zasadach powstały po długich naradach, jakoteż wielu próbach i zmianach dwa rachunki A. i B., które komisya ma zaszczyt przedstawić Wys. Sejmowi w tem miejscu z uwagą, iż za ich dokładność musi pozostawić odpowiedzialność biuru rachunkowemu urzędowemu w podobnych sprawach organowi Wys. Sejmu i Wydziału krajowego.

Rachunek A. (konwersyjny).

(Za rok 1891 przypuszcza się niedobór 1,500.000 zł., od którego przypada rata roczna 75.000 zł.)

W roku 1892. Niedobór (wydatki <i>netto</i>)			
wedle preliminarza na rok 1891	4,341.774 zł.		
Wzrost wydatków	150.000 „		
5% od pożyczki 1,500.000 zł. umorzyć się mającej z nadwyżki dochodów z roku 1892	75.000 „		
Rata pożyczkowa indemnizacyjna od pożyczki 35,383.750 zł.	1,780.560 „		
Podatek kuponowy	12.811 „		
Razem niedobór	6,360.145 zł.		
Dochody:			
a) z subwencji		1,716.930 zł.	
b) z dodatku krajowego po 62 ct. z wydatności 105.000 zł.	6,510.000 zł.		
a po strąceniu dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego	110.000 „	6,400.000 „	
Razem		8,116.930 zł.	
Nadwyżka dochodów			1,756.785 zł.
W roku 1893. Niedobór z roku 1892			
			6,360.145 zł.
od tego:			
a) jednorazowy wydatek jak wyżej na oprocentowanie pożyczki 1,500.000 zł.	75.000 zł.		
b) rata pożyczki z roku 1873 mieszcząca się w powyższym niedoborze (z powodu częściowej spłaty tej pożyczki jak poniżej)	49.114 „	124.114 „	
Pozostaje niedobór		6,236.031 zł.	
Wzrost wydatków		150.000 „	
Spłata pożyczki z roku 1891		1,500.000 „	
Częściowa spłata 6% pożyczki z roku 1873 z sumy 332.400 wedle planu umorzenia z końcem roku 1892			256.785 „
6% od resztującej pożyczki z roku 1873 w sumie 75.615 zł. z uwzględnieniem, że spłata powyższych pożyczek nastąpi 1. stycznia 1893		4.537 „	
Razem niedobór		8,147.353 zł.	

	Z przeniesienia niedobór	8,147.353 zł.	
Dochody:			
a)	Nadwyżka dochodów z roku 1891	1,756.785 zł.	
b)	z subwencji	1,716.930 „	
c)	z dodatku krajowego po 62 ct. od wydatności 105 500 zł.	6,541.000 zł.	
	a po strąceniu dla Wielkiego Księstwa krakowskiego	110.000 „	6,431.000 „
	Razem		9,904.715 „
	Nadwyżka dochodów		1,757.362 zł.
	W roku 1894, Niedobór z roku 1893		8,147.353 „
Od tego:			
a)	Jednorazowe wydatki	1,761.322 zł.	
b)	Raty mieszczące się w niedoborze preliminarza za rok 1891 pożyczek poniżej spłaconych a wymienionych w sprawozdaniu do L. W. 33.881/90 na str. 21 lit. B. poz. 1 do 18	146.435 „	
c)	Rata mieszcząca się w niedoborze preliminarza na rok 1891 od pożyczki z roku 1884 poniżej w części spłaconej	59.565 „	1,967.322 „
	Pozostaje niedobór		6,180.031 zł.
	Wzrost wydatków		150.000 „
	Spłata reszty 6% pożyczki z r. 1873 wedle stanu wykazanego w r. 1893		75.615 „
	Spłata pożyczek wymienionych powyżej ad b) wedle planów umorzenia z końcem r. 1893 częściowa spłata pożyczki z r. 1884 jak wyżej ad c) wedle planów umorzenia z końcem r. 1893 z sumy 890.600 zł.		1,460.865 „
	4 1/2% od resztującej pożyczki r. 1884 w sumie 669.718 zł. z uwzględnieniem spłaty pożyczek 1. stycznia 1894		30.137 „
	10% podatek dochodowy		3.014 „
	należytość od kuponów		207 „
	Niedobór		8,120.751 zł.
Dochody:			
a)	Nadwyżka dochodów z r. 1893	1,757.362 zł.	
b)	z subwencji	1,716.930 „	
c)	z dodatków krajowych po 62 ct. od wydatności 106.000 zł.	6,572.000 zł.	
	a po strąceniu dla W. Ks. Krakowskiego	110.000 „	6,462.000 „
	Razem		9,936.292 zł.
	Nadwyżka dochodów		1,815.541 zł.
	W roku 1895, Niedobór z r. 1894		8,120.751 zł.
Od tego:			
a)	Jednorazowe wydatki	1,790.720 zł.	
	Do przeniesienia	1,790.720 zł.	8,120.751 zł.

Z przeniesienia	1,790.720 zł.	8,120.751 zł.	
b) Raty mieszczące się w niedoborze pre- liminarza za r. 1891 pożyczek krajowych poniżej spłaconych, a mianowicie z r. 1885, 1888 i 1889	86.233 „	1,876.953 „	
	Pozostaje	6,243.798 zł.	
Wzrost wydatków		150.000 „	
Spłata reszty pożyczki krajowej z r. 1884 wedle stanu wykazanego w r. 1893		669.718 zł.	
Spłata pożyczki kraj. z r. 1888 wedle stanu wykazanego z końcem r. 1894		413.700 „	
Spłata pożyczki kraj. z r. 1889 wedle stanu wykazanego z końcem r. 1894		656.800 „	
Spłata części pożyczki kraj. z r. 1885 wedle stanu wykazanego z końcem r. 1894 z sumy 310.600 4 $\frac{1}{2}$ % od resztującej pożyczki z r. 1885 w sumie 235.277 zł.		75.323 „	
10 $\frac{0}{10}$ podatek dochodowy		10.587 „	
należytość od kuponów		1.059 „	
		82 „	
	Niedobór	8,221.067 zł.	
Dochody:			
a) nadwyżka dochodów z r. 1894	1,815.541 zł.		
b) z subwencji	1,716.930 „		
c) z dodatków kraj. po 62 ct. od wyda- tności 106.500 zł.	6,603.000 zł.		
a po strąceniu dla W. Ks. Krak.	260.000 „	6,343.000 „	
Razem		9,875.471 zł.	
Nadwyżka dochodów			1,654.404 zł.
W r. 1896. Niedobór z r. 1895		8,221.067 zł.	
Od tego:			
a) Jednorazowe wydatki	1,827.269 zł.		
b) Rata pożyczki kraj. z r. 1883 poniżej w części spłaconej mieszcząca się w nie- doborze preliminarza z r. 1891	225.515 „	2,052.784 „	
	Pozostaje	6,168.283 zł.	
Wzrost wydatków		150.000 „	
Spłata reszty pożyczki z r. 1885 wedle stanu wykazanego z r. 1895		235.277 „	
Częściowa spłata pożyczki z r. 1883 wedle planu umorzenia z końcem r. 1895 z sumy 3,204.000 zł.		1,419.127 „	
4 $\frac{1}{2}$ % od resztującej pożyczki z r. 1883 w sumie 1,784.873		80.319 „	
10 $\frac{0}{10}$ podatek dochodowy		8.032 „	
Stempel od kuponów		543 „	
	Razem niedobór do przeniesienia	8,061.581 zł.	

	Z przeniesienia niedobór	8,061.581 zł.	
Dochody:			
a)	nadwyżka dochodów z r. 1895	1,654.404 zł.	
b)	subwencya	1,716.930 "	
c)	z dodatku krajowego po 62 ct. od wydatności 107.000 zł.	6,634.000 zł.	
	a po strąceniu dla W.		
	Ks. Krakowskiego	260.000 "	6,374.000 "
	Razem		9,745.334 "
	Nadwyżka dochodów		1,683.753 zł.
W roku 1897. Niedobór z r. 1896 . . . . . 8,061.581 zł.			
Od tego:			
	Jednorazowe wydatki	1,743.298 "	
	Pozostaje	6,318.283 zł.	
	Wzrost wydatków	150.000 "	
	Dalsza częściowa spłata pożyczki z r. 1883 wedle stanu wykazanego w r. 1896 z sumy 1,784.873 zł.		1,683.753 "
	4 $\frac{1}{2}$ % od reszty pożyczki z r. 1883 w sumie 101.120 zł.		4.550 "
	10% podatek dochodowy		455 "
	Stempel od kuponów		31 "
	Razem niedobór		8,157.072 zł.
Dochody:			
a)	Nadwyżka dochodów z r. 1896	1,683.753 "	
b)	Subwencya	1,716.930 "	
c)	z dodatku krajowego po 62 ct. od wydatności 107.500 zł.	6,665.000 zł.	
	a po strąceniu dla Wiel-		
	Księżstwa Krakowskiego	260.000 "	6,405.000 "
	Razem		9,805.683 "
	Nadwyżka dochodów		1,648.611 "
W roku 1898. Niedobór z r. 1897 . . . . . 8,157.072 "			
Od tego:			
a)	Jednorazowe wydatki	1,688.789 zł.	
b)	Odsetki mieszczące się w preliminarzu z r. 1891 od poniżej spłaconej pożyczki funduszu policyjnego	5.979 "	1,694.768 "
	Właściwy niedobór		6,462.304 zł.
	Wzrost wydatków		150.000 "
	Spłata reszty pożyczki z r. 1883		101.120 "
	Spłata reszty pożycz. z fund. policyi kraj.		132.859 "
	Razem niedobór		6,846.283 zł.
Dochody:			
a)	Nadwyżka dochodów z r. 1897	1,648.611 zł.	
b)	z dodatku krajowego po 62 ct. od wydatności 108.000 zł.	6,696.000 "	8,344.611 "
	Nadwyżka dochodów.		1,498.328 "

W roku 1899. Niedobór

z roku 1898	6,846.283 zł.	
Od tego jednorazowy wydatek 233.979 „		6,612.304 zł.
Wzrost wydatków		150.000 „
Razem niedobór		6,762.304 zł.

Dochody:

a) Nadwyżka dochodów z r. 1898	1,498.328 zł.	
b) 4% odsetki od nadwyżki	59.933 „	
c) dochód z dodatku krajowego po 62 ct. od wydatności 108.500 zł.	6,727.000 „	
Razem dochody		8,285.261 „
Nadwyżka dochodów		1,522.957 zł

W roku 1900. Niedobór z r. 1899	6,762.304 zł.
Wzrost wydatków	150.000 „
Razem niedobór	6,912.304 zł.

Dochody:

a) Nadwyżka dochodów z r. 1899	1,522.957 zł.	
b) 4% odsetki od nadwyżki	60.918 „	
c) dochód z dodatku krajowego po 62 ct. od wydatności 109.000 zł.	6,758.000 „	8,341.875 „
Nadwyżka dochodów		1,429.571 „

W roku 1901. Niedobór z r. 1900	6,912.304 zł.
Wzrost wydatków	150.000 „
Razem niedobór	7,062.304 zł.

Dochody:

a) Nadwyżka dochodów z roku 1900	1,429.571 zł.	
b) 4% odsetki od nadwyżki 57.182 „		
c) dochód z dodatku krajowego po 62 ct. od wydatności 109.500 zł.	6,789.000 „	8,275.753 „
Nadwyżka dochodów		1,213.449 „

W roku 1902. Niedobór z r. 1901	7,062.304 zł.
Wzrost wydatków	150.000 „
Razem niedobór	7,212.304 zł.

Dochody:

a) Nadwyżka dochodów z r. 1901	1,213.449 zł.	
b) 4% odsetki od nadwyżki	48.537 „	
c) dodatki krajowe po 62 ct. od wydatności 110.000 zł.	6,820.000 „	8,081.986 „
Nadwyżka dochodów		869.682 „

W roku 1903. Niedobór z r. 1902	7,212.304 zł.
Wzrost wydatków	150.000 „
Razem niedobór do przeniesienia	7,362.304 zł.

Z przeniesienia niedobór 7,362.304 zł.

Dochody:

a) Nadwyżka dochodów	869.682 zł.	
b) 4% odsetki od nadwyżki	34.787 „	
c) dodatki krajowe po 62 ct. od wydatności 110.500 zł.	6,851.000 „	7,755.469 „
Nadwyżka dochodów		<u>393.165 zł.</u>

W r. 1904. Niedobór z r. 1903	7,362.304 zł.	
Wzrost wydatków	150.000 „	
Razem niedobór		<u>7,512.304 zł.</u>

Dochody:

a) Nadwyżka dochodów	393.165 zł.	
b) 4% odsetki od nadwyżki	15.726 „	
c) Dodatki krajowe po 62 ct. od wydatności 111.000 zł.	6,882.000 „	7,290.891 „
do pożyczzenia		221.413 zł.
po kursie 88 zł. uczyni		251.606 zł.
do spłaty na 27 lat.		

W r. 1905. Niedobór z r. 1904	7,512.304 zł.	
Wzrost wydatków	150.000 „	
Nowa rata roczna od pożyczki	15.322 „	
Należytość stemplowa od obligacyj	1.556 „	
„ „ „ kuponów	78 „	
10% podatek dochodowy	600 „	
Razem niedobór		<u>7,679.860 zł.</u>

Dochody:

Dodatki krajowe po 62 ct. od wydatności 111.500 zł.	6.913.000 „	
do pożyczzenia		766.860 zł.
po kursie 88 zł. uczyni		871.432 „
do spłaty na 26 lat roczna rata	54.218 zł.	
należytość stemplowa od obligacyj	5.403 „	
„ „ „ kuponów	270 „	
10% podatek dochodowy	1.779 „	
Razem do pożyczzenia		<u>1,123.038 zł.</u>

Z końcem r. 1905 pozostaną następujące długi:

I. Z pożyczki 35,383.750 zł. pozostanie do zapłacenia	28,618.052 zł.	
II. Z nowo przybyłych długów od r. 1904 w sumie		
1,123.038 zł. pozostanie do zapłacenia	1,117.727 „	<u>29,735.779 zł.</u>

Rachunek B.

W roku 1891. Do zaciągnięcia 4% pożyczka 1,500.000 zł. po kursie 88 zł nominalnej wartości 1,704,545 zł. do spłaty w 40 latach, w ratach półrocznych z dołu po 42,888 zł.

R. 1892. Niedobór (wydatki netto) wedle		
preliminarza na r. 1891	4,341.774 zł.	
Indemnizacya	200.000 „	
Wzrost wydatków	150.000 „	
Rata roczna od powyższej pożyczki	85.776 „	
Należytość stemplowa od obligacyi jedno- razowa w przybliżeniu	10.568 „	
Należytość stemplowa od kupo- nów przeciętnie	528 zł.	
10% podatek dochodowy od ku- ponów przeciętnie	4.316 „	4.844 „
Razem niedobór	4,792.962 zł.	
Dochód z dodatku krajowego po 36 ct. od 1 zł. przy wydatności przyjętej wedle sprawo- zdania finansowego (LW. 33881/90) 105.000 zł. uczyni		
	3,780.000 „	
pozostanie do pożyczzenia	1,012.962 zł.	
po kursie emisyjnym 88 zł.		1,151.093 zł.
a roczna rata uczyni		58 534 zł.
Należytość stemplowa od obligacyj (jedno- razowo)		7.137 „
Należytość stemplowa od kuponów		357 „
10% podatek dochodowy od kuponów		2.902 „
R. 1893. Niedobór z r. 1892 z potrąceniem		
jednorazowych wydatków	4,582.394 zł.	
Indemnizacya	200.000 „	
Wzrost wydatków	150.000 „	
Nowa rata roczna	58.534 „	
Należytość stemplowa od obligacyj jedno- razowa	7.137 „	
Należytość stemplowa od kuponów	357 „	
10% podatek dochodowy od kuponów	2.902 „	
Razem do przeniesienia niedobór	5,001.324 zł.	1,151.093 zł.

	Z przeniesienia	5,001.324 zł.		1,151.093 zł.
Dodatki krajowe po 36 ct. przy wydatności				
106.500 zł.	105.500 zł.	3,798.000 „		
	do pożyczania	1,203.324 zł.		
po kursie emisyjnym 88 zł.				1,367.414 zł.
rata roczna uczyni			70.312 zł.	
należytość stemplowa od obligacyj jedno-				
razowo			8.478 „	
należytość stemplowa od kuponów			424 „	
10% podatek dochodowy od kuponów			3.433 „	
R. 1894. Niedobór z r. 1893 z potrąceniem				
jednorazowych wydatków		4,794.187 zł.		
Indemnizacya		200.000 „		
Wzrost wydatków		150.000 „		
Nowa rata roczna		70.312 „		
Należytość stemplowa od obligacyj jedno-				
razowa		8.478 „		
Należytość stemplowa od kuponów		424 „		
10% podatek dochodowy od kuponów		3.433 „		
Razem niedobór		5,226.834 zł.		
Dodatki krajowe po 36 ct. od wydatności				
106.000 zł.		3,816.000 zł.		
	do pożyczania	1,410.834 zł.		
po kursie emisyjnym 88 zł.				1,603.220 zł.
rata roczna uczyni			83.400 zł.	
należytość stemplowa od obligacyj jedno-				
razowo			9.940 „	
należytość stemplowa od kuponów			497 „	
10% podatek dochodowy od kuponów			4.007 „	
R. 1895. Niedobór z r. 1894 z potrąceniem				
jednorazowych wydatków		5,018.356 zł.		
Indemnizacya		200.000 „		
Wzrost wydatków		150.000 „		
Nowa rata roczna		83.400 „		
Należytość stemplowa od obligacji jedno-				
razowa		9.940 „		
Należytość stemplowa od kuponów		497 „		
10% podatek dochodowy od kuponów		4.007 „		
Razem niedobór		5,466.200 zł.		
Dodatki krajowe po 36 ct. od wydatności				
106.500 zł.		3,834.000 „		
	do pożyczania	1,632.200 zł.		
po kursie emisyjnym 88 zł.				1,854.773 zł.
rata roczna uczyni			97.672 zł.	
	Do przeniesienia			5,976.500 zł.

	Z przeniesienia	5,976.500 zł.
należytość stemplowa od obligacyj jedno- razowa	11.500 zł.	
należytość stemplowa od kuponów	575 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	4.615 "	
R. 1896. Niedobór z r. 1895 z potrąceniem jednorazowych wydatków	5,256.260 zł.	
Indemnizacja	200.000 "	
Wzrost wydatków	150.000 "	
Nowa rata roczna	97.672 "	
Należytość stemplowa od obligacyj jedno- razowa	11.500 "	
Należytość stemplowa od kuponów	575 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	4.615 "	
Razem niedobór	5,720.622 zł.	
Dodatki krajowe po 36 ct. od wydatności 107.000 zł.	3,852.000 "	
do pożyczania	1,868.622 zł.	
po kursie emisyjnym 88 zł.		2,123.434 zł.
rata roczna uczyni	113.264 zł.	
należytość stemplowa od obligacyj jedno- razowa	13.165 "	
Należytość stemplowa od kuponów	658 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	5.259 "	
R. 1897. Niedobór z r. 1896 z potrąceniem jednorazowych wydatków	5,509.122 zł.	
Indemnizacja	200.000 "	
Wzrost wydatków	150.000 "	
Nowa rata roczna	113.264 "	
Należytość stemplowa od obligacji jedno- razowa	13.165 "	
Należytość stemplowa od kuponów	658 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	5.259 "	
Razem niedobór	5,991.468 "	
Dodatki krajowe po 36 ct. od wydatności 107.500 zł.	3,870.000 "	
do pożyczania	2,121.468 zł.	
po kursie emisyjnym 88 zł.		2,410.759 zł.
rata roczna uczyni	130.326 zł.	
należytość stemplowa od obligacyj jedno- razowa	14.947 "	
należytość stemplowa od kuponów	747 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	5.942 "	
Do przeniesienia		10,510.693 zł.

Z przeniesienia . . . 10,510.693 zł.

R. 1898. Niedobór z r. 1897 z potrąceniem		
jednorazowych wydatków	5,778.303 zł.	
Indemnizacja	997.683 "	
Wzrost wydatków	150.000 "	
Nowa rata roczna	130.326 "	
Należytość stemplowa od obligacji jedno-		
razowa	14.947 "	
Należytość stemplowa od kuponów	747 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	5.942 "	
Razem niedobór	<u>7,077.948</u> "	
Dodatki krajowe po 62 ct. od wydatności		
108.000 zł.	6,696.000 "	
do pożyczzenia	381.948 zł.	
po kursie emisyjnym 88 zł.		434.032 zł.
rata roczna uczyni	23.802 zł.	
należytość stemplowa od obligacyj jedno-		
razowa	2.691 "	
należytość stemplowa od kuponów	134 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	1.065 "	
R. 1899. Niedobór z r. 1898 z potrąceniem		
jednorazowych wydatków	6,065.318 zł.	
Indemnizacja	1,625.000 "	
Wzrost wydatków	150.000 "	
Nowa rata roczna	23.802 "	
Należytość stemplowa od obligacyj jedno-		
razowa	2.691 "	
Należytość stemplowa od kuponów	134 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	1.065 "	
Razem niedobór	<u>7,868.010</u> zł.	
Dodatki krajowe po 62 ct. od wydatności		
108.500 zł.	6,727.000 "	
do pożyczzenia	1,141.010 "	
po kursie emisyjnym 88 zł.		1,296.602 zł.
rata roczna uczyni	72.194 zł.	
należytość stemplowa od obligacyj jedno-		
razowa	8.039 "	
należytość stemplowa od kuponów	402 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	3.167 "	
R. 1900. Niedobór z r. 1899. z potrące-		
niem jednorazowych wydatków	6,240.319 zł.	
Indemnizacja	1,625.000 "	
Wzrost wydatków	150.000 "	
Nowa rata roczna	72.194 "	
Do przeniesienia	<u>8,087.513</u> "	12,241.327 zł

Z przeniesienia	8,087.513 zł.	12,241.327 zł.
Należytość stemplowa od obligacyj jednorazowa	8.039 "	
" " " kuponów	402 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	3.167 "	
Razem niedobór	8,099.121 "	
Dodatki krajowe po 62 ct. od wydatności 109.000 zł.	6,758.000 "	
Do pożyczzenia	1,341.121 "	
Po kursie emisyjnym 88 zł.		1,524.001 zł.
Rata roczna uczyni		86,228 zł.
Należytość stemplowa od obligacyj jednorazowa		9.449 "
Należytość stemplowa od kuponów		472 "
10% podatek dochodowy od kuponów		3.707 "
R. 1901. Niedobór z r. 1900 z potrąceniem jednorazowych wydatków	6,466.082 zł.	
Indemnizacja	1,625.000 "	
Wzrost wydatków	150.000 "	
Nowa rata roczna	86.228 "	
Należytość stemplowa od obligacyj jednorazowa	9.449 "	
Należytość stemplowa od kuponów , ...	472 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	3.707 "	
Razem niedobór	8,340.938 "	
Dodatki krajowe po 62 ct. od wydatności 109.500 zł.	6,789.000 "	
Do pożyczzenia	1,551.938 "	
Po kursie emisyjnym 88 zł.		1,763.566 zł.
Rata roczna uczyni		101.476 zł.
Należytość stemplowa od obligacyj jednorazowa		10.934 "
Należytość stemplowa od kuponów		547 "
10% podatek dochodowy od kuponów		4.269 "
R. 1902. Niedobór z r. 1901 z potrąceniem jednorazowych wydatków i po strąceniu zarachowanej sumy na umorzenie pożyczki z r. 1873, która w r. 1901 zostaje spłaconą	6,657.375 zł.	
Indemnizacja	500.000 "	
Wzrost wydatków	150.000 "	
Nowa rata roczna	101.476 "	
Należytość stemplowa od obligacyj jednorazowa	10.934 "	
Do przeniesienia	7,419.785 zł.	15,528.894 zł.

Z przeniesienia	7,419.785 zł.	15,528.894 zł.
Należytość stemplowa od kuponów	547 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	4.269 "	
Razem niedobór	7,424.601 "	
Dodatki krajowe po 62 ct. od wydatności 110.000 zł.	6,820.000 "	
Do pożyczania	604.601 "	
Po kursie emisyjnym 88 zł.		867.047 zł.
Rata roczna uczyni		40.248 zł.
Należytość stemplowa od obligacyj jedno- razowa		4.260 "
Należytość stemplowa od kuponów		213 "
10% podatek dochodowy od kuponów		1.656 "
R. 1903. Niedobór z r. 1902 z potrąceniem jednorazowych wydatków	6,913 667 "	
Indemnizacja	500.000 "	
Wzrost wydatków	150.000 "	
Nowa rata roczna	40.248 "	
Należytość stemplowa od obligacyj jedno- razowa	4.260 "	
Należytość stemplowa od kuponów	213 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	1.656 "	
Razem niedobór	7,610.044 "	
Dodatki krajowe po 62 ct. od wydatności 110.500 zł.	6,851.000 "	
Do pożyczania	759.044 "	
Po kursie emisyjnym 88 zł.		862.550 zł.
Rata roczna uczyni		51.494 zł.
Należytość stemplowa od obligacyj jedno- razowa		5.348 "
Należytość stemplowa od kuponów		267 "
10% podatek dochodowy od kuponów		2.069 "
R. 1904. Niedobór z r. 1903 z potrąceniem jednorazowych wydatków	7,105.784 zł.	
Indemnizacja	400000 "	
Wzrost wydatków	150.000 "	
Nowa rata roczna	51.494 "	
Należytość stemplowa od obligacyj jedno- jednorazowa	5.348 "	
Należytość stemplowa od kuponów	267 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	2.069 "	
Razem niedobór	7,714.962 "	
Dodatki krajowe po 62 ct. od wydatności 111.000 zł.	6,882.000 "	
Do pożyczania	832.962 "	
Do przeniesienia		<u>17,078.491 zł.</u>

	Z przeniesienia	17,078.491 zł.
Po kursie emisyjnym 88 zł.		946.547 zł.
Rata roczna czyni	57.644 zł.	
Należytość stemplowa od obligacyj jedno- razowo	5.868 "	
Należytość stemplowa od kuponów	293 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	2.259 "	
R. 1905. Niedobór z r. 1904 z potrąceniem		
jednorazowych wydatków	7,309.614 zł.	
Indemnizacja	—	
Wzrost wydatków	150.000 "	
Nowa rata roczna	57.644 "	
Należytość stemplowa od obligacyj jedno- razowo	5.868 "	
Należytość stemplowa od kuponów	293 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	2.259 "	
Razem niedobór	7,525.678 "	
Dodatki krajowe po 62 ct. od wydatności		
111.500 zł.	6,913.000 "	
Do pożyczzenia	612.678 "	
Po kursie emisyjnym 88 zł.		696.225 zł.
Rata roczna uczyni	43.320 zł.	
Należytość stemplowa od obligacyj jedno- razowo	4.316 "	
Należytości stemplowe od kuponów	216 "	
10% podatek dochodowy od kuponów	1.654 "	
Razem		18,721.263 zł.
A doliczywszy do tego pożyczkę z r. 1891		
(gotówką 1,500.000 zł.) nom. wart.		1,704.545 "
Suma pożyczek do zaciągnięcia		20,425.808 zł.
Stan długów z końcem r. 1905 wyniesie:		
I. Długi stare wykazane w sprawozdaniu finan- sowem do LW. 33881/90 — na str. 21 pod lit. A.) B.) tudzież z lit. C.) pożyczka z funduszu policji krajowej:		
a) pożyczki emisyjne	4,148.700 zł.	
b) inne długi	778.606 "	4,927.306 zł.
II. Długi nowo przybyłe		
		17,930.471 "
Razem wyniosą długi z końcem r. 1905		22,587,777 zł.

Z rachunków tych raczy Wys. Sejm powziąć wiadomość o wyniku następującym. Na wypadek konwersyi możnaby z nadwyżek spłacić do roku 1898 wszystkie długi krajowe stare, zwyżka z tego roku, przeniesiona na wydatki bieżące roku następnego i lat dalszych, zdoła utrzymać równowagę budżetową aż do r. 1903, począwszy atoli od r. 1904 pojawią się już niedobory, które spowodują po koniec r. 1905 zaciągnięcie nowych długów w wysokości imiennej 1,123.038 zł. Stan długów krajowych wyniesie z końcem r. 1905 razem 29,735.779 zł., a niedobór za rok 1905 dosięgnie kwoty 766.860 zł. Gdyby natomiast miasto konwersyi zaciągano corocznie pożyczki częściowe, to niedobory nie ominęłyby wprawdzie żadnego roku, nawet r. 1905, acz już wolnego od spłat indemnizacyjnych, ale niedobór z roku ostatniego wynosiłby mimo podatków rządowych w sumie 66.442 zł. stosunkowo mniej, bo tylko 612.678 zł., a stan długów byłby z końcem r. 1905 o niespełna 7 milionów mniejszy, t. j. wynosiłby 22,857.777 zł.

Rachunków tych komisya bynajmniej nie śmie i nie zamierza przedstawiać Wys. Sejmowi jako programy finansowe; mają one dać jedynie pogląd na przyszłość finansową kraju w najbliższych latach 15 na wypadek, gdyby Wys. Sejm chciał obrać jedną z powyższych dwóch dróg i ustanowić przytem warunki, przyjęte w każdym z tych rachunków. Z tem zastrzeżeniem musi komisya na podstawie rachunków A. i B. stwierdzić, iż spór ów zasadniczo dwóch opinij, określony na początku niniejszego rozdziału, opierał się na iluzjach nieuzasadnionych. Złudną jest mianowicie nadzieja owych licznych milionów inwestycyjnych na wypadek konwersyi — i byłaby nie o wiele mniej złudną, gdyby w razie amortyzacji $47\frac{1}{2}$ letniej liczono mniejszą o $\frac{3}{4}\%$ ratę amortyzacyjną od długu konwersyjnego —, złudną jest niemniej nadzieja ulg podatkowych po roku 1897, oparta na przypuszczeniu, jakoby w tym roku miały już ustawać ciężary indemnizacyjne. Przez rozchwianie tych iluzyj obustronnych zacierają się przypuszczane pierwotnie różnice zasadnicze między dwoma rzekomymi systemami finansowymi i dadzą się sprowadzić jedynie do pytania, ile długów będzie kraj musiał zaciągnąć w najbliższych latach 15tu, jeżeli Wysoki Sejm nie uzna za stosowne, obrać drogę odmienną od dwóch wskazanych.

Przy takim porównaniu musi konwersya, nawet przedsięwzięta w powyższych najpomyślniejszych zdaniem komisyi warunkach, być uważaną za środek bardziej niekorzystny dla finansów kraju, niż proste zaciąganie długów corocznych, ponieważ sprowadzi w r. 1905 i dług o 7 milionów większy i niedobór znacznie wyższy. Komisya nie myśli tem wcale przesądzać w bliższej lub dalszej przyszłości konwersyi długów krajowych w ogóle lub indemnizacyjnych w szczególności. Może kraj przedsięwzięcie wielką operacją finansową dopiero w r. 1905 po spłacie długów indemnizacyjnych i dalszem prawdopodobnie obniżeniu stopy procentowej, a może i w czasie niedalekim zajdą zmiany tak korzystne na targu pieniężnym, że Wydział krajowy poczuje się do obowiązku, spowodowania gwoli korzystnej akcji konwersyjnej choćby nawet sesyi nadzwyczajnej Wysokiego Sejmu. Ale, jak długo stoimy na gruncie rachunków powyższych, po za które trudno chyba iść jeszcze dalej w tej chwili, tak długo przedstawia się pokrywanie niedoborów pożyczkami mniej niekorzystnym, zwłaszcza, gdy się jeszcze wyrzuci z rachunku B. rachunkową jedynie pozycyą 1,200.000 zł. za indemnizacyą, gdy się dalej może przecieć uzyskać pewne ulgi podatkowe dla obligacyj zwyczajnych, i gdy wreszcie, co najważniejsza, kurs emisyjny, który obecnie musiano przyjąć w obu rachunkach, a więc dla całej pożyczki konwersyjnej z góry, po 88 od sta, będzie powoli wzrastał w miarę obniżki stopy procentowej, jak niemniej w miarę skracającego się terminu amortyzacyjnego. Co bardziej, nawet gdyby się Wysoki Sejm nie zgodził na pożyczki jednolite z terminem umorzenia wspólnym, pożądanym dla powagi kredytu krajowego, to nawet wtedy jeszcze możnaby przyjąć stan długów r. 1905 niższy, niż w rachunku B., ile że w miejsce korzyści ze wzrastającego kursu emisyjnego sprowadziłyby mniejsze raty amortyzacyjne obniżkę kapitału wypożyczonego o $1\frac{1}{2}$ —2 milionów zł.

O tyle możnaby na wypadek uchylenia konwersyi przypuszczać na pewne i na każdy sposób, że niedobór ostateczny z r. 1905 i stan długów z tegoż roku dosięgłyby zaledwie cyfr z rachunku B. Z tego stanowiska zaś nawet cały horoskop finansowy przedstawi się choćby przy rachunku niezmienionym wcale pomyślnie, jeżeli się uwzględni, że stan długów miałby wynosić w r. 1905 około 22 milionów, kiedy obecnie ciężą na kraju: długi krajowe stare około 9 milionów zł., dalej w stosunku do rat opłacanych na indemnizacyą przez rząd i kraj (2,425.000 zł. a 3,325.982 zł.) $\frac{3}{5}$ całego 35-milionowego długu indemnizacyjnego starego, czyli 21 milionów zł., w końcu przeszło 6 milionów długu indemnizacyjnego nowego, zatem razem 36 milionów. Kraj, któryby przez lat 14 spłacił około 14 milionów zł. długów, a przytem pokrył wzrost wydatków na cele pożyteczne w progresyi rocznej o 150.000 zł., t. j. w sumie łącznej 15,750.000 zł., kraj taki musiałby przedstawiać, mimo wyrachowanego dziś niedoboru, postęp i rozkwit na polu gospodarczem i skarbowem. Bo wbrew rachunkom musiałoby się okazać po latach 14-tu, że reprezentacya kraju albo powstrzymała cokolwiek progresyą powyższą w celu uchylenia niedoborów, albo utrzymawszy tę progresyą, usunęła niedobory podniesieniem siły podatkowej.

Pomimo to wszystko komisya, jak nie wyklucza w przyszłości konwersyi, tak nie doradza stałego zaciągania pożyczki, choćby już dlatego, ponieważ niedobór z r. 1905, pojawiając się się nawet po spłacie indemnizacyi, nosi tem samem cechę chroniczną, odziedziczoną może po niejednym akcie hojności Wysokiego Sejmu z czasów dzisiejszych lub przeszłych. Toż przedstawivszy widok na przyszłość finansową kraju w dwóch kierunkach odmiennych, pragnie komisya pozostawić Wysokiemu Sejmowi wolność akcyi, skierowanej ku zapobieżeniu niedoborom chronicznym. Czy Wysoki Sejm będzie zniewolonym lub uzna za stosowne dozwoić na przyjęty powyżej wzrost roczny wydatków aż niemal do miary wielkiej inwestycyjnej — a już budżet na r. 1891 zawiera choćby tylko w rubrykach XI., XV. i XVI. inwestycye gospodarcze w wysokości przeszło $\frac{1}{2}$ miliona —, czy dalej wskutek inwestycyji tych i przyszłych wzrośnie siła podatkowa i wydatność centa w stopniu wyższym niż komisya przyjmuje, czy będą czynione starania o źródła dochodu dla skarbu krajowego nowe, lub czy też może kraj zdoła przeciw znieść podniesienie stopy dodatków do podatków, zdaniem jednomyślnem konferencyi poselskiej z lata ubiegłego na teraz niemożliwe: o wszystkim tem niechce komisya budżetowa i nie może wypowiadać zdania ostatecznego tak długo, aż pokąd z niniejszego jej sprawozdania nie dowie się Wysoki Sejm a za nim kraj cały o rzeczywistym stanie finansów krajowych w chwili obecnej i o wpływie prawdopodobnym na przyszłość finansów owych dwóch systemów finansów, reprezentowanych przez dwa prądy opinii publicznej.

Komisya budżetowa musi odradzać Wysokiemu Sejmowi skrepowania swej swobody choćby tylko w granicach wniosków Wydziału krajowego, boć unifikacyą długów dotychczasowych może Wysoki Sejm zarządzić później każdej chwili, skoro wskutek pomyślnego stanu targowego obligacye $4\frac{1}{2}\%$ -we przekroczą pari, a 4% -we będą mogły uzyskać kurs emisyjny nad 90 od sta., zaś emisją obligacyj z terminem amortyzacyjnym wspólnym może Wysoki Sejm postanawiać corocznie bez osobnej uchwały czy ustawy ogólnej z roku bieżącego.

Komisya budżetowa przeto sądzi, iż obmyśliwszy niejaka poprawę gospodarki krajowej, spełniła roztoczeniem powyższego obrazu finansów w zupełności zadanie swoje na teraz i stawia wnioski następujące:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na rok 1891 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w sumie 5,016.764 zł., a dochody własne w sumie 578.370 zł.

II. Na pokrycie wydatków funduszu krajowego, pozostałych po strąceniu dochodów własnych, pobierane będą w r. 1891 dodatki do podatków rządowych bezpośrednich w wysokości 36 centów od każdego złotego wal. austr. całej należitości tych podatków.

III. Z gotowizny uzyskanej ze sprzedaży obligacyj, które w moc osobnej ustawy zostaną wydane na rok 1891 w sumie nominalnej $1\frac{1}{2}$ miliona zł. a. w., pokryje Wydział krajowy niedobór funduszu krajowego za rok 1891 w przypuszczalnej wysokości 694.394 zł., pozostałą zaś resztę wcieli—po zapłaceniu kosztów konfekcyi obligacyj, należytości emisyjnej, raty pożyczkowej od pożyczki powyższej za rok 1891, niemniej stempla i podatku kuponowego za tenże rok — do funduszu dotacyi kasy krajowej.

IV. Kwoty, przyzwolone na rok 1891 w rubrykach i pozycjach budżetu wydatków funduszu krajowego w znaczeniu ścisłejszem, niemniej funduszy krajowych w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich innych zakładów krajowych, winne być wydawane tylko na cele oznaczone w pojedynczych rubrykach i pozycjach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycjach wydatków zwyczajnych funduszu krajowego w znaczeniu ścisłejszem:

1. w rubr. I. między pozycjami 5, 6 i 7, niemniej między pozycjami 8, 9 i 10;
2. w rubr. X. między pozycjami 124 i 125, między pozycjami 129 i 130, niemniej między pozycjami 134, 135 i 136;
3. w rubr. XIII między pozycjami 163 gg) i poz. 165;
4. w rubr. XV między pozycjami 204, 208 i 209, między pozycjami 213—216, niemniej między pozycjami 221 i 222;
5. w rubr. XVI między pozycjami 241 i 276, niemniej między pozycjami 275 i 280.

V. Wnioski Wydziału krajowego do l. 33.881 i 34.801 ex 1890, dalej wnioski posłów Z. Kozłowskiego i Teliszewskiego z dnia 10. listopada 1890, odnoszące się do gospodarki Wydziału krajowego, uważa się za załatwione.

VI. Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę:

U s t a w a

z dnia . . . . .

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

Upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krajowej w 4%-wych obligacjach krajowych z terminem umorzenia 41-letnim, w łącznej sumie nominalnej $1\frac{1}{2}$ miliona zł. a. w.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu ministrowi finansów.

We Lwowie dnia 19. listopada 1890.

Przewodniczący:
Stanisław Badeni.

Biliński
sprawozdawca jeneralny.

Budżet krajowy na rok 1891.

DOCHODY.

Sprawozdawca poseł Zagórski.

Wysoki Sejmie!

W sprawie preliminowanych przez Wydział krajowy dochodów własnych funduszu krajowego na rok 1891 komisya budżetowa ma zaszczyt przedstawić następujące sprawozdanie :

Rubryka I.

Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych.

W myśl preliminarza Wydziału krajowego w rubryce tej nie można się spodziewać żadnego dochodu.

Istotnie też po bliższem zbadaniu obrotu finansowego budżetów krajowych za rok 1889, jak również za rok bieżący, okazuje się, że budżety te nie znajdują zupełnego pokrycia w uchwalonych na ten cel zasobach. Komisya budżetowa nie proponuje więc co do tej rubryki żadnej zmiany preliminarza Wydziału krajowego i żadnej też nie wstawia w nią sumę.

Rubryka II.

Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.

Pozycya 2. Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce kwotę 1.000 zł. przedstawiając równocześnie zły stan zaopatrzenia skarbu krajowego. Ponieważ komisya budżetowa proponując Wysokiemu Sejmowi niezbędne środki pokrycia niedoboru na rok 1891, obejmuje niemi zarazem i lepsze zaopatrzenie kasy skarbu krajowego, przyczem naturalnie i odsetki czynne od gotowizny tej kasy lokowanych chwilowo znacznieby wzrosły, przeto komisya budżetowa proponuje wstąpienie w tej rubryce dochodów budżetu krajowego sumy . . . . . 5.000 zł.

*Rubryka III.***Dochody z dróg krajowych.**

Według sprawozdania dotyczącego preliminarza a zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego na rok 1891, komisya budżetowa wstawia:

Pozycya 3. Myta na drogach krajowych	210.000 zł.
Pozycya 4. Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	500 „
Pozycya 5. Grzywny za przestępstwa drogowe	140 „
Pozycya 6. Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych	5.387 „
Suma rubryki III.	<u>216.027 zł.</u>

*Rubryka IV.***Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.**

Pozycya 7. Od funduszu policji krajowej. Dochód prelinowany tego funduszu wynosi sumę 6.070 zł. Wydział krajowy prelinuje wszakże w specjalnym budżecie funduszu policji wydatki funduszu na sumę 805 zł. Wydatki te ztąd pochodzić będą, że w skutek ustawy państwowej z 24. maja 1885 z funduszu tego Wydział krajowy opłaca koszta utrzymania więźniów z Galicyi, przypadające innym krajom państwa. Wydział krajowy opierając się na tem, że koszta te za pierwsze półrocze 1890 roku wynosiły sumę 497 zł. prelinuje na rok 1891 wydatki z tego tytułu pochodzące na 800 zł. a wraz z nieprzewidzianym rozehodem 5 zł. na ogólną sumę 805 zł. i tę sumę odciąga od dochodów własnych funduszu policji krajowej. Preliminowany wedle tego obliczenia przez Wydział krajowy dochód tej pozycji 7, komisya budżetowa wstawia w sumie . . . . .

. . . . .	5.265 zł.
Pozycya 8. Od funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie wedle specjalnego preliminarza	1.966 zł.
Pozycya 9. Od funduszu szpitala Lwowskiego wedle specjalnego preliminarza	9.394 „
Pozycya 10. Od funduszu Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie wedle specjalnego preliminarza	2.898 „
Suma rubryki IV.	<u>19.523 zł.</u>

*Rubryka V.***Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.**

Pozycya 11. Od urzędników krajowych z płac zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego	17.000 zł.
Pozycya 12. Od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego	12.000 „
Do przeniesienia	<u>29.000 zł.</u>

	Z przeniesienia . . .	29.000 zł.
Pozycya 13.	Od gmin za dawniejsze koszta leczenia. Wydział krajowy pre- liminuje w tej pozycyi na rok 1891 tę samą sumę, jaka była preliminowaną na r. 1890, podczas gdy zamknięcie rachunków za rok 1888 wykazuje sumę niższą. Gdy nie zachodzi żadna przyczyna, aby zwroty tej pozycyi zwiększać się miały i Wy- dział krajowy tej przyczyny sam nie wykazuje, komisya budżetowa wstawia w po- zycyę tę wedle wyniku z r. 1888 kwotę zaokrągloną	1.600 zł.
Pozycya 14.	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych. Dla tychże samych przyczyn jak przy pozycyi 13, komisya budżetowa i w tej pozycyi zamiast preli- minowanej przez Wydział krajowy 2.000 zł. wstawia	1.800 „
Pozycya 15.	Rozmaite, zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego	2.000 „
	Suma rubryki V.	<u>34.400 zł.</u>

Rubryka VI.

Zwroty pożyczek.

Pozycya 16.	PP. Kanoniczki w Krakowie, 10 (ostatnia) rata bezprocentowej pożyczki 1.750 zł.	175 zł.
Pozycya 17.	Sanok, gmina, 28. i 29. rata pożyczki 10.000 zł.: a) w kapitale . . . . . 867 zł. 28 ct. b) w 6% odsektach . . . . . 96 „ 72 „	964 „
Pozycya 18.	Tarnów, Wydział powiatowy, od pożyczki pierwotnie 5.000 zł. na regulacyę Żabnicy. Z powodu całkowitego uiszczenia, komisya wnosi zupełne wykreślenie tej pozycyi.	
Pozycya 19.	Jasielska spółka wodna od berprocentowej pożyczki 1.500 zł. na regulacyę Wisłoka	— „
Pozycya 20.	Łańcut, Wydział powiatowy, 9 rata bezprocentowej pożyczki 4.500 zł. na budowy mostu na Wisłoku	450 „
Poz. 21.	Chorzelowska spółka wodna dla odpływu wód w powiecie mieleckim między Wisłoką a drogą krajową dębicko-tarnobrzeską od pożyczki 6.300 zł. 5 rata : a) w kapitale . . . . . 630 zł. b) w 4% odsetkach . . . . . 138 „ 60 ct.	769 zł.
Pozycya 22.	Głów, gmina w powiecie tarnowskim wzrot pożyczki bezprocentowej 500 złr. udzielonej na zakupno nasienia i żywności. Z powodu całkowitego uiszcze- szenia, komisya budżetowa wnosi zupełne wykreślenie tej pozycyi.	
Pozycya 23.	Zakopane, szkoła koronarska, od pożyczki bezprocentowej 300 zł. 6 rata (ostatnia)	50 „
Pozycya 24.	Fibich Władysław, wzrot z zaliczki w pierwotnej sumie 6.490 zł. na pogłębienie szybu w Ropiance 4 i 5 rata	2.000 „
Pozycya 25.	Chrzanów, Wydział powiatowy, od pożyczki bezprocentowej 3.000 zł. dla ludności dotkniętej klęską gradobicia 2 rata	300 „
Pozycya 26.	Myślenice, Wydział powiatowy, od pożyczki bezprocentowej 3.000 zł. dla ludności dotkniętej klęską gradobicia 3 rata	300 „
Pozycya 27.	Wieliczka, Wydział powiatowy, od pożyczki bezprocentowej 3.000 zł. dla ludności dotkniętej klęską gradobicia 3. i 4. rata	300 „
	Suma rubryki IV.	<u>5.308 zł.</u>

*Rubryka VII.***Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.**

Wedle specjalnego preliminarza:

Pozycya 28. Subwencya c, k. skarbu państwa	5.000 zł.
Pozycya 29. Opłaty od uczniów	360 „
Pozycya 30. Czynsz dzierżawny z ogrodu na Szumanówce	100 „
Suma rubryki VII.	<u>5.460 zł.</u>

*Rubryka VIII.***Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.**

Wedle specjalnych preliminarza:

Pozycya 31. Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach	45.113 zł.
Pozycya 32. Szkoła parobków w Dublanach	2.988 „
Pozycya 33. Folwark w Dublanach	16.495 „
Pozycya 34. Torfiarnia w Dublanach	5.000 „
Pozycya 35. Kurs gorzelnictwa w Dublanach	1.980 „
Suma rubryki VIII.	<u>71.576 zł.</u>

*Rubryka IX.***Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.**

Wedle specjalnych preliminarzy:

Pozycya 36. Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	23.000 zł.
Pozycya 37. Folwark w Czernichowie	12.372 „
Suma rubryki IX.	<u>35.372 zł.</u>

*Rubryka X.***Dochody innych szkół rolniczych krajowych.**

Wedle specjalnych preliminarzy:

Pozycya 38. Niższa szkoła rolnicza w Horodence	3.420 zł.
Pozycya 39. „ „ „ w Jagielnicy	3.050 „
Pozycya 40. „ „ „ w Kobiernicach	3.890 „
Pozycya 41. Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	3.340 „
Pozycya 42. Szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	2.530 „
Suma rubryki X.	<u>16.230 „</u>

*Rubryka XI.***Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.**

Pozycya 43. Od szpitali powszechnych	600 zł.
--	---------

*Rubryka XII.***Dochód z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi w roku 1866.**

Pozycya 44. Wpływy ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym, zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego	11.293 zł.
--	------------

*Rubryka XIII.***Dochody z kwaterunku żandarmeryi.**

Wedle specjalnego preliminarza :

Pozycya 45. Kwaterunkowe	10.017 zł.
Pozycya 46. Noclegowe	16.389 „
Pozycya 47. Udział administracji politycznej	12.668 „
Pozycya 48. Dochód z gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie	12.936 „
Suma rubryki XIII.	<u>52.010 zł.</u>

*Rubryka XIV.***Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych**

zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego	8.000 zł.
--	-----------

*Rubryka XV.***Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych.**

Wedle specjalnych preliminarzy :

Pozycya 50. We Lwowie	22.804 zł.
Pozycya 51. W Krakowie	23.846 „
Suma rubryki XV.	<u>46.650 zł.</u>

Rubryka XVI.

Rozmaite dochody.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego .

Pozycya 52. Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie	300 zł.
Pozycya 53. Od c. k. skarbu państwa zasiłek dla biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym	1.000 „
Pozycya 54. Przypadkowe :	
a) Sprzedaż książek i druków	1.500 „
b) Sprzedaż papierów wyszkartowanych i wzorów drukowych	100 „
c) Różne drobne	90 „
Pozycya 55. Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową) :	
a) Buczaecz rata roczna	1.370 zł. 30 ct.
b) Czortków „ „	528 „ 99 „
c) Krosno „ „	631 „ 62 „
d) Limanowa, stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu nie się w tej pozycyi nie prelininuje.	
e) Nowy Targ rata roczna	361 „ 34 „
f) Sanok „ „	796 „ — „
g) Stanisławów „ „	944 „ 22 „
h) Tłumacz „ „	717 „ 69 „
i) Zaleszczyki „ „	— „ — „
	5.350 „
Pozycya 56. Za analizy wykonane dla stron przez stacyę doświadczalną produktów naftowych	100 „
Pozycya 57. Fundusz pożyczkowy spółek wodnych na umorzenie rat kapitału i odsetek od pożyczki 700.000 zł.	38.481 „
Pozycya 58. Od c. k. skarbu państwa zasiłek na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych	4.000 „
Suma rubryki XVI.	50.921 zł.

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości, i odnośne pozycye budżetu na rok 1891 w niem zawarte, uchwalić.

Lwów 16. listopada 1890.

Przewodniczący :
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca :
Zagórski w. r.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka III.

Dochody z dróg krajowych.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.

Pod *pozycją 3.* Myta dróg krajowych, prelinuje Wydział krajowy w dochodach zwyczajnych . . . . . 210.000 zł.
to jest mniej o 5.000 zł. niż na rok 1890 uchwalono, a o 6.300 zł. mniej, niż przecięcie z ostatnich lat trzech uwidocznia.

Ogledność ta w prelinowaniu nie dałaby się usprawiedliwić wyjaśnieniami zawartymi jedynie w preliminarzu, gdyby nie zachodziły dwie inne okoliczności, uzasadniające cyfrę proponowaną przez Wydział krajowy.

W pierwszym rzędzie obowiązek restytuowania 3.000 zł. w roku 1891 administracji Rządu węgierskiego z tytułu granicznego myta pobieranego w Niedzicy na drodze krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica.

Następnie dopuszczalny opust w czynszu z myt w skutek przerw w komunikacji, przewidziany już w warunkach licytacyjnych pojedynczych myt.

W *pozycyi 4.* Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne prelinuje Wydział krajowy wedle przecięcia z lat 3, w kwocie . . . . . 500 zł.
tak samo w *pozycyi 5.* Grzywny za przestępstwa drogowe, w kwocie . . . . . 140 zł.

Wreszcie w *pozycyi 6.* Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych w kwocie . . . . . 5.387 zł.

Odwołując się do wskazówek danych w zeszłorocznem sprawozdaniu komisji budżetowej co do *pozycyi 6.* dochodów to jest datków dobrowolnych,

Komisya budżetowa wnosi przyjęcie rubryki III.:

Dochody z dróg krajowych na rok 1891 w ogólnej cyfrze 216.027 zł.,

w którym to celu wstawia wszystkie cztery pozycye działu tego, wedle preliminarza Wydziału krajowego.

Lwów dnia 7. Listopada 1890.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Abrahamowicz.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka I.

Koszta reprezentacji kraju.

Sprawozdawca poseł Skrzyński.

Na wydatki tą rubryką objęte preliniuje Wydział krajowy kwotę 108.426 zł. Wynikłość z roku 1888. przedstawia sumę 120.477 zł., jest przeto wyższą od żądanej obecnie o 12.051 zł. Przecięcia i wynikłości z lat ubiegłych nie mogą być dostateczną podstawą do dokładnego obliczenia rzeczywistych kosztów reprezentacji kraju, gdyż te są zależne od czasu każdorazowego trwania Sejmu, a ponieważ wszystkie pozycje Wydział krajowy preliniuje w tej samej wysokości jak w roku zeszłym, przeto Komisya budżetowa przedstawia bez zmiany Wysokiemu Sejmowi w rubryce I. do przyjęcia:

A. Sejm krajowy.

Pozycya 1.	Koszta podróży pp. Posłów	4.486 zł.
" 2.	Dyety pp. Posłów	36.000 "
" 3.	Koszta druków	20.000 "
" 4.	Spisywanie sprawozdań	5.000 "
" 5.	Pisarze dzienni	650 "
" 6.	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	1.200 "
" 7.	Służba	1.200 "
" 8.	Opał	1.300 "
" 9.	Oświetlenie	950 "
" 10.	Zapuszczanie i mycie podłóg	120 "
" 11a.	Potrzeby kancelaryjne	160 "
" 11b.	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej	100 "
" 12.	Rozmaite drobne wydatki	260 "
	Razem do przeniesienia	71.426 zł.

Z przeniesienia . 71.426 zł.

B. Wydział krajowy.

Pozycja 13.	Marszałek krajowy	6.000 zł.	
	i dodatek na reprezentację	<u>4.000 „</u>	10.000 „
„ 14.	Sześciu Członków Wydziału po 4.000 zł.		24.000 „
„ 15.	Zastępcy		2.000 „
„ 16.	Dodatek dla Członka Wydziału, mianowanego przez Marszałka Zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym		<u>1.000 „</u>
	Razem		37.000 zł.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydatki rubryką I. objęte sumę . 108.426 zł.

We Lwowie 14. Listopada 1890.

Przewodniczący :

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :

Skrzyński.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka II.

Koszta zarządu.

Sprawozdawca poseł Skrzyński.

Na wydatki tą rubryką objęte preliniuje Wydział krajowy . . . . . 262.288 zł.
ponieważ uchwalono na rok 1890 na koszta zarządu 255.679 zł., preliniarz
zatem jest wyższy o . . . . . 6.609 „
uwzględniając jednak jednorazowo na rok 1890 przyznane zaliczki i dary
z łaski w kwocie 2.850 zł., żąda Wydział krajowy właściwie więcej o . . . . . 9.459 „

Poz. 23. „Oddział manipulacyjny“. Wydział krajowy wstawia 17.860 zł., zamknięcia jednak rachunkowe wykazują, że Wydział krajowy rok rocznie przekracza tę kwotę, a wzrost tego wydatku uzasadnia koniecznością mianowania jednego asystenta nadetatowego dla oddziału manipulacyjnego, w skutek znacznego pomnożenia się czynności. Komisya budżetowa uważa za nieodpowiednie stałe prelininowanie pod pozycją 23 f. kwoty mniejszej od rzeczywiście ponoszonych kosztów, a uznając potrzebę powiększenia liczby asystentów, wnosi podwyższenie tej rubryki o 700 zł. i 100 zł. jako płacę i dodatek aktywalny dla czwartego asystenta i proponuje do przyjęcia zamiast 17.860 zł., kwotę . . . . . 18.660 zł.

Poz. 24 b, d, g. „Dyurniści“ preliniuje Wydział krajowy o 5.537 zł. więcej w porównaniu z rokiem 1890.

Koszta na dyurnistów łożone rok rocznie wzrastają i doszły już do znacznej kwoty 47.344 zł., za którą opłaca się pracę 82 pisarzy dziennych, zatrudnionych chwilowo, a zatem żyjących z dnia na dzień w trudnych często warunkach materyalnych, bez nadziei polepszenia i ustalenia losu, bo pozbawiony na przyszłość widoków awansu. Wydatność pracy dokonanej w takich warunkach, pomimo że pomiędzy dyurnistami Wydziału krajowego jest znaczna liczba zdolnych i sumiennych pracowników, nie może być dostatecznie intensywną ani odpowiednią wymaganiom dobrej administracyi kraju.

Zwiększające się z każdym rokiem czynności Wydziału krajowego, uzasadniają potrzebę zreformowania instytucyi dyurnistów przez wprowadzenie w życie organizacyi opartej na podstawach stałych, dających na przyszłość rękojmię lepszej i skuteczniejszej pracy. Komisya budżetowa przypuszcza, że okaże się może potrzeba zatrzymania pewnej ilości pisarzy dziennych, sądzi jednak, że reorganizacya etatu służbowego Wydziału krajowego jest koniecznie wskazaną i że w granicach kwoty 42.916 zł. proponowanej w budżecie na rok 1891, będzie można wytworzyć grono urzędników, którzy jakkolwiek mniejsi liczbą od dzisiejszych dyurnistów, pobierając stałą pensyę i mając nadzieję nawet powolnego awansu, staną się cenną i dodatnią siłą roboczą, która pod ścisłym dozorem i kierunkiem naczelników departamentów, ułatwi sprężyste, szybkie i dokładne załatwianie spraw

poruczonych Wydziałowi krajowemu. W wyniku niniejszego sprawozdania przedkłada komisya budżetowa odnośną rezolucyę.

Poz. 24. b. „Dyurniści oddziału rachunkowego“ żąda Wydział krajowy o 2.628 zł. więcej w porównaniu z rokiem 1890; zważywszy jednak że z zasadniczych powodów wyżej przytoczonych, komisya budżetowa nie uważa za pożyteczne i wskazane powiększanie liczby pisarzy dziennych,

zważywszy dalej iż wynikłość z roku 1888 niższą jest o 2.672 zł. od kwoty obecnie preliniowanej, komisya budżetowa proponuje Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia zamiast żądanej kwoty 16.681 zł. kwotę . . . . . 14.053 zł.

Komisya budżetowa w przekonaniu że przez zaprowadzenie uproszczonej manipulacji rachunkowej, możebnem jest zaoszczędzenie sił roboczych obecnie przy dziale rachunkowym zajętych, przedstawia Wysokiemu Sejmowi rezolucyę dążącą do reformy systemu rachunkowego.

Poz. 24. d. „Dyurniści oddziału technicznego“ preliniuje Wydział krajowy 6.098 zł. czyli o . . . . . 1.229 „ więcej jak uchwalono na rok 1890. Wzrost tego wydatku jest uzasadniony potrzebą wstawienia nowej pozycyi 1.120 zł. rocznie dla asystenta nadetatowego, a to w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 26. listopada 1889 roku.

Poz. 24. g. Preliminuje Wydział krajowy na zastępstwa urzędników 1.800 zł. Kwota ta służyć powinna na uzupełnienie ubytku sił roboczych z powodu chorób lub urlopów urzędników, w żadnym jednak wypadku nie powinna być kwota ta użyta na remuneracye istniejących funkcjonaryuszy a tem mniej jako roczne wynagrodzenie dla dyurnistów. Komisya budżetowa z przedłożonego wykazu rachunkowego za rok 1890 przekonała się, że z kwoty powyższej wypłaca się roczną pensyę trzem dyurnistom, oraz płacę dla zastępcy woźnego, którego zasługa uwidoczniłą jest w poz. 25. Tego rodzaju użycie tych funduszy nie zgadza się z właściwym celem tej rubryki. Komisya budżetowa skreśla przeto w zupełności preliniowaną kwotę 1.800 zł.

Dalej preliniuje Wydział krajowy w następujących pozycyach:

Poz. 26. g. „Dodatki osobiste“ . . . . . 3.654 zł.
więcej o . . . . . 2.064 „

Podwyższenie to spowodowane jest głównie przyznaniem na rok 1891 przez Wydział krajowy dodatków osobistych po 500 zł. czterem inżynierom okręgowym: Jankowskiemu, Szyszkowskiemu, Baranowskiemu i Pintowskiemu, którzy powołani zostali do pełnienia obowiązków w oddziale technicznym a to w myśl uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 26. listopada 1889 roku, komisya budżetowa przeto preliniuje kwotę tę zgodnie z preliminarzem budżetu.

Poz. 27. c. Tłumaczenia z języków obcych . . . . . 150 zł.
to jest więcej o . . . . . 50 „
powyższe zwiększenie oparte jest na wynikłości z roku 1889.

Poz. 28. c. Na pokrycie kosztów przejazdów i dyet członków opieki nad obłąkanymi do dyspozycyi Wydziału krajowego . . . . . 300 zł.

Komisya budżetowa uważając iż pozycya ta nie powinna być umieszczoną w rubryce kosztów zarządu, lecz że należy kwotę 300 zł. wstawić w preliminarze krajowego Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie i szpitala Św. Łazarza w Krakowie, wnosi skreślenie poz. 28. c.

Poz. 29. Pensye i zaopatrzenia, zamiast uchwalonych na rok 1890 15.486 zł.
wnosi Wydział krajowy . . . . . 17.838 „
przeto więcej o . . . . . 2.352 „
różnica ta wynika z zastosowania statutu emerytalnego, uchwalonego przez Sejm krajowy dnia 21. stycznia 1889 roku, a wszystkie pensye i zaopatrzenia szczegółowo są uwidocznione przy poz. 29. w wyjaśnieniach budżetu.

Poz. 30. „Dary z łaski“ . . . . . 950 zł.
to jest mniej o . . . . . 550 „
ponieważ nie wstawiono zapomóg udzielonych przez Wysoki Sejm w kwocie 550 „
Komisya budżetowa prelinuje nadto w załatwieniu otrzymanych petycyj, subwencye następujące:

a) L. p. 448, 130. Ignacowa Chrzanowska wdowa po inżynierze dyetaryuszu, dożywotnie roczne zaopatrzenie . . . . . 300 zł.
b) L. p. 228, 143. Wanda Dziubińska jednorazowo . . . . . 200 „
c) L. p. 79, 25. Rozalia Piotrowska jednorazowo . . . . . 200 „
d) L. p. 334, 235. Emilia Sternalowa „ . . . . . 150 „
e) L. p. 244, 159. Jan Łagodziec „ . . . . . 150 „
f) L. p. 229, 144. Karolina Ploder „ . . . . . 150 „
g) L. p. 403, 290. Julja Kraczyłowa „ . . . . . 100 „
h) L. p. 919, 735. Stefan Kalita „ . . . . . 50 „

Zarazem wnosi komisya budżetowa przejście do porządku dziennego nad petycjami L. p. 335 s. 236, 230 s. 145, 232 s. 147, 881 s. 702, 625 s. 480, 613 s. 472.

Poz. 31. f. g. „Oświetlenie i opał“ prelinuje Wydział krajowy zamiast 4.000 zł.
4.500 „
na podstawie rzeczywiście ponoszonego kosztu, wykazanego obliczeniami z trzech lat ostatnich.

Poz. 32. m. „Konservacya gmachu sejmowego“. Wydział krajowy żąda 4.000 zł. Komisya budżetowa przekonała się na podstawie przedłożonych rachunków, że w roku 1889 wykonano rozmaite ważniejsze adaptacye w budynku i większe roboty przy konserwacyi gmachu, co spowodowało przekroczenie prelinowanej na ten cel kwoty, ponieważ nie zachodzi potrzeba zarządzenia na rok 1891 wyjątkowych robót, a wynikłość z roku 1888 wynosi 3.130 zł. Przeto komisya budżetowa proponuje zamiast 4.000 zł. . . . . 3.000 zł.

Wszystkie inne pozycye, prelinowane przez Wydział krajowy, uznaje komisya budżetowa za uzasadnione.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Poz. 17.	Plące urzędników oddziału	conceptowego	. . . . .	38.780 zł.
„ 18.	„	„	„ rachunkowego	47.350 „
„ 19.	„	„	„ kasowego	10.670 „
„ 20.	„	„	„ technicznego	10.960 „
„ 21.	„	„	„ sanitarnego	2.300 „
„ 22.	„	„	„ statystycznego	3.540 „
„ 23.	„	„	„ manipulacyjnego	18.660 „
„ 24. a)	Dyurniści dla oddziału	conceptowego	. . . . .	8.786 „
„ b)	„	„	„ rachunkowego	14.053 „
„ c)	„	„	„ technicznego	6.098 „
„ d)	„	„	„ statystycznego	2.847 „
„ f)	„	„	„ manipulacyjnego	11.132 „

Do przeniesienia . . . . . 175.176 zł.

	Z przeniesienia	175.176 zł.
Poz. 25.	Zaslugi	4.265 "
" 26.	Emolumenta i pięciolecia	18.392 "
" 27.	Remuneracye	4.450 "
" 28.	Koszta podróży i dyety	5.400 "
" 29.	Pensye i zaopatrzenia	17.838 "
" 30.	Dary z łaski	2.250 "
" 31.	Potrzeby kancelaryjne	18.200 "
" 32.	Gmach krajowy i jego utrzymanie	6.689 "
" 33.	a) Zaliczki na płace urzędników w ogóle i dla służby	6.000 "
L. p. 696.	b) Zaliczka dla Mieczysława Wolskiego, asystenta oddziału rachunkowego Wydziału krajowego, zwrotna w 120 miesięcznych ratach	1.500 "
" 564.	c) Zaliczka dla Mieczysława Wronowskiego, praktykanta oddziału rachunkowego Wydziału krajowego, zwrotna w 120 ^o miesięcznych ratach	1.000 "
" 224.	d) Zaliczka dla Leona Kunischa, protokolisty Wydziału krajowego, zwrotna w 40 miesięcznych ratach	400 "
" 745.	e) Zaliczka dla Jana Topolnickiego, asystenta oddziału rachunkowego Wydziału krajowego, zwrotna w 120 ratach miesięcznych	1.000 "
	Suma rubr. II.	262.560 zł.

Rezolucye.

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę reorganizacyę etatu służbowego Wydziału krajowego w kierunku zniesienia instytucji dyurnistów w działach: konceptowym, technicznym i rachunkowym, a powiększenia natomiast etatu stałych urzędników i zaprowadzenia miejsc ukwalifikowanych aplikantów konceptowych i rachunkowych i elewów technicznych, a to w granicach budżetu na rok 1891. Odnośne wnioski przedłoży Wydział krajowy Sejmowi na najbliższej sesji sejmowej.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu wzięcie pod rozwagę reformy systemu rachunkowości oraz reorganizacji oddziału rachunkowego w Wydziale krajowym i zdanie o tem sprawy na najbliższej sesji sejmowej.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu sporządzenie dokładnego drukowanego katalogu biblioteki krajowej.

We Lwowie dnia 14. listopada 1890.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Skrzyński.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka III.

Koszta leczenia ubogich chorych w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych.

Sprawozdawca poseł Marchwicki.

Wydział krajowy preliniuje koszta leczenia ubogich chorych na rok 1891 w kwocie 800.000 zł., o 90.000 zł. więcej niż uchwalono na rok 1890.

Obliczenie Wydziału krajowego nastąpiło na podstawie wynikłości z r. 1889 — znacznie wyższej od trzechletniego przecięcia — ponieważ jednakże wynikłości z pierwszych trzech kwartałów r. 1890 przedstawiają się korzystniej, a przytem poszczególne preliminarze trzech szpitali krajowych i szpitali prowincjonalnych wykazują dopłaty na rok 1891 z funduszu krajowego niższe, aniżeli wynikłości z r. 1889 — przeto

Komisya budżetowa na podstawie szczegółowych preliminarzy przyjmuje następujące wydatki:

dla krajowego powszechnego szpitala we Lwowie	155.000 zł.
„ zakładu obłąkanych na Kulparkowie	130.000 „
„ szpitala św. Łazarza w Krakowie	131.000 „
„ 24 szpitali prowincjonalnych w kraju	228.245 „
zaś wedle trzechletniego przecięcia wstawia:	
dla c. k. kliniki w Krakowie	28.909 „
„ szpitali zagranicznych	81.299 „
„ szpitali wojskowych	1.544 „
inne wydatki	10.425 „
razem	<u>766.422 zł.</u>

w zaokrągleniu 770.000 zł.

Na tej podstawie Komisya budżetowa preliniuje o 30.000 zł. mniej, aniżeli Wydział krajowy — o 37.000 zł. mniej aniżeli wynikłość z r. 1889 — zaś o 60.000 zł. więcej aniżeli kwota preliniowana na rok 1890, i o 12.000 zł. więcej aniżeli trzechletnie przecięcie.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy w rubryce III. wydatków „koszta leczenia ubogich chorych“ wstawić . . . . . 770.000 zł.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Petycje: Gminy Łomnica l. 113. o przyjęcie zwrotu kosztów leczenia Jana Łagowskiego we Wiedniu i w Penzing w resztującej kwocie 237 zł. 94 kr. na fundusz krajowy; gminy Popowice l. 537. o przyjęcie zwrotu kosztów leczenia Domicelli Tokarczykówny we Wiedniu w kwocie 637 zł. 67 kr. na fundusz krajowy; gminy Łubianki niższe l. 814 o przyjęcie na fundusz krajowy zwrotu kosztów szpitalnych w Tryeście w kwocie 584 zł. 94 kr. z powodu leczenia Maryi Antoniuk, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania, i ewentualnego uwzględnienia z wydatków rubryki III.

2. Nad petycją l. 801 Tomasza Czech emerytowanego zarządcy szpitala w Stryju o podwyższenie emerytury, Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Lwów dnia 9. listopada 1890.

Przewodniczący :

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :

Marchwicki.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka IV.

Koszta szczepienia.

(Sprawozdawa poseł Goldman).

Wydział krajowy preliniuje w pozycji 35. tej rubryki 10.000 zł., to jest o 1.000 zł. więcej niż uchwalono na rok 1890, o 8.400 zł. więcej od wynikłości roku 1888., a 8.100 zł. więcej od wynikłości roku 1889.

Znaczna różnica między preliminarzem na rok 1891, a wynikłością z lat 1888 i 1889 ma swoje uzasadnienie w tem, że w roku 1889 Sejm uchwalił szczepienie rodzimą krowianką, na który to cel wstawił do budżetu na rok 1890 kwotę 9.000 zł., zamiast żądanego przez Wydział krajowy kredytu 10.000 zł. Na rok 1891 Wydział krajowy preliniuje ponownie 10.000 zł., a motywuje zwiększony ten wydatek tem, że kredyt na rok 1890 uchwalony nie wystarczy, a to na podstawie zawartych z dostawcami krowianki układów.

W pozycji 36. preliniuje Wydział krajowy „na koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy“ 56.000 zł., o 2.000 zł. więcej niż uchwalono na rok 1890, o 973 zł. więcej od wynikłości z roku 1888., a o 1.307 zł. więcej od wynikłości roku 1889. Wydział krajowy opiera swój preliminarz na przecięciu 3 lat 1886—1889, które wykazuje kwotę 56.078 zł., niemniej motywuje swoje żądanie okolicznością, że w zmienionej na skutek wezwania Namiestnictwa instrukcyi szczepienia ospy, Wydział krajowy na przedstawienie Namiestnictwa przyznał lekarzom rządowym koszta podróży takie, jak je wedle przepisów rządowych pobierają, a to jako kompensatę za to, że ci lekarze pobierają dyety niższe, niż lekarze prywatni.

Komisya budżetowa mając już przed sobą wynikłości r. 1889, wyprowadziła 3-letnie przecięcie za lata 1887—1889 w kwocie 55.020; a uwzględniając drugi motyw przez Wydział krajowy przytoczony, proponuje wstawienie w tej pozycji kwoty 55.500 zł.

Komisya budżetowa wnosi więc:

Rubr. IV. Koszta szczepienia:

poz. 35. Utrzymanie i odświeżanie krowianki	10.000 zł.
„ 36. Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy	55.500 „

Do tej rubryki odnosi się petycja l. 147, w której Dr. Antoni Barański, właściciel zakładu krowiankowego we Lwowie prosi, aby Wysoki Sejm raczył poruczyć mu na r. 1891 większą dostawę krowianki aniżeli w r. 1890, w którym dostarczał krowianki dla 6 powiatów.

Z uwagi, że dla zabezpieczenia potrzebnej ilości dobrej krowianki, korzystnem jest przy zamówieniach uwzględnić odpowiednio wszystkie zakłady znane z dobroci produktu,

z uwagi jednak, że rozdział dostawy krowanki należy do Władzy wykonawczej to jest do Wydziału krajowego i nie byłoby rzeczą odpowiednią, doradzać Sejmowi, by on ten rozdział uchwałą swoją oznaczył:

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Dra Antoniego Barańskiego l. 147 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Goldman.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka V.

Wydatki sanitarne.

(Sprawozdawca poseł Goldman.)

Wydział krajowy preliniuje w poz. 37 tytułem „ $\frac{1}{3}$ części za lekarstwa dla epidemicznie chorych“ kwotę 5.300 zł. o 800 zł. więcej niż uchwalono na r. 1890, a o 1.721 zł. więcej od wynikłości r. 1888. Wydział krajowy opiera swój preliminarz na przecięciu 3 lat 1886—1888, które wykazuje kwotę 5.320 zł.

Komisya budżetowa mając już wynikłość r. 1889 preliniuje przecięcie ostatnich 3 lat 1887—1889 w kwocie 4.500 zł., t. j. tak, jak uchwalono na r. 1890, a o 1.000 zł. mniej niż preliniował Wydział krajowy.

Komisya budżetowa więc wnosi:

Rubr. V. Wydatki sanitarne

poz. 37. $\frac{1}{3}$ część za lekarstwa dla epidemicznie chorych . . . . 4.500 zł.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Goldman.

1844

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka VI.

Zasiłki dla zakładów dobroczynności.

(Sprawozdawca poseł Romańczuk.)

Wydział krajowy preliniuje w tej rubryce na rok 1891 sumę 16.674 zł., t. j. o 2.700 zł. mniej, jak Wysoki Sejm uchwalił na rok 1890. Mianowicie skreśla Wydział krajowy zasiłek dla Towarzystwa Miłosierdzia pod godłem Opatrzności we Lwowie w kwocie 1.200 zł., jako jednorazowo uchwalony na rok 1890, i sumę 1.500 zł., przyznaną Wydziałowi krajowemu osobną uchwałą sejmową na przygotowawcze czynności w sprawie założenia domów pracy przymusowej. Jednak rzeczzone Towarzystwo Miłosierdzia, utrzymujące dom przytulku i pracy dla 80 starców i kalek obojej płci, udało się i w tym roku z petycją do Wysokiego Sejmu o zasiłek na rozszerzenie swoich ubikacyj, na zakupno nowej bielizny, na ulepszenie pomieszczenia i na powiększenie liczby utrzymywanych przez nie osób. Wydział krajowy, wskutek polecenia Wysokiego Sejmu instytucję tę w roku bieżącym badał, szczególnie w tym kierunku, o ile utrzymywany przez Towarzystwo Miłosierdzia dom pracy zastępuje lub mógłby zastąpić taki dom przymusowej pracy, jakiego założenie i utrzymanie ustawa państw. z dnia 24. maja 1885 (Dz. u. p. Nr. 90) na kraj nakłada, a rezultat swych badań przedłożył Wysokiemu Sejmowi taki, iż dom ten ani w obecnym swoim stanie nie zastępuje takiego zakładu, ani nie dałby się na ten cel urządzić i rozszerzyć, ani z innych względów nie nadaje się na siedzibę zakładu pracy przymusowej. Jednak Wydział krajowy uznaje przytem niewątpliwy pożytek tej instytucji prywatnej, chociaż ze swojej strony nie postawił żadnego wniosku na dalszą subwencję dla niej. Komisya budżetowa, w uznaniu stwierdzonej przez Wydział krajowy pożyteczności tego zakładu, proponuje i na rok 1891 jednorazowy zasiłek w kwocie 1.200 zł., t. j. takiej samej, jaką Wysoki Sejm na rok 1890 uchwalił, i jaki także gmina miasta Lwowa dla tegoż Towarzystwa przeznaczyła.

Wstawieniem tej sumy 1.200 zł. w pozycyi 43 a) preliniowana przez Wydział krajowy ogólna suma tej rubryki 16.674 zł. podniosła się na 17.874 zł. Wszystkie inne pozycje komisya budżetowa przyjmuje zgodnie z propozycją Wydziału krajowego, wnosi przeto:

Poz. 38. Szpitale Sióstr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	900 zł.
„ 39. Szpital Sióstr Miłosierdzia w Nowosiólkach	300 „
„ 40. Dom ubogich i sierót w Krakowie	5.424 „
„ 41. Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	1.000 „
„ 42. Komitet ochronek w Krakowie	550 „
„ 43. Towarzystwo ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500 „
„ 43 a. Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem Opatrzności we Lwowie	1.200 „

Do przeniesienia . . . . . 9.874 zł.

	Z przeniesienia	9.874 zł.
Poz. 44.	Zarząd zakładu osieroconych dziewcząt im. księdza Józefa Ziemiańskiego w Przemyśle	500 „
„ 45.	Zarząd Towarzystwa opieki weteranów z r. 1831 w Krakowie	2.700 „
„ 46.	Komitet wykonawczy opieki weteranów z r. 1831 we Lwowie	1.800 „
„ 47.	Zakład dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie pod nazwą „Przytulisko św. Józefa“	1.000 „
„ 48.	Lecznice lwowskie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	1.000 „
„ 49.	Kolonii leczniczej w Rymanowie, subwencya na budowę własnego domu,	
	II. rata	1.000 „
	Razem	17.874 zł.

Tem załatwione są petycje o subwencye Komitetu zarządzającego opieki nad weteranami wojsk polskich z r. 1831 w Krakowie (l.139/72), Towarzystwa św. Józefa z Arymatei we Lwowie (l. 325/226), Lecznicy powszechnej bezpłatnej we Lwowie (l. 394/281), Towarzystwa Miłosierdzia pod godłem Opatrzności we Lwowie (l. 496/372), Komitetu I. krajowej leczniczej kolonii rymanowskiej (l.692/540) i Dyrekcyi Lecznicy lwowskiej (l. 693/540).

Co do dalszych petycyj, odnoszących się do tej rubryki, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycje o subwencye I. galicyjskiego Korpusu c. k. weteranów wojskowych im. arcyksięcia Rudolfa we Lwowie (l. 145/78) i Wydziału Stowarzyszenia ku utrzymaniu starców i sierot izraelskich w Rzeszowie (l. 186/106), przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

J. Romańczuk.

Rubryka VII

(z wyjątkiem poz. 51, 52 i 53 tudzież 68—76).

Na cele wykształcenia i oświaty.

Sprawozdawca poseł Jan Stadnicki.

Poz. 50. Akademia umiejętności w Krakowie 25.000 zł.

(Poz. 51--53. Sprawozdawca poseł Mudeyski).

Poz. 54. Szkoła żeńska w Jaworowie pp. Bazylianek 500 zł.

Poz. 55. „ „ w Krakowie 2.500 zł.

Poz. 56. „ „ „ „ Św. Tomasza 500 zł.

Poz. 57. „ „ „ „ Augustynek 500 zł.

Do tej pozycyi wpłynęła petycyja do L. 143 sejm. 76 pet. upraszająca o podwyższenie subweneyi dotychczasowej. Ze względu iż motywa w petycyi przytoczone niezem nie uzasadniają podwyższenia dotacyi wnosi komisya budżetowa przejście nad tą petycyą do porządku dziennego.

Poz. 58. Szkoła żeńska we Lwowie pp. Benedyktynek orm. 1000 zł.

Poz. 59. „ „ w Starym Sączu pp. Klarysek 750 zł.

Tem samem załatwioną jest petycyja L. sejm. 192 pet. 112 przełożonej Sióstr Klarysek w Starym Sączu prosząca o utrzymanie dotychczasowej subweneyi.

Poz. 60. Szkoła żeńska w Stryju 500 zł.

Poz. 61. „ „ „ Jaśle 300 zł.

Do L. sejm. 417 pet. 301 wniósł Wydział powiatowy w Sanoku petycyę, w której uprasza o przyznanie na utworzenie V i VI klasy przy szkole żeńskiej w Sanoku stosownego datku stałego. Wys. Sejm na posiedzeniu 12. listopada r. b. powziął uchwałę mocą której wezwał c. k. Radę szkolną do utworzenia dwóch klas więcej przy szkole żeńskiej w Sanoku. Z uwagi że kwota potrzebna na ten cel udzieloną będzie z funduszu szkolnego krajowego, nie proponuje komisya budżetowa wstawienia kwoty osobnej na szkołę żeńską w Sanoku.

Przy tych pozycyach komisya budżetowa robi uwagę, że w interesie porządku i systematyczności w budżetowaniu, jak również ze względu iż niektóre zakłady w powyższych pozycyach

subwencyonowane, jak : szkoła pp. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie i szkoła klasztorna pp. Klarysek w Starym Sączu pobierają zasilki z rubryki XI, poz 15 i 16 funduszu szkolnego krajowego, należałoby subwencye dla wszystkich szkół żeńskich powyżej wymienionych od poz. 54 do poz. 60 włącznie przenieść przy układaniu preliminarza na r. 1892 do rubryki XI wydatków funduszu szkolnego krajowego, a to tem bardziej, iż wszystkie te zakłady należą do kategorii szkół ludowych i że nie jest rzeczą prawidłową by subwencye na tego rodzaju zakłady porozrzucane były po rozmaitych rubrykach budżetu.

Do tegoż działu wpłynęły dwie petycyje a mianowicie : „Stowarzyszenia Ochronki jarosławskiej“ L. sejm. 306, pet. 209 i Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia w Przeworsku L. sejm 440, pet. 324 proszące o zasilki pieniężne. Petycyje tych samych zakładach w r. z. uwzględnione zostały. Komisya budżetowa nie sądzi jednak by subwencya jednego roku udzielona miała być zamienioną w subwencyę t. z. stałą przez powtarzanie takowej corocznie. Wnosi przeto: Wys. Sejm raczy przejść nad powyższemi petycyjami do porządku dziennego.

Wpłynęły również dwie petycyje S. Maryi Janiny Dydyńskiej ze Zgrom. WW. SS. Felicjanek przełożonej Zakładu Sierot pod wezwaniem Św. Heleny we Lwowie L. sejm. 54, pet. 4 i Matki jeneralnej zgromadzenia Sióstr Felicjanek L. sejm. 455, z których pierwsza prosi o bezzwrotną zapomogę 500 zł. na cele zakładu mającego zadanie wychowania „dobrych sług i pokojówek“, druga zaś prosi o kwotę 10.000 zł. subwencyi na założenie domu, czyli ochronki we Lwowie.

Komisya budżetowa sądzi iż aczkolwiek jest niewątpliwie zadaniem Wysokiego Sejmu wspierać wszelkie zamiary dążące do umoralnienia i oświaty ludności, to jednak jest niemożliwem subwencyonować wszystkie zakłady które powstają lub powstać mogą. choćby cel tychże był jaknajwznieściejszy. Komisya budżetowa wnosi przeto: Wysoki Sejm raczy nad powyższemi dwoma petycyjami przejść do porządku dziennego.

Poz. 62. Szkoła wyznaniowa izraelicka w Brodach 6.000 zł.

Komisya budżetowa i przy tej pozycyi powtarza uwagę zrobioną przy szkołach żeńskich, że subwencya pod tą pozycyą winna być pokrywaną z rubryki XI wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Poz. 63. Zakład głuchoniemych we Lwowie.

Do tej pozycyi wpłynęła petycyja L. sejm 53, pet. 3 prosząca o podniesienie rocznej dotacyi do wysokości 10.000 zł. i jednorazowego zasiłku na naprawę gmachu w kwocie 7.000 zł.

Aczkolwiek przy tem ostatniem żądaniu są motywa, którym słuszności nie można odmówić, komisya budżetowa jednak trzymając się zasady przyjętej w podobnych razach, wnosi: Wys. Sejm raczy uchwalić petycyę z żądaniem 7.000 zł. na utrzymanie gmachu, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania z niej sprawy na następnej sesyi sejmowej, zarazem z uwagi że liczba wychowanków w zakł. głuchoniemych we Lwowie znacznie wzrosła, wnosi komisya budżetowa wstawienie pod poz. 63 kwoty :

a) na stypendya dla 70 wychowanków	8 400 zł.	
b) na utrzymanie zakładu jak w latach ubiegłych	500 „	8.900 zł.

Poz. 64. Szkoła głuchoniemych Bardacha Izaaka we Lwowie 300 zł

Poz. 65. Zakład ciemnych we Lwowie 2.000 zł.

Poz. 66. Szkoła gimnastyczna „Sokół“ we Lwowie.

Komisya budżetowa z uwagi że nauka gimnastyki jest dla młodzieży rzeczą niezbędną i z uwagi na usługi które stowarzyszenie „Sokół“ we Lwowie całemu krajowi oddaje kształcać nauczycieli, którzy następnie na prowincyi nauk gimnastyki udzielają, utrzymuje subwencję 1000 zł. w r. z. towarzystwu „Sokół“ we Lwowie udzieloną. Z tych samych powodów uznała komisya budżetowa za stosowne udzielić subwencji w kwocie 500 zł. towarzystwu „Sokół“ w Krakowie i postanowiła wyznaczyć ryczałt 300 zł. do dyspozycyi Wydz. krajowego dla towarzystwa „Sokół“ w Wadowicach i Tarnopolu. Tem samem załatwia się petycja L. sejm. 391, pet. 278. L. sejm. 220, pet. 135 i L. sejm. 82, pet. 28, a wstawia się pod powyższą pozycję dla Towarzystwa:

a)	Sokół we Lwowie	1.000 zł.	
b)	„ w Krakowie	500 „	
c)	„ w Wadowicach	} 300 „	1800 zł.
	„ w Tarnopolu		

Tem samem uważa się za załatwione pet. L. sejm. 391, pet. 278, L. sejm. 220, pet. 135, L. sejm. 82, pet. 28.

Poz. 67. Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, XIII rata umorzenia pożyczki na budowę gmachu 7000 zł.

Do tej pozycyi dołącza Wydział krajowy w sprawozdaniu z czynności za czas od 1. lipca 1889 do końca czerwca 1890 (str. 74), wyjaśnienia o rokowaniach, które podjął w wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z d. 24. listopada 1889 r. a które do żadnego niedoprowadziły rezultatu wskutek oporu rady miejskiej miasta Krakowa.

(Poz. 68—76 *Sprawozdawca poseł Stanisław Budeni*).

Poz. 77. Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych 30.000 zł.

Przy tej pozycyi powziął Wys. Sejm w r. z. na wniosek komisji budżetowej następującą uchwałę.

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu by wszedł w rokowania z kołami dobroczynnością i oświatą ludową się zajmującymi, a to w celu rozszerzenia i pomnożenia internatów w których mogliby być pomieszczeni stypendyści seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by przy układaniu preliminarza na rok 1891 zamieścił przy tej pozycyi sprawozdanie o wyniku usiłowań w tej mierze podjętych.

Ze sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1889 do 30. czerwca 1890 powzięła komisya budżetowa świadomość którą z zadowoleniem podnosi, że Wydział krajowy stosując się do uchwały Wys. Sejmu umieścił pięciu uczniów kursu przygotowawczego i jednego z II roku w internacie Św. Józefata we Lwowie nadając tymże stypendya po 13 zł. rocznie.

Natomiast rokowania z internatem nauczycielskim w Krakowie niedoprowadziły po dzień 1. lipca jak świadczy sprawozdanie Wydziału krajowego do rezultatu. Tłumaczy się to tem prawdopodobnie, że internat nauczycielski w Krakowie mając przeszło 40 uczniów w zakładzie, nie życzzy sobie podwyższenia listy tychże. Komisya budżetowa nie może nieprzyznać że zbyt znaczne rozszerzenie liczby uczniów po internatach nieodpowiadałoby celowi wychowawczemu, który Wys. Sejm osiągnąć zamierzał dając do utworzenia internatów.

Pomnożenie liczby takowych jest raczej pożądanem jak zbytne rozszerzanie już istniejących.

Komisya budżetowa zwraca ponownie uwagę Wydziału krajowego by w rokowaniach rozpoczętych nie ustawał, a zwłaszcza zniósł się w tej sprawie z Ordynaryatami biskupimi w siedzibach stolic biskupich, również z Towarzystwem oświaty ludowej w Krakowie a ewentualnie z niektórymi zgromadzeniami zakonnymi.

Komisya budżetowa wnosi zarazem do przyjęcia Wys. Sejmowi rezolucyę, której uzasadnienie w samej treści rezolucyi się zawiera.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu by w porozumieniu z e. k. Radą szkolną krajową przed przyznaniem stypendyów kandydatom i kandydatkom seminariów nauczycielskich żądał rewersów iż kandydaci i kandydatki natychmiast po ukończeniu seminarium obejmą posadę przy szkole publicznej lub zwrócą pobrane stypendyum.

2. Czuwał ściśle nad tem, by kandydaci i kandydatki zobowiązania w rewersach przyjęte bezwarunkowo spełniali.

Przy tej pozycyi winna komisya budżetowa zdać sprawę z petycyi L. sejm. 95, pet. 34, filii zgromadzenia Sióstr Nazaretanek w Krakowie, która prosi o subwencyę na internat panienek uczęszczających do seminarium żeńskiego. W internacie tym umieszczonych jest 13 panienek.

Komisya budżetowa z powodów łatwych do zrozumienia jest tego zdania iż umieszczenie uczennic seminariów nauczycielskich w internacie zakonnym jest jeszcze. o ile być może, ważniejszym niż umieszczenie uczniów, a chcąc dać dowód jak wysoko ceui szlachetne usiłowanie Sióstr Nazaretanek w tym względzie wnosi, Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poz. 78. Na internat nauczycielski Sióstr Nazaretanek w Krakowie przeznaczona się z funduszu krajowego stałą subwencyę w kwocie 1.000 zł., pod warunkiem aby przynajmniej 20 uczennic seminarium nauczycielskiego żeńskiego corocznie przy pomocy tejże subwencji w internacie umieszczonych zostało.

Poz. 79. Dla uczniów internatu przy seminarium nauczycielskiem w Krakowie 3.000 zł.

Poz. 80. Internat Św. Józafata we Lwowie na utrzymanie 15 uczniów seminarium nauczycielskiego w bursie 2.250 zł.

Poz. 81. Komitet Internatu Św. Józefata, subwencya na wykończenie budynku dla Internatu, II. (ostatnia) rata 1.650 zlr.

Poz. 82. Internatowi ks. Zmartwychwstańców we Lwowie 4.500 zł.

Poz. 83. Na Ks. Kazimierza Siemaszki dom schronienia dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców w Krakowie 500 zł.

Poz. 84. Jedno stypendyum im. Matejki dla uczniów szkoły sztuk pięknych w Krakowie 1000 zł.

Poz 85. Na wydawnictwo :

a) polskich podręczników dla szkół średnich	2.000 zł.	} 4.000 zł,
b) ruskich książek szkolnych	2.000 „	

do rozporządzalności e. k. Rady szkolnej krajowej a względnie komisji książek szkolnych przez też Radę ustanowionej.

Poz. 86. Zasilek dla czasopisma „Szkoła“. Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego wniósł petycję do L. sejm 711, pet. 557. w której prosi o podwyższenie subwencji z 500 na 700 zł., komisya budżetowa wnosi wstawienie jak w r. z. 500 zł.

Poz. 87. Zasilek dla czasopisma „Muzeum“ jak w r. z. pet. L. sejm. 751, 1.000 zł.

Poz. 88. Zasilek dla czasopisma „Kosmos“ jak w r. z. pet. L. sejm. 240, pet. 155, 400 zł.

Poz. 89. Zasilek dla ruskiej gazety szkolnej „Uczytel“ do rozporządzalności Wydziału krajowego 500 zł.

Poz. 90. Zasilek na utrzymanie wyprawy naukowej pracującej w archiwum watykańskim pod kierunkiem prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego Dnia Stanisława Smolki (II. rata z trzechlecia 1890 — 1892) 1.500 zł.

Poz. 91. Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach do dyspozycji Wydziału krajowego 3.000 zł.

Z petycyi należących do tej pozycyi odstępuje się Wydziałowi krajowemu *do uwzględnienia*: petycyę Marcina Gużkowskiego L. sejm. 292, pet. 195. Maryi Młodnickiej L. sejm. 411, pet. 298, Jana Kazimierza Olpińskiego L. sejm. 303, pet. 206, Jadwigi Milewskiej L. sejm. 994, pet. 795, Maryi Sawiczewskiej L. sejm. 55, pet. 5; *do możliwego uwzględnienia*: petycyę p. Olgi Modzelewskiej L. sejm. 152, pet. 85, Antoniego Petrykiewicza L. sejm. 339, pet. 240, Władysława Maślakiewicza L. sejm. 515, pet. 311 i Piotra Dziubińskiego L. sejm. 1050, pet. 835; *do zatwierdzenia*: petycyę Stanisława Fabiańskiego L. sejm. 412, pet. 299, Stanisława Krzyształowicza L. sejm. 304, pet. 207, Romana Bratkowskiego L. sejm. 153, pet. 86, Jana Tombińskiego L. sejm. 154, pet. 87, Sylweryusza Saskiego L. sejm. 155, pet. 88, Stanisława Wójcika L. sejm. 156, pet. 89, Stanisława Brzostowskiego L. sejm. 96, pet. 35, Stanisława Nicponia L. sejm. 76, pet. 29, Władysława Reisdorfera L. sejm. 57, pet. 7, Anny Legerlütz L. sejm. 599, pet. 458, Kamili des Loges L. sejm. 722, pet. 568, Heleny Chmielewskiej L. sejm. 716, pet. 562, Tadeusza Konszewskiego L. sejm. 506, pet. 382, Maryi Podlewskiej, L. sejm. 507, pet. 383, i Pauliny Zakrzewskiej L. sejm. 508, pet. 384.

Nad petycyami Jana Ruszczyńskiego L. sejm. 873, pet. 694, Kostańskiego Kazimierza L. sejm. 915, pet. 731, Sprinicy Goldblatt L. sejm. 189, pet. 109, Jana Jzyckiego L. sejm. 241, pet. 156, Wiktora Zaremby L. sejm. 598, pet. 457, i Michała Kowalczuka L. sejm. 794, pet. 627, wnosi komisya budżetowa przejście do porządku dziennego.

Poz. 92. Dla fundacyi „Macierz Polska“ na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych.

Rada wykonawcza „Macierzy Polskiej“ wniosła do L. sejm. 787, pet. 620, petycyę w której uprasza, by Wysoki Sejm raczył subwencyę 3000 zł. odpowiednio podwyższyć. Rada wykonawcza uzasadnia swoją prośbę tem że zniżywszy opłatę czasopisma „Niedziela“ na 2 złr. pozostaje „Macierzy“ po strąceniu wszelkich kosztów za wydawnictwo książek tylko 900 zł.

Komisya budżetowa uznając i w tym roku usługi jakie wydawnictwo „Macierzy“ oświacie ludowej oddaje i w uznaniu tych usług podnosi subwencyę do wysokości 3.500 zł.

Poz. 93. Dla Towarzystwa „Proświta“ na wydawnictwo pism ludowych jak w roku zeszłym jednorazowo 1.000 zł.

Poz. 93 *) Barwińskiemu Aleksandrowi, c. k. profesorowi seminaryum nauczycielskiego w Tarnopolu na dalsze wydawnictwo „Ruskiej historycznej biblioteki“, jednorazowo, jak w r. z. 500 zł

Poz. 93 b) Ks. Dżułyńskiemu, gr. k. parochowi w Łapszynie :

α) na wydawnictwo „Posłamyka“	200 zł.	
β) na książki misyjne	100 „	
γ) na przekład „Naśladowania Chrystusa“ Tomasza à Kempis	100 „	400 zł.

Poz. 93 c) Redakcyi dwutygodnika dla dzieci „Dzwinok“ 100 zł.

Poz. 94. Na stypendyum dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie oddającego się studyum w szkole operacyjnej jak w r. z. jednorazowo 500 zł.

Poz. 95, Dla wydawnictwa dzielek ludowych we Lwowie jak w r. z. L. sejm. 501, pet. 377, jednorazowo 1.000 zł.

96 a) Towarzystwo „Przymierze braci“ (Agudas Achim) L. sejm. 640, pet. 495, jak w r. z. jednorazowo 300 zł.

Poz. 96 b) Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie rozwija się i ogarnia coraz szersze kola. Komisya budżetowa wnosi: Wysoki Sejm raczy uchwalić subwencyę zeszlóroczną w kwocie 300 zł. podnosi się o 200 zł. do wysokości 500 zł.

Subwencyę udzieloną Wydziałowi Towarzystwa galicyjskiego leśnego na wydawnictwo „Sylwana“ przenosi się do rubr XV.

Poz. 96 c) Towarzystwo oświaty ludowej w Krakowie L. sejm. 500, pet. 376, jak w roku zeszłym 1.000 zł.

Poz. 96 d) Towarzystwu historycznemu we Lwowie na wydawnictwo „Kwartalnika historycznego“ L. sejm. 390, pet. 277, jednorazowo jak w r. z. 400 zł.

Poz. 96 e) Wydział Towarzystwa „Szkolna Pomoc“ we Lwowie L. sejm. 326, pet. 227, jednorazowo jak w r. z. 200 zł.

Poz. 96 f) Na zasilki dla burs mieszczących ubogą młodzież polską i ruską, jednorazowo jak w r. z. do dyspozycyi Wydziału krajowego, po zasięgnięciu opinii c. k. Rady szkolnej krajowej, 1.200 zł.

Tem samem załatwione są petyeje Wydziału Towarzystwa bursy im. J. I. Kraszewskiego w Stanisławowie, L. sejm. 544, pet. 415; Zarządu bursy dla synów nauczycieli szkół ludowych w Tarnopolu, L. sejm. 438, pet. 322; Zarządu bursy w Samborze, L. sejm. 990, pet. 794; Zarządu bursy w Brzeżanach, L. sejm. 141, pet. 74; Zarządu bursy św. Jana Chrzciciela w Drohobyczu, L. sejm. 222, pet. 137; Tow. ruskiej bursy w Tarnopolu, L. sejm. 499, pet. 375 i Wydziału bursy św. Mikołaja w Przemyśle, L. sejm. 694, pet. 542.

Co się tyczy petycyi Towarzystwa bursy w Przemyśle, L. sejm. 221, pet. 136, to komisya budżetowa nie może doradzać Wys. Sejmowi przyezynienia się subwencyą do rozszerzenia budynku bursy przemyskiej, a to ze względu, że bursy mające na celu pomieszczenie uczniów uczęszczających do szkół publicznych, mają i winny zachować charakter czysto lokalny, nawet prywatny, a fundusz krajowy tylko dzieła użyteczności publicznej zasilać winien. Przytem rozszerzanie zbyteczne burs nadałoby im charakter konwiktów, których kierownictwo tylko w wypróbowanych rękach spoczywać winno, — z tego powodu wnosi komisya budżetowa przejście do porządku dziennego nad powyższą petycyą.

Nad petycją Zarządu Tow. bursy im. Kraszewskiego w Drohobyczu, L. sejm. 498, pet. 374, wnosi komisya budżetowa przejście do porządku dziennego. Jeżeli bowiem może komisya budżetowa zalecać Wys. Sejmowi udzielanie skromnych zasiłków dla burs już istniejących, które się mogą wykazać pożyteczną działalnością, to nie może komisya budżetowa stawiać wniosków na subwencye dla burs, które się nie zawiązały i o których przyszłem kierownictwie i działaniu jest się tem samem w zupełnej niepewności.

Poz. 96 g) Wydziałowi Tow. ruskiego pedagogicznego we Lwowie dla internatu pod opieką św. Mikołaja, L. sejm. 793, pet. 624, jak w r. z. i z tych samych powodów co w roku zeszłym . . . . . a) 300 zł.
na przybory . . . . . b) 200 „ 500 zł.
z zastrzeżeniem, że proponowane podwyższenie dotacyi nie jest motywowane powiększeniem liczby uczniów, lecz potrzebą nie zależną od tegoż powiększenia.

Poz. 96 h) Wydziałowi Tow. Bratniej pomocy słuchaczy wszechnicy lwowskiej, pet. L. sejm. 890, pet. 701, jednorazowo jak w r. z. 200 zł.

Poz. 96 i) Towarzystwo akademickie bractwo (Drużnyj Łyehwiar) we Lwowie, pet. L. sejm. 142, pet. 75, jak w r. z. jednorazowo 200 zł.

Poz. 96 k) Wydziałowi Towarzystwa czytelni akademickiej we Lwowie na cele biblioteki, pet. L. sejm. 791, pet. 624, jednorazowo 200 zł.

Poz. 96 l) Towarzystwu im. Adama Mickiewicza na wydawnictwo pamiątnika, pet. L. sejm. 790, pet. 623, jednorazowo jak w r. z. 200 zł.

Poz. 96 m) Stowarzyszenia rzemieślnicze, tak te, które mają siedzibę we Lwowie, jak i te, które się zawiązały po miastach prowincjonalnych, wniosły petycyę do Wys. Sejmu o subwencye, a mianowicie: „Skala“ we Lwowie L. sejm. 870, pet. 691; „Gwiazda“ we Lwowie L. sejm. 784, pet. 621; „Gwiazda“ w Przemyślu L. sejm. 549, pet. 421; „Gwiazda“ w Zaleszczykach L. sejm. 345, pet. 241, „Gwiazda“ w Tarnowie L. sejm. 1.025, i „Zorya“ L. sejm. 594, pet. 453.

Komisya budżetowa mając jedynie na celu uproszczenie budżetu, wnosi uchwalenie ryczałtu do dyspozycyi Wydziału krajowego, zalecając, aby Wydział krajowy wypłacił z tego ryczałtu stowarzyszeniu „Skala“ dotychczasową kwotę 300 zł., stow. „Gwiazda“ we Lwowie kwotę dotychczasową 200 zł., stowarzyszeniu „Zorya“ kwotę 100 zł., resztę zaś rozdzielił między stowarzyszenia noszące nazwisko „Gwiazda“ na prowincyi. — Razem wzięwszy, komisya budżetowa wnosi uchwalenie w tej pozycyi ryczałtu w kwocie 900 zł.

Poz. 96 n) Stowarzyszeniu „Gwiazda“ w Tarnowie zasiłek nadzwyczajny na wykończenie budynku dla inwalidów i sierót po rękodzielniakach w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 25. listopada 1889 r. jednorazowo 1.000 zł.

Poz. 97. Zarząd główny Tow. pedagogicznego na lwowską kolonię wakacyjną 200 zł.

(Poz. 96 a) i b) preliminarza Wydziału krajowego została przeniesiona do rubr. XIII. funduszu szkolnego krajowego, gdzie komisya budżetowa odpowiednią wstawiła kwotę — tamże odnosi się petycyę oddziału Tow. pedagogicznego w Rzeszowie L. sejm. 188, pet. 108 i petycyę krakowskiego oddziału Towarzystwa pedagogicznego L. sejm. 987, pet. 791, proszące o wsparcie na rozwinięcie szkółki dla nauki zręczności)

Poz. 97 a) Armhaus Antoni, nauczyciel szkoły pospolitej na Dajworze w Krakowie dodatek osobisty do płacy, w myśl objaśnienia dołączonego do preliminarza na 1891 r. 100 zł.

Komisya budżetowa dalej wnosi przejście do porządku dziennego nad petycjami: p. Boruty Łukasiewicz, wdowy po księgarzu, proszącej o subwencję na dalsze wydawnictwo „Biblioteki rodzinnej“, L. sejm. 626, pet. 481; Wydziału prawniczego stowarzyszenia wzaj. pomocy w Uniwersytecie wiedeńskim (Aussehuss des juridischen Unterstützungs-Vereins an dem k. k. Universität in Wien) L. sejm. 400, pet. 287; Klubu polskiego w Pradze L. sejm. 623, pet. 478; Wydziału schroniska akademików Uniwersytetu wiedeńskiego L. sejm. 395, pet. 283; Stowarzyszenia polskiego „Zgoda“ L. sejm. 560, pet. 421; Zarządu Towarzystwa opieki nad opuszczonymi chłopcami w Stanisławowie L. sejm. 439, poz. 323; Józefy Jaroszyńskiej, kierowniczki ogrodu froebrowskiego we Lwowie, L. sejm. 595, pet. 454; Wydziału Towarzystwa pedagogicznego na wydanie kart geograficznych ruskich, L. sejm. 327, pet. 228; Wydziału Towarzystwa imienia Kaczkowskiego, L. sejm. 398, pet. 285; Wydawcy „Gazety prawniczej“ ruskiej we Lwowie, L. sejm. 1.016, pet. 809 oraz Towarzystwa Biblioteki słuchaczy prawa o udzielenie 200 zł. na cele wydawnictwa dzieł prawnych, a to z powodu, że pod pozycją 96 b) komisya budżetowa wnosi na cele biblioteki dla Wydziału Towarzystwa czytelnicy akademickiej kwotę 200 zł.

Poz. 97 b) Stowarzyszenie dla pielęgnowania ehorych studentów w Wiedniu, zostające pod protektoratem Jego C. K. Mości Franciszka Józefa I., L. sejm. 146, pet. 79, 50 zł.

Komisya budżetowa wnosi przejście do porządku dziennego nad petycją Wydziału stowarzyszenia oświaty ludowej w Rzeszowie o zapomogę na cele towarzystwa, L. sejm. 977, pet. 785, a to ze względu, że Sejm subwenyonując towarzystwo oświaty ludowej w Krakowie, daje wyraz zyczliwości, jaką żywi dla celów towarzystwa, będącego ogniskiem towarzystw oświaty ludowej po prowincyi. Nie możebnem jest jednak każde towarzystwo, którego kierownictwa się nie zna dokładnie, subwenyonować.

Nad petycją czasopisma „Świat“, L. sejm. 561, pet. 422. wnosi komisya przejście do porządku dziennego.

We Lwowie dnia 17. listopada 1890.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Jan Stadnicki.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka VII.

Na cele wykształcenia i oświaty.

Poz. 51. i 52.

(Sprawozdawca poseł Madeyski.)

Poz. 51.	Niedobór funduszu szkolnego krajowego (wedle osobnego sprawozdania)	. . . . .	990.631 zł.
Poz. 52.	Niedobór funduszu szkolnego emerytalnego (wedle osobnego sprawozdania)	. . . . .	79.145 zł.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

THEORY OF QUANTUM MECHANICS

BY

LEONARD S. SCHLESINGER

PH.D. THESIS

1954

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO, ILL.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka VII. poz. 53.

Wysoki Sejmie!

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego komisya budżetowa preliminuje dla:

sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł. . . . . 7.200 zł.

zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubr. VII. poz. 53. Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł. . 7.200 zł.

We Lwowie dnia 19. listopada 1890.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Madeyski w. r.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

REPORT

ON THE THEORY OF THE

RELATIONSHIP BETWEEN

THE

RELATIONSHIP BETWEEN

THE RELATIONSHIP BETWEEN

THE RELATIONSHIP BETWEEN

BY

AND

Rubryka VII.

Na cele wykształcenia i oświaty.

Poz. 68—76.

Sprawozdawca poseł Stanisław Badeni.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o preliminarzu funduszu krajowego Rubr. VII. poz. 68—76, tudzież o sprawozdaniach Wydziału kraj. o „wyniku obrad ankiety dla teatru polskiego we Lwowie i Krakowie“, i „w sprawie podwyższenia stałej rocznej subwencji dla teatru ruskiego“.

Komisja budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 68. Teatr polski w Krakowie do rozporządzalności Wydziału krajowego 8.000 zł.

Dyrektor teatru krakowskiego p. Glikson wniósł petycję o podwyższenie subwencji przynajmniej na czas przejściowy aż do wybudowania nowego teatru w Krakowie, motywując petycję swą tem, iż w obec ciągle zwiększających się wymagań publiczności z jednej strony, a artystów z drugiej, nie jest w stanie z dochodów teatru pokryć wydatki.

Komisja budżetowa nie może ocenić, o ile faktyczny stan rzeczy odpowiada obrazowi przez p. Gliksona przedstawionemu, liczyć się natomiast winna z faktem, że ankieta, która w Wydziale krajowym w lipcu b. r., dla spraw teatrów polskich we Lwowie i Krakowie, obradowała, ani w swych uchwałach ani w swych obradach nie wypowiedziała zdania, iż podwyższenie obecnej subwencji jest koniecznym warunkiem podniesienia lub choćby utrzymania dzisiejszego stanu teatru polskiego w Krakowie.

Pomimo więc, iż komisja budżetowa podziela zdanie tak Wydziału krajowego jak i artystycznej komisji krakowskiej, iż obecna dyrekcya teatru czyni, co może, by słusznym wymaganiom publiczności zadość uczynić, wnosi z powodów powyżej przytoczonych:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją l. 562. p. Gliksona, dyrektora teatru w Krakowie, o podwyższenie subwencji, przechodzi się do porządku dziennego.

Poz. 69. Teatr polski we Lwowie zasilek stały	4.200 zł.
Poz. 70. Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego:	
a) dramat i komedia	10.000 zł.
b) opera	10.000 zł.

Dyrektor teatru lwowskiego p. Mieczysław Schmitt wniósł do l. s. 874 petycję, w której, nie stawiając żadnego konkretnego żądania, przedstawia, iż teatr lwowski znajduje się obecnie w warunkach takich, iż musi stać się powodem strat materialnych i ruiny każdego z dyrektorów.

Komisya budżetowa nie może nie przyznać słuszności znacznej części uwag i zażaleń p. Schmitta, stwierdzając zarazem, iż usunięcie złego nie leży w zakresie tych spraw, które należą do atrybucyi Wysokiego Sejmu.

Wygórowane a nie zawsze usprawiedliwione i słuszne wymagania artystów, opłakany stan sali teatralnej, a przedewszystkiem brak teatru letniego, który zmusza artystów do nużących a materialnie ze stratą połączonych wędrowek, które uniemożliwiają w porze letniej przygotowanie repertuaru na jesień i zimę, są złem chronicznem, które przyznać należy. przybrało co do dwóch pierwszych punktów w ostatnich latach jeszcze szersze rozmiary.

Wysoki Sejm nie może tu jednak zastosować żadnych środków zaradczych, może tylko wyrazić gotowość do przyczynienia się do kosztów budowy teatru, co zresztą będzie w skutek petycji miasta Lwowa przedmiotem osobnego sprawozdania komisji budżetowej.

Co do opery polskiej, której utrzymanie uważa dyrektor teatru lwowskiego w swej petycji jako jeden z powodów strat materialnych tak obecnej jak i dawnej dyrekcji, strat, które przewyższają mają znacznie udzielaną przez Wysoki Sejm na ten cel subwencję, to zauważać należy, że część subwencji na operę przeznaczoną, uchwała Wysoki Sejm tylko warunkowo, a przeto dyrektor teatru ma prawo, zrzekając się tej części subwencji, uwolnić się od obowiązku utrzymania opery.

Komisya jednak nie sądzi, by miała wziąć inewitawę do zniesienia opery polskiej we Lwowie, z takim trudem przed laty kilkunastu założonej, opery, która może nie zawsze odpowiada słusznym wymaganiom, której jednak znaczenia pod względem artystycznym, muzykalnym i narodowym dla kraju, a nadto pod względem lokalnego interesu, czego z oka spuszczać nie chcemy, dla miasta Lwowa odmówić nie podobna.

Dyrektor teatru użala się także na długość sezonu operowego, pod tym jednak względem komisya budżetowa, a za nią Wysoki Sejm czynił zawisłem wypłacenie subwencji od spełnienia warunku by 30 przedstawień odpowiadało wymaganiom artystycznym, nie oznaczył nigdy jednak czasu, w ciągu którego przedstawienia opery trwać mają.

Co do stanu obecnego teatru we Lwowie, podnieść należy jako stronę ujemną, ubytek kilku sił cennych i pożytecznych, jako dodatnią zaś, widoczną staranność w wystawieniu pojedynczych sztuk, pewien postęp co do repertuaru w porównaniu z latami przeszłymi, choć pod tym względem jeszcze zawsze myśli przewodniej odnaleźć nie można. pozyskanie kilku sił młodych, jeszcze nie wyrobionych, ale utalentowanych i występy gościnne pp. Marcello i Kotarbińskiego, a przedewszystkiem p. Modrzejewskiej, które umożliwiły przedstawienie szeregu sztuk głębszej wartości.

Dla stanowczego ocenienia działalności obecnej dyrekcji wyczekiwać należy rezultatów dalszych obecnego sezonu, gdyż trudno nie uwzględnić ciężkich warunków, w których p. Schmitt dyrekcję objął, i późniejszych zajęć, które nie mogły wpłynąć dodatnio na stan i rozwój teatru lwowskiego.

Osobnem sprawozdaniem przedłożył Wydział krajowy wynik obrad ankiety dla spraw teatru polskiego we Lwowie i Krakowie, powołanej w skutek uchwały Wys. Sejmu z dnia 25. listopada 1889.

Sprawę poruszoną przez ankietę, objęcia teatru w zarząd kraju, uważa Wydział krajowy słusznie obecnie za bezprzedmiotową, choć ze stanowiska stanowczego i trwałego podniesienia teatrów polskich byłby to jedyny skuteczny środek

Co do innych przez ankietę poruszonych sposobów podniesienia teatrów polskich, przyjął Wydział krajowy za swoje dwie myśli, a mianowicie: rozpisywanie konkursów dramatycznych na najlepsze utwory sceniczne i założenie przy lwowskiem konserwatorjum muzycznym szkoły dramatycznej. Wnioski, które Wydział krajowy w tej mierze przedstawia, a mianowicie: rozpisywanie konkursów dramatycznych co trzy lata i wyznaczenie w tym celu dwóch nagród, t. j. 500 zł. i 250 zł. i przeprowadzenie rokowań z galic. Towarzystwem muzycznym celem utworzenia przy konserwatorjum tegoż Towarzystwa osobnego działu dla kształcenia artystów dramatu i opery, uważa komisya za zupełnie słuszne i uzasadnione. Wnioski te mają tę bardzo dodatnią stronę, iż obciążą bardzo nieznacznie fundusz krajowy, a oddadzą usługi nie tylko jednemu teatrowi, ale wszystkim teatrom polskim. Rzeczą będzie Wydziału krajowego przez odpowiednie złożenie komitetu sędziów konkursowych jak i przez praktyczne niezbyt w szerokich ramach objęte urządzenie szkoły dramatycznej, skuteczność proponowanych środków utwierdzić

Komisya budżetowa wnosi przeto:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu rozpisywanie co lat trzy konkursów dramatycznych, i wyznaczenie dwóch nagród za najlepsze utwory sceniczne w kwocie 500 zł. i 250 zł. i wstawia się w tym celu pod poz. 70 e. na r. 1891 . . . 750 zł.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by przeprowadził rokowania z galic. Towarzystwem muzycznym we Lwowie co do utworzenia przy konserwatorjum tegoż Towarzystwa osobnego oddziału dla kształcenia artystów dramatu i opery i o wyniku tych rokowań zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

Poz. 71. Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa Besida. Osobnem sprawozdaniem przedłożył Wydział krajowy wynik obrad ankiety w sprawie teatru ruskiego powołanej wskutek uchwały wysokiego Sejmu z d. 25. listopada 1889 i wniosek podwyższenia tej subwencji do kwoty 8.000 zł.

Komisya budżetowa na podstawie wyniku obrad ankiety, która stwierdziła z jednej strony, iż teatr ruski pod zarządem Besidy czyni zadość słusznym wymaganiom pod względem artystycznym i pod względem kierunku narodowego, z drugiej strony zaś uznała konieczną potrzebę podwyższenia obecnej subwencji, zgadza się w zasadzie na podwyższenie przez Wydział krajowy proponowany.

Gdy jednak tak ze sprawozdań Towarzystwa Besidy jak i z obrad ankiety okazuje się, że już dotychczasowa subwencya używana była częściowo na premiowanie najcenniejszych dzieł literatury dramatycznej ruskiej, gdy zresztą komisya budżetowa przypuszcza, iż Wysokiemu Sejmowi pożądaną będzie sposobność stwierdzenia, iż kierunek ściśle narodowy w literaturze ruskiej znajdzie w Nim zawsze szczere poparcie, — sądzimy, iż proponowaną przez Wydział krajowy, subwencyę 8.000 zł. należy w ten sposób rozdzielić, iż kwota 7.250 zł. przeznaczoną będzie jako subwencya dla teatru ruskiego, zaś 750 zł. stanowiąc będą dwie premie konkursowe za najlepsze utwory sceniczne.

Wydziałowi krajowemu daną będzie możność w porozumieniu z Towarzystwem Besida złożyć komitet sędziów konkursowych w ten sposób, by, konkursy te wpłynęły skutecznie na rozwój literatury dramatycznej ruskiej w kierunku ściśle narodowym ruskim. Pożądanem byłoby, aby jedna z nagród przeznaczoną była dla sztuk ludowych.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

<i>Poz. 71. a)</i> teatr ruski pod zarządem Towarzystwa Besida	7.250 zł.
<i>Poz. 71. b)</i> na dwie nagrody dla najlepszych utworów ruskich	750 „

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca Wydziałowi krajowemu, by rozpiisał na r. 1891 konkurs dramatyczny na najlepsze utwory sceniczne ruskie.

<i>Poz. 72.</i> Towarzystwo muzyczne w Krakowie	800 zł.
„ <i>73.</i> Konserwatorium Tow. muzycznego w Krakowie	2.000 „
„ <i>74.</i> Towarzystwo muzyczne we Lwowie	3.000 „
„ <i>75.</i> „ „ Harmonia we Lwowie	300 „

Tem samem petycyą Towarzystwa muzycznego Harmonii L. 288 o podwyższenie subwencji została załatwioną.

<i>Poz. 76.</i> Towarzystwo spiewackie Lutnia we Lwowie	500 zł.
---	---------

Tem samem petycyą Towarzystwa Lutnia L. 396 o podwyższenie subwencji została załatwioną.

Towarzystwo muzyczne Moniuszki w Stanisławowie wniosło do L. 289 petycyę o udzielenie subwencji.

Gdy Towarzystwo to utrzymuje od lat 12 szkołę muzyczną, która miała w ostatnim roku 70 uczniów i pod każdym względem istotnie oddaje usługi, — przeto dla udzielenia temuż Towarzystwu raczej moralnego niż materialnego poparcia — wnosi komisya budżetowa wyjątkowo i jednorazowo pod *poz 74 b)* dla Towarzystwa muzycznego Moniuszki w Stanisławowie 100 zł.

P. Aniela Aszpergerowa emeryt. artystka sceny Lwowskiej wniosła do L. 649 petycyą o dodatek z funduszków krajowych do pensyi emerytalnej.

Komisya budżetowa uznając znakomite usługi, jakie p. Aszpergerowa talentem i pracą długoletnią teatrowi polskiemu oddała, nie sądzi jednak, by fundusz krajowy był powołany do uzupełnienia emerytury, choćby tak znakomitych i zasłużonych artystów, i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycyą p. Anieli Aszpergerowej przechodzi się do porządku dziennego.

Petycyę o subwencye i zasiłki na kształcenie się w muzyce i śpiewie wnieśli:

Aleksander Grossmann L. 158, Magdalena Łuniewska L. 409.

Ludmiła Macielińska L. 408, Zofia Rampelt L. 157.

Wanda Zawistowska L. 195, Wanda Podgórska L. 294.

Władysława Dąbrowska L. 1014, Korolina Eberbachówna. L. 883.

Helena Matecka L. 877, Eleonora Elektorowiczówna L. 876.
 Marya Stebnicka L. 807, Franciszka Karich L. 806.
 Wincenta Bielańska L. 822, Herminia Assing L. 823.
 Stanisława Wajdowska L. 736, Jadwiga Koniarska L. 329.
 Anna Bratro L. 410, Wanda Radkiewicz L. 252.
 Antonina Szukiewicz L. 612, Helena Towarnicka L. 627.
 Stanisław Nosek L. 514, Marya Szelińska L. 503.
 Jadwiga Opatowicz L. 1056, Julia Olewińska L. 1057.
 Ludmila Mokrzycka L. 1046, Bronisława Beigert L. 1047.
 Helena Strzelecka L. 805, Wilhelmina Steczkowska L. 295.
 Emilia Żerebecka L. 330, Adam Dwornikiewicz L. 628.
 Modest Witoszyński L. 697, Władysław Jamiński L. 803.
 Grzegorz Mielnicki L. 804, Bolesław Godlewicz L. 698.
 Karol Wierzuchowski L. 505, Leon Borkowski L. 513 i Ludwik Herasymowicz L. 504.

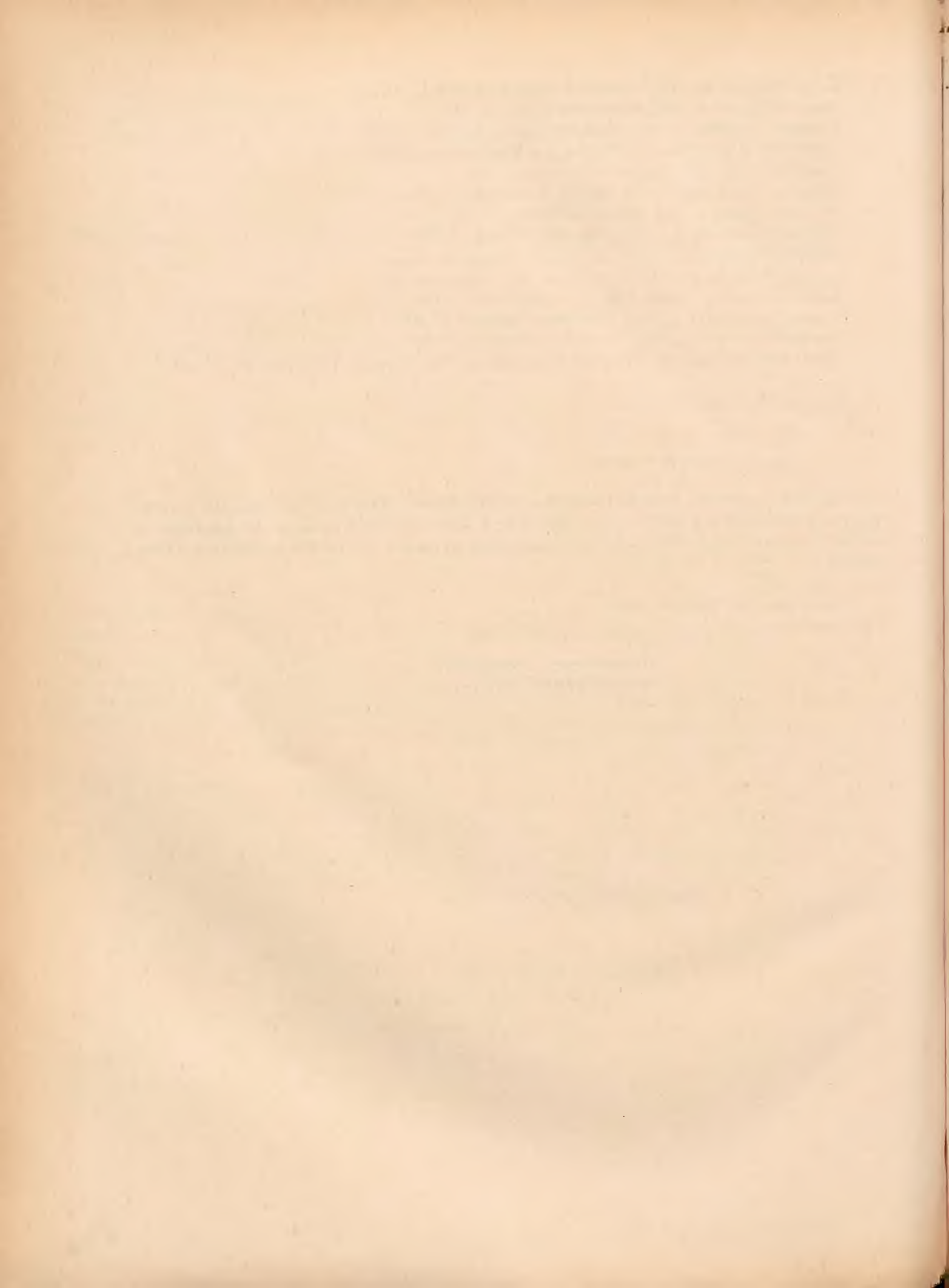
Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wszystkie powyższe petycye przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia z poz. 91. Rub. VII., gdyby nabył przekonania, że między petentami są talenta istotne i wybitne, tudzież, że udzielona subwencya na ten cel, na który jest przeznaczoną, osiągnie

Lwów dnia 15. listopada 1890.

Przewodniczący i sprawozdawca:
Stanisław Badeni.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka VIII.

Utrzymanie pomników historycznych.

Sprawozdawca poseł Romańczuk.

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce te same wydatki, które Wysoki Sejm na r. 1890. uchwalił, z wyjątkiem jednej pozycyi 200 zł. (na wykopaliska w okolicy Halicza). Nadeszło jednak do Wysokiego Sejmu kilka petycyj, które zasługują na pewne uwzględnienie. Mianowicie c. k. konserwatorowie wschodniej i zachodniej Galicyi petycyonują o roczną subwencję w kwocie 6.000 zł. Komisya budżetowa, uznając potrzebę większej opieki nad starożytnymi zabytkami w kraju naszym, wnosi na podwyższenie udzielanej dotychczas subwencji z 1.500 zł. (poz. 98.) do sumy 3.000 zł.

Komitet parafialny w Bieczu petycyonuje o udzielenie 9.000 zł. na dalszą restaurację kościoła parafialnego w Bieczu. Komisya budżetowa, uznając konieczną i nagłą potrzebę tej restauracyi, na którą Wysoki Sejm już na rok 1888 uchwalił był 2.000 zł., wnosi na ten cel przeznaczyć 5.000 zł., płatnych w dwóch rocznych ratach po 2.500 zł. w latach 1891 i 1892., i wstawia pierwszą ratę w pozycyi 99 a.

Kapituła katedralna w Tarnowie i ks. biskup tarnowski petycyonują o zasiłek 3.700 zł. na restaurację pomników Ostrogskich i Tarnowskich w katedrze tarnowskiej. Komisya budżetowa wnosi na udzielenie 2.400 zł., płatnych w dwóch rocznych ratach po 1.200 zł. w latach 1891 i 1892., i wstawia pierwszą ratę w pozycyi 99 b.

Wstawieniem sumy 3.000 zł. zamiast 1.500 zł. w pozycyi 98, dalej sumy 2.500 zł. w pozycyi 99 a. i 1.200 zł. w pozycyi 99 b., preliminowana przez Wydział krajowy ogólna suma tej rubryki 13.560 zł. podniosła się na 18.760 zł. Wszystkie inne pozycye komisya budżetowa przyjmuje zgodnie z Wydziałem krajowym, wnosi przeto:

Poz. 98. Restauracya pomników w ogóle, sporządzanie i publikacya naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju	3.000 zł.
„ 99. Subwencya na malowanie prezbiteryum kościoła Najświętszej Panny Maryi w Krakowie, druga rata	2.000 „
„ 99 a. Na restaurację kościoła parafialnego w Bieczu, I rata	2.500 „
„ 99 b. Na restaurację pomników Ostrogskich i Tarnowskich w katedrze tarnowskiej I. rata	1.200 „
„ 100. Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500 „
„ 101. Stała subwencya roczna dla Muzeum narodowego w Krakowie	500 „
do przeniesienia	<u>9.700 zł.</u>

	Z przeniesienia	9.700 zł.
Poz. 102.	Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:	
	a) Dyrektor we Lwowie	1.200 „
	b) „ w Krakowie	1.000 „
	c) Adjunt we Lwowie: płaca 1.200 zł., dodatek aktywalny 200 zł. i dwa dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie	1.560 „
	d) Adjunkt w Krakowie: płaca 1.200 zł., dodatek aktywalny 200 zł. i dwa dodatki pięcioletnie po 80 zł. rocznie	1.560 „
	e) 4 aplikantów we Lwowie, adjutum po 300 zł.	1.200 „
	f) 2 „ w Krakowie „ „ 300 zł.	600 „
	g) Czynnosc za najem lokalu we Lwowie	600 „
	h) Stróże	840 „
	i) Opał, potrzeby kancelaryjne i różne inne wydatki	500 „
	Razem	18.760 zł.

Tem załatwione są petycje o subwencje: kapituły katedralnej w Tarnowie (l. 77/23) i ks. biskupa tarnowskiego (l. 78,24), na restaurację pomników Ostrogskich i Tarnowskich w katedrze w Tarnowie, c. k. konserwatorów wschodniej i zachodniej Galicyi (l. 140/73) i komitetu parafialnego w Bieczu (l. 456/338).

Zaś co do petycji ks. Ambrożego Federowicza, przeora OO. Paulinów na Skałce w Krakowie, o zapomogę na restaurację grobu zasłużonych w katakombach kościoła św. Stanisława na Skałce w Krakowie, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję ks. Ambrożego Federowicza o zapomogę na restaurację Grobu zasłużonych w katakombach kościoła św. Stanisława na Skałce w Krakowie (l. 223/138), przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w preliminarzu budżetu krajowego na rok 1892.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

J. Romańczuk.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka IXX.

Kwaterunkowe żandarmeryi.

(Sprawozdawca poseł Biliński).

Na kwaterunkowe żandarmeryi preliniuje Wydział krajowy na rok 1891 sumę 148.160 zł. tj. w porównaniu z uchwalonym na rok 1890 budżetem, którego cyfry szczegółowe opuszczono w preliminarzu Wydziału krajowego, o 10.622 zł. więcej.

Podwyższenie to uzasadnia się w ogólności dalszem podwyższeniem stanu korpusu żandarmeryi, który od 1. lipca 1890 liczy wprawdzie mniej o jednego podpułkownika i dwóch rotstrzów, natomiast więcej o:

- 1 majora przy sztabie,
  - 1 porucznika w oddziale naukowym,
- a przy komendach oddziałowych o
- 1 porucznika,
  - 3 podporuczników,
  - 2 komendantów posterunkowych,
  - 231 żołnierzy,
  - 3 stacje posterunkowe,
  - 1 ekspozyturę i
  - 2 służących oficerskich.

Z aktów Wydziału krajowego (L. 34.573 ex 1890) można powziąć uzasadnienie szczegółowe tak pozycyj 106—116, jak pozycyi 117. Tamte zawierają w ogólnej sumie 28.715 zł., wyższej o 3.505 zł. od zeszłorocznej, rozmaite ryczałty dla kwater żandarmeryjskich, wymierzone na podstawie prawa organicznego z roku 1851 według ilości personalu. Zaś pozycya 117 obejmuje wydatki za pomieszczenie żandarmeryi, obliczone równie niemal ściśle według ilości głów. Mimo znacznego przyrostu stanu korpusu podnosi się ta pozycya pod lit. *a*) (najem pomieszczeń i koszar) o nieznaczną stosunkowo kwotę 566 zł. Wszakże należy do niej doliczyć przedewszystkiem wzrost pozycyi 119 (podwyższenie czynszów najmu) o 500 zł. Powtóre oddziaływa na ocenienie wzrostu poz. 117 *a*) w wyższym jeszcze stopniu pozycya 117*b*). W pozycyi tej przeprowadzono w myśl

uchwały zeszłorocznej Wysokiego Sejmu rachunkowo przez etat dochodów i wydatków wartość czynszową gmachu lwowskiego; o trafności tej uchwały zaś świadczy najlepiej fakt, że inaczej byłby z budżetu widocznym wzrost kosztów pomieszczenia żandarmeryi tylko o 566 zł. coby było wprost niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy.

Sama przez się zawiera poz. 117 b) nawet obniżkę o 2.416 zł. o tyle, ponieważ umieszczono w niej czynsz za rok cały w sumie 12.936 zł., kiedy w roku zeszłym wstawiono czynsz półroczny w kwocie 7.676 zł., co odpowiadało czynszowi całorocznemu w sumie 15.352 zł. Wszelako dla ocenienia budżetu krajowego obojętną jest ta różnica, polegająca według aktów Wydziału krajowego na różnicy czynszów, które płacono przedtem za osoby, pomieszczone potem w gmachu krajowym. Natomiast nie jest obojętnym fakt, że w roku 1890, w którym używano gmachu krajowego dopiero od 1. lipca, wynosiły czynsze w lokalach donajmowanych 102.002 zł., zaś na rok 1891 prelinuje się te czynsze o 566 zł. wyżej, pomimo, że gmach krajowy będzie już cały rok w używaniu. Z tego stanowiska szerszy, wynosi wzrost wydatku brutto na pomieszczenie żandarmeryi:

przy poz. 117 a)	. .	566 zł.
„ „ 117 b)	. .	5.260 „
„ „ 119	. .	500 „
razem	. .	<u>6.326 zł.</u>

A kiedy już mowa o budynku, to wypada zwrócić jeszcze uwagę na koszta jego administracyi (poz. 120). Na rok 1890 prelinował Wydział krajowy za pół roku 500 zł. w przybliżeniu. Obecnie znane są już Wydziałowi krajowemu wydatki na dozorcę, kominiarza i asekuracyą w kwocie 491 zł. Na resztę kosztów wraz z podatkami, których wysokość nie jest jeszcze znaną, prelinuje Wydział krajowy 800 zł. t. j. razem 1.291 zł. Komisya sądzi, że ten ryczałt na podatki, światło i czyszczenie jest za wysoki, i że przeto starczy zdwojona cyfra zeszłoroczna, czyli 1.000 zł.

Wzrost każdej pozycyi według preliminarza przedstawia się w cyfrach następujących

poz. 103	wzrasta o zł.	1.800 zł.
„ 104	„ „	320 „
„ 105	„ „	50 „
„ 106	„ „	— „
„ 107	„ „	231 „
„ 108	„ „	104 „
„ 109	„ „	315 „
„ 110	„ „	28 „
„ 111	„ „	73 „
„ 112	„ „	172 „
„ 113	„ „	681 „
„ 114	„ „	346 „
„ 115	„ „	172 „
„ 116	„ „	5 „
„ 117 a)	„ „	566 „
„ 117 b)	„ „	5.260 „
„ 118	„ „	— „
„ 119	„ „	500 „
„ 120	„ „	791 „

Komisya budżetowa zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubr. IX. Kwaterunkowe żandarmeryi.

Poz. 103	Czyszczenie koszar i innych pomieszczeń, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	7.367	zł.
" 104	Oświetlenie koszar	2.652	"
" 105	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących	900	"
" 106	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla niższych stopni	20	"
" 107	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla żołnierzy	2.444	"
" 108	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	862	"
" 109	Pranie bielizny pościelnej dla żołnierzy, furyerów i woźnych	2.841	"
" 110	Naprawa bielizny pościelnej	248	"
" 111	Pranie koców zimowych i letnich, sienników, poduszek włosien. i słomian.	661	"
" 112	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych	1.550	"
" 113	Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	6.090	"
" 114	Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych	1.039	"
" 115	Opał i oświetlenie pomieszczeń oficerów, rachmistrzów, furyerów i woźnych	1.536	"
" 116	Różne inne wydatki	505	"
" 117	a) Najem pomieszczeń i koszar	102.568	zł.
	b) Wartość czynszowa gmachu lwowskiego	12.936	" 115.504
" 118	Na urządzenie nowych koszar utworzyć się mających	650	"
" 119	Na podwyższenie czynszów najmu, i na pomnożenie ilości posterunków	2.000	"
" 120	Na koszt administracyi gmachu żandarmeryi	1.000	"
		Suma rubryki IX.	147.869 zł.

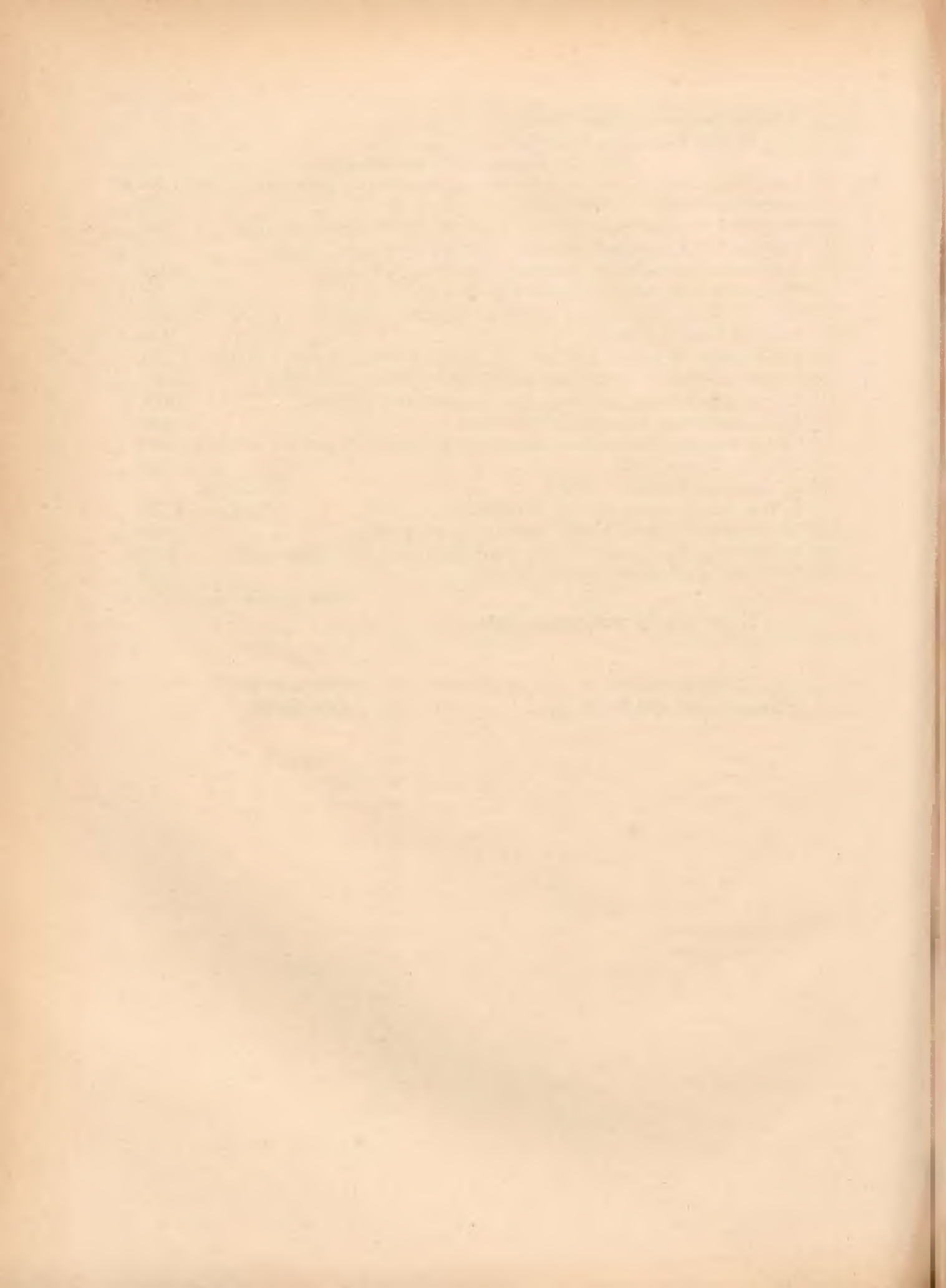
Lwów dnia 22. października 1890.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Biliński.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubr. X.

Drogi krajowe.

(Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.)

Wydatki tej rubryki oblicza Wydział krajowy na rok 1891 :

Zwyczajne w kwocie	782.612 zł.
Nadzwyczajne w kwocie	76.568 „
Ogółem wydatki	<u>859.180 zł.</u>

W porównaniu do uchwalonych na ten cel wydatków na rok 1890.

Zwyczajnych w kwocie	756.416 zł.
Nadzwyczajnych w kwocie	36.768 „
Zatem ogół wydatków	<u>793.184 zł.</u>

Preliminuje Wydział krajowy na rok 1891 :

W wydatkach zwyczajnych więcej o	26.196 zł.
„ „ „ nadzwyczajnych więcej o	39.800 „
Razem przeto więcej o	<u>65.996 zł.</u>

Wzrost ten wydatków przedstawia się w pojedynczych działach jak następuje :

A) Koszta zarządu

preliminuje Wydział krajowy na rok 1891 :

uchwalone na rok 1890 :

1. Zwyczajne . . . . . 124.028 zł.	1. Zwyczajne . . . . . 120.516 zł.
2. Nadzwyczajne . . . . . 3.568 „	2. Nadzwyczajne . . . . . 3.768 „
Suma . . . . . 127.596 zł.	Suma . . . . . 124.284 zł.

preliminowany wydatek na koszta zarządu jest przeto wyższy o kwotę 3.312 zł.

W szczególności z tytułu remuneracyi, zapomóg, pięcioleci i dodatków osobistych o kwotę . . . . . 312 zł.
 zaś w poz. 127. z powodu potrzeby sprawienia instrumentów i walca o . . . . . 1.500 „
 wreszcie w poz. 128. z zwiększenia kosztów podróży inżynierów Wydziału krajowego, delegatów i komisji nadzwyczajnych o . . . . . 1.500 „

Razem zatem jak wyżej koszta zarządu więcej o . . . . . 3.312 zł.

Zważywszy że koszta podróży, a) na obowiązkowe zwiedzanie dróg dawane ryczałtem czynią kwotę . . . . . 11.180 zł.
 b) preliminowane zaś w pozycyi 128. . . . . 6.000 „

Ogółem więc . . . . . 17.180 zł.

Zważywszy następnie że koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspektorów i komisji nadzwyczajnych, wedle wykazu szczegółowego uczyniły w roku 1887 . . . . . 4.548 zł.
 „ „ 1888 . . . . . 4.496 „
 zaś w roku 1889 wzrosły nagle aż do kwoty . . . . . 6.822 „
 czyli więcej niż o 50% w porównaniu do roku poprzedzającego, po nadto zaś, iż w roku bieżącym prawdopodobnie jeszcze wyższe się okażą, — mniema komisya iż większa ścisłość i kontrola w tym dziale wydatków, jest wielce wskazaną. Wzrost ich bowiem tak znaczny nieusprawiedliwia nawet zwiększona kontrola nad drogami powiatowymi i gminnymi, o ile że powoływani przez Wydziały powiatowe inżynierowie krajowi, niemal w regule przez te Wydziały za czynności poszczególne wynagradzani bywają.

Po tej uwadze komisya budżetowa wznosi zgodnie z preliminarem Wydziału krajowego wydatki.

A) Koszta zarządu.

pozycja 121. Płace urzędników i sług.

Zwyczajne	91.370 zł.
Nadzwyczajne	2.600 „
Razem przeto	93.970 zł.

pozycja 122. Pięciolecia.

a) inżynierów	} razem	5.868 „
b) pełniących obowiązki inżynierów		
c) konduktorów		

<i>pozycja 123.</i> Koszta podróży na obowiązkowe zwiedzanie dróg	11.180 „
„ 124. Koszta kancelaryjne	1.128 „
„ 125. „ umieszczenia biur	640 „
„ 126. Remuneracye i zapomogi	5.810 „
„ 127. Narzędzia techniczne	3.000 „
„ 128. Koszta podróży inżynierów, delegatów i komisji	6.000 „

Suma wydatków: A. Koszta Zarządu zwyczajne	124.028 zł.	} 127.596 zł.
nadzwyczajne	3.568 „	

B) Nowe budowy i rekonstrukcyje dróg.

Pod *pozycyą 129. a)* Na budowę nowego mostu na rzece Dunajcu przy drodze krajowej Słotwina—Brzesko—Sącz preliminuje Wydział krajowy na 1891 rok jako wydatek nadzwyczajny 30.000 zł.

Gdy budowa tego mostu, ze względów bezpieczeństwa publicznego i komunikacyi na długi szereg lat rozłożoną być nie może, a po nadto poczynione już zostały przygotowania do robót, które najprawdopodobniej całą przez Wydział krajowy na r. 1891 preliminowaną kwotę zaabsorbują, przeto wstawia się jako drugą ratę na koszta budowy wspomnianego mostu (które łącznie uczynią wedle kosztorysu około 80.000 zł.) zgodnie z preliminarem Wydziału krajowego . . . . . 30.000 zł.

Jako pozycyę nową, w dotychczasowem budżetowaniu nie wyszczególnianą, a mieszczącą się dotąd sumarycznie w pozycyi pod nazwą *utrzymanie dróg krajowych*, wprowadził Wydział krajowy w preliminarzu na r. 1891 poszczególną pozycyę *b.* „Na rekonstrukcyę dróg krajowych“.

Rozróżnienie i oddzielenie w wydatkach na utrzymanie dróg krajowych, nakładu zwykłego od nadzwyczajnego, innemi słowy zwykłej konserwacji dróg, od nadzwyczajnej ich rekonstrukcji, żądane było przez komisję budżetową nie jednokrotnie, zawsze jednak dotąd bezskutecznie.

Odstąpieniu tymrazowemu Wydziału krajowego od ryczałtowania kosztów utrzymania dróg krajowych, wedle przecięcia z wynikłości ostatnich lat trzech, atoli bez uwzględnienia i rozróżnienia wydatków na rekonstrukcyje znaczne, ba nawet budowy wielkich mostów — zawdzięczać należy w preliminarzu na r. 1891 nietylko uzyskanie ścisłej podstawy do obliczenia kosztów zwykłej konserwacji dróg krajowych, możność ułożenia preliminarza wedle istotnego stanu rzeczy, lecz oraz i znaczną oszczędność w obliczaniu istotnych, a zwykłych kosztów utrzymania tychże dróg.

Kiedy bowiem w preliminarzu na rok 1890 znacznie już zredukowane wydatki na koszt utrzymania dróg krajowych, w porównaniu do lat poprzednich, wykazują jeszcze koszt przeciętne konserwacji jednego kilometra dróg krajowych w wysokości 250 zł. 80 ct., koszt ten spada w preliminarzu roku 1891 na 223 zł. czyli względnie obniża się sumarycznie o 49.754 zł., a po strąceniu preliminowanego osobną pozycją wydatku na rekonstrukcyje — o 29.754 zł.

Pod *pozycją nowo wprowadzoną 129. b)* preliminarzuje Wydział krajowy na rok 1891 na rekonstrukcyje dróg 20.000 zł. Zarówno z wyjaśnień zawartych w preliminarzu Wydziału krajowego, jako też w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego, powzięła komisja budżetowa przekonanie, że tuż co wspomniana kwota niema stałego a ścisłego przeznaczenia.

Że użytą być może, ba nawet ze znaczną korzyścią dla poprawy dróg krajowych, wątpić nie należy, niezbędną jednak nie jest.

Licząc się przeto ze stanem funduszków krajowych, lecz niemniej nie chcąc w tym dziale robót wprowadzić zupełną stagnacyę, w szczególności zaś biorąc na uwagę możliwość sfinalizowania rokowań z c. k. Rządem co do rekonstrukcji drogi krajowej Brzeżany—Złoczów, która wymagać będzie znaczniejszego udziału funduszu krajowego wstawia komisja budżetowa:

W pozycji 129. b) Na rekonstrukcyje dróg . . . . . 10.000 zł.
czyli mniej o tę samą kwotę niż Wydział krajowy preliminował.

Pozycję 130. C) Utrzymanie dróg krajowych w łącznej kwocie . . . . . 401.610 zł.
tudzież *pozycję 131. D) Zasiłki.* Na bezwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych w kwocie . . . . . 230.000 zł.
wstawia komisja do budżetu zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego.

Pozycya 132. W myśl postanowień §§. 3. i 4. ustawy o publicznych dojazdach kolejowych, a w odwołaniu się do sprawozdania z czynności Wydziału krajowego, w którym szczegółowo wymieniono bądź podjęte już, lub zamierzone budowle tych dojazdów, wstawia komisja zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych . . . . . 20.000 zł.

Pozycya 133. Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego, który dotąd wynosi 170.000 zł, a w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. Października 1884 uzupełniony być ma do kwoty 300.000 zł., wstawia komisja zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego . . . . . 20.000 zł.

E) Wydatki na myta.

Na budowę i utrzymanie domków mytniczych, wstawia się podobnie jak w latach ubiegłych w dziale wydatków nadzwyczajnych pod *poz. 134* . . . . . 3.000 zł.

Zaś w *pozycji 135* Koszta komisyjne i inne, a właściwiej nazwane „Wydatki rozmaite“, wstawia komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego . . . . . 2.000 zł. czyli o 800 zł. więcej niż na rok 1890 uchwalono, a to w uwzględnieniu znacznych kosztów, jakie ubezpieczenie robotników za sobą pociąga, tudzież z uwagi na obłożenie domków mytniczych podatkiem domowo-klasowym, który dawniej w regule pobieranym nie bywał.

Pozycja 136. Przerwy z powodu wypadków elementarnych, wstawia komisya w tej samej wysokości, jak na rok 1890 *pozycja* ta uchwaloną została, to jest . . . . . 400 zł. czyli o 800 zł. mniej, niż Wydział krajowy preliminarzuje.

F) Zaopatrzenia.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego i z motywów w tymże podanych, Komisya budżetowa wnosi wstawienie w *pozycjach od 137 do 149* kwoty . . . . . 3.774 zł. w porównaniu do kwoty na ten cel na rok 1890 uchwalonej, więcej o 1.038 zł.

Jako dary zaś z łaski

wnosi komisya budżetowa udzielenie:

a) Natalii Łuniewskiej wdowie po inżynierze, petycja 302/205, jedno-razowo	150 zł.
b) dla Rondewald Eleonory pet. 166/90, jednorazowo	50 „

W myśl powyższych wniosków komisji budżetowej, uczyniłyby wydatki krajowe w rubryce X. Drogi . . . . . 848.580 zł.
czyli o 10.600 zł. mniej niż Wydział krajowy preliminarzuje, w szczególności:

	Zwyczajne:	Nadzwyczajne:
A) Koszta zarządu	124.028 zł.	3.568 zł.
B) Nowe budowy i rekonstrukcyje dróg	—	40.000 „
C) Utrzymanie dróg krajowych	401.610 „	—
D) Zasiłki	250.000 „	20.000 „
E) Wydatki na myta	2.400 „	3.000 „
F) Zaopatrzenia i dary z łaski	3.774 „	200 „

Razem zwyczajne 781.812 zł. nadzw. 66.768 zł.

czyli wydatki łącznie: 848.580 zł.

Kończąc sprawozdanie dotyczące *Rubr. X. Drogi*, budżetu krajowego, uważa komisya budżetowa za obowiązek swój podnieść, iż w obec ukończenia budowy dróg uznanych za krajowe w myśl ustawy z 12. lutego 1873, reorganizacya zarządu, względnie ustroju administracyjnego w tym dziale gospodarstwa krajowego, stała się cokolwiek bądź kwestyą otwartą. Nieprzesądzając w tej mierze inicjatywie bądź Wydziału krajowego, lub też Sejmowej komisji drogowej, mniema jednakże komisya budżetowa, iż pewna decentralizacya w zarządzie, lubo w niczem nie ścieśniająca dotychczasowego zakresu działania Wydziału krajowego pod względem zwierzchniego nadzoru kierownictwa i kontroli jest przeciw wskazaną, zarówno faktem spełnionego już zadania pod względem budowy dróg krajowych, jakoteż przesunięciem się punktu ciężkości w działaniu, z dróg krajowych, na komunikacye czysto lokalne, a mianowicie drogi powiatowe i gminne.

Czy więc w tym stanie rzeczy przerzucenie pewnej części stałych sił technicznych z biura centralnego, w szczególności w okolice bardziej oddalone od Lwowa, za pomocą tworzenia okręgów administracyjno-technicznych, obejmujących nietylko zadanie konserwacyi dróg krajowych, lecz niemniej udzielanie stałej pomocy technicznej powiatom, względnie gmi-

nom, nie byłoby czynnością istotnymi potrzebami kraju wskazaną, — oto pytanie, co do którego odpowiedzi i wyjaśnień, względnie wniosków, mamy prawo oczekiwać ze strony Wydziału krajowego? Że pytanie to niewyklucza i myśli oddania pewnej części dróg krajowych, a zwłaszcza użyteczności zmniejszonej z powodu budowy równoległych kolei, w stały zarząd powiatów, rozumie się przy odpowiedniej dotacyi ze strony funduszu krajowego, dodawać nie potrzebujemy.

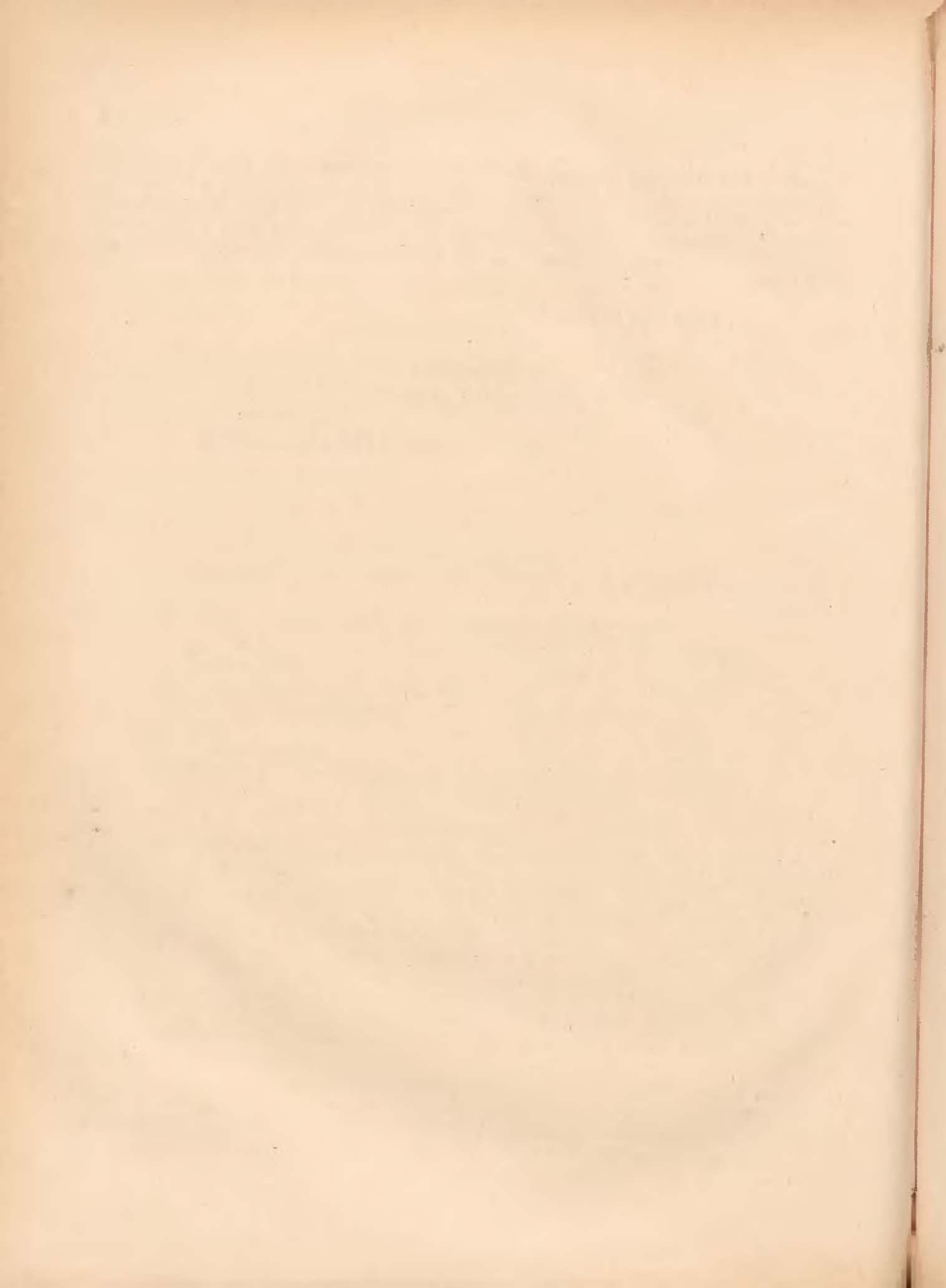
Lwów dnia 7. listopada 1890.

Przewodniczący :

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :

Abrahamowicz.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka XI.

Dotacje dla zakładów krajowych.

Poz. 150, 152 i 154 a) b) *Sprawozdawca poseł Marchwicki.*

Poz. 151. „ „ *Włodz. Kozłowski.*

Poz. 153 i 154. „ „ *Czyżewicz.*

Poz. 150. Krajowy szpital powszechny we Lwowie	— zł.	} wedle specjalnych sprawozdań
„ 151. „ zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	— „	
„ 152. Fundusz podrzutków we Lwowie . . .	4.062 „	
„ 153. Krajowy szpital powszechny św. Łazarza w Krakowie	— „	
„ 154. Fundusz podrzutków w Krakowie . . .	2.700 „	
„ 154. a) Na zakupno gruntu pod budowę zakładu położnic we Lwowie (w myśl uchwały sejmowej z 17. listopada 1890) . . .	20.000 „	
„ 154. b) Na roboty przygotowawcze w sprawie powyższej budowy (w myśl uchwały sejmowej z 17. listopada 1890) . . .	2.000 „	
Suma rubryki XI. . .		28.762 zł.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
5708 SOUTH ELLIS AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60637

PH.D. THESIS
SUBMITTED TO THE FACULTY OF THE DIVISION OF THE PHYSICAL SCIENCES
IN CANDIDACY FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
BY
[Name]
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
CHICAGO, ILLINOIS
[Date]

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka XII.

Wydatki na szupaśnictwo.

(Sprawozdawca poseł Biliński).

Wydział krajowy prelinuje na szupaśnictwo 28.000 zł., t. j. o 8.000 zł. więcej, niż na rok 1890.

Jest to jednak nadwyżka tylko rachunkowa, pochodząca z przemiany budżetu czystego na surowy. Właściwie więc pozostanie wydatek niezmienny, a suma 28.000 zł. obliczona jest na podstawie przecięcia z lat 1886—1888.

Komisya budżetowa wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Rubr. XII. Wydatki na szupaśnictwo
Poz. 155. Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych 28.000 zł.“

Lwów dnia 22. października 1890.

Przewodniczący:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Biliński.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHILOSOPHY

PHILOSOPHY

PHILOSOPHY

PHILOSOPHY

PHILOSOPHY

PHILOSOPHY

PHILOSOPHY

PHILOSOPHY

PHILOSOPHY

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka XIII. wydatków

Budowy wodne i melioracje.

(Sprawozdawca poseł Skałkowski.)

W tej rubryce preliniuje Wydział krajowy wydatki na utrzymanie biura melioracyjnego, a mianowicie na personal techniczny w tem biurze zajęty i inne koszta, połączone z wypracowaniem projektów regulacyjnych i melioracyjnych, tudzież z nadzorem przy wykonywaniu takich robót, — oraz wydatki na budowle wodne i melioracje, ponoszone przez Skarb krajowy.

Suma w tej rubryce wydatków preliniowana w budżecie obecnie Wys. Sejmowi przedłożonym wynosi 233.786 zł. i jest większa o kwotę 29.016 zł. od sumy w budżecie na rok 1890 uchwalonej (wynoszącej 204.770 zł.) — a większa jest o kwotę 41.141 zł. od faktycznego wydatku z r. 1888.

Mianowicie w dziale A. tej rubryki zawierającym koszta na biuro melioracyjne i studia przygotowawcze, preliniuje Wydział krajowy w pozycyi 156 a. na płace inżynierów o 200 zł. więcej, z powodu przyznania osobistego dodatku inżynierowi Blauthowi, który pobiera dotychczas płacę 1.200 zł. a pracuje w biurze od 10 lat.

Dalsze podwyższenie o kwotę 800 zł. w pozycyi 156 b. jest spowodowane przyznaniem dwom inżynierom asystentom po 200 zł. tudzież wzmocnieniem sił biurowych krakowskiej expozytury biura melioracyjnego, co nastąpiło na żądanie krakowskiego Towarzystwa rolniczego; dla tejże expozytury przeznaczoną jest także pomoc biurowa przez dodanie rysownika z płacą 480 zł. co spowodowało podwyższenie wydatku w pozycyi 156 d. preliniowanego.

Wreszcie podwyższa jeszcze Wydział krajowy w pozycyi 158 kwotę na utrzymanie dozorców drenarskich przeznaczoną o 240 zł. a to z powodu przydzielenia takich dwóch dozorców expozyturze sanockiej, która pomocy tej niezbędnie potrzebuje, mając do załatwienia wiele takich robót, w skutek coraz liczniejszych zgłoszeń ze strony tamtejszych obywateli.

Podwyższenie dotacyi na biuro melioracyjne uznała też komisya gospodarstwa krajowego w sprawozdaniu swem z d. 11. listopada 1890 jako usprawiedliwione.

W pozycyi 159 preliniuje Wydział krajowy jako wydatek nowy kwotę 2.500 zł. na urządzenie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych.

Oдноśne przedłożenie Wydziału, uzasadniające potrzebę tego wydatku, zostało przekazane komisji gospodarstwa krajowego do załatwienia, która dotychczas nie wystąpiła z odnośnym wnioskiem. Komisya budżetowa zatem, nie przesądając uchwał Wys. Izby, jakie

na podstawie dotyczącego sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego zapadną, — nie może na r zie wstawić w tej pozycji żądanej przez Wydział krajowy kwoty 2.500 zł.

W dziale B. tej rubryki wydatków wstawione są kwoty wypłacać się mające ze Skarbu krajowego dla przedsiębiorstw regulacyjnych i melioracyjnych.

Uzasadnienie tych wydatków jest objęte osobnym sprawozdaniem Wydziału, które odesłane zostało do komisji gospodarstwa krajowego.

Na wniosek tej komisji uchwalił Wys. Sejm w dniu 15. listopada r. b. szereg zaślików w wysokości $33\frac{1}{3}\%$ na koszt lokalnych regulacji rzek niespławnych a to zgodnie z preliminarzem Wydziału.

Co do wydatku w sumie 30.000 zł. na regulację systematyczną rzeki Białej preliminowanego — komisja gospodarstwa krajowego dotychczas swoich wniosków Wys. Sejmowi nie przedłożyła; o ile zaś wiadomo komisji budżetowej plany regulacji rzeki Białej, przedłożone przez Wydział krajowy c. k. Ministerstwu zatwierdzone nie zostały, tak iż niema nawet prawdopodobieństwa, aby ta regulacja w roku 1891 mogła być rozpoczęta.

Nieprzesądając uchwałąm Wysokiemu Sejmowi jakie co do tego przedmiotu na podstawie sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego zapadną, — komisja budżetowa kwoty 30.000 zł. w. a. w poz. 162 preliminowanej nie wstawia.

Komisja budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące wydatki w rubryce XIII. preliminarza na rok 1891.

A). Biuro melioracyjne i studia przygotowawcze:

Poz. 156. a).	plące 4. inżynierów po 1.500 zł.	6.000 zł.
	„ 2. „ „ 1.200 „	2.400 „
	„ 1 „ „ 1.000 „	1.000 „
	dotatki za plany dla 7 inżynierów po 300 zł.	2.100 „
	2 kwinkwenia po 150 zł.	300 „
	dodatek osobisty	200 „
	razem	12.000 zł.
Poz. 156. b).	plące 2 inżynierów asystentów po 1.000	2.000 zł.
	plące 5 „ „ „ 800 „	4.000 „
	„ 3 „ „ „ 600 „	1.800 „
	dotatki za plany dla 10 inżynierów po 200 „	2.000 „
	dodatek osobisty dla 1 inżyniera asystenta	200 „
	razem	10.000 zł.
	Z tej sumy pokryje fundusz regulacji Krzemienicy połowę płacy 1 asyst. 700 zł.	
	a fundusze regulacji Łęgu, Trześniówki i Kisieliny połowę płacy 3 asystentów 1.500 zł.	2.200 „
	pozostaje zatem do pokrycia z powyższego wydatku 10.000 zł. przez Wydział krajowy	7.800 „
Poz. 156. c).	placa pomocników technicznych dziennych:	
	1 praktykant po 2 zł. dziennie	730 „
	1 pomocnik po 2 zł.	730 „
	1 „ „ 1 zł. 50 ct. dziennie	548 „
	razem	2.008 zł.
	Do przeniesienia	21.808 zł.

	Z przeniesienia . . .	21.808 zł.
<i>Poz. 156. d).</i>	<i>pomoc techniczna dla ekspozytur:</i>	
	w Krakowie: płaça inżyniera asystenta	600 zł.
	dodatek inżyniera "	200 "
	ryczałt dla rysownika	480 "
	razem	<u>1.280 "</u>
	dla ekspozytury w Tarnowie: płaça inżyniera asystenta	600 zł.
	dodatek	200 "
	razem	<u>800 "</u>
	dla ekspozytury w Sanoku: płaça pomocnika po 2 zł. dziennie	730 "
<i>Poz. 156. e).</i>	<i>umieszczenie ekspozytury w Krakowie . . . . .</i>	300 zł.
	w Tarnowie	200 "
	w Sanoku	200 "
	razem	<u>700 "</u>
	Suma wydatków pozycyi 156.	<u>25.318 zł.</u>
<i>Poz. 157.</i>	<i>narzędzia, potrzeby rysunkowe . . . . .</i>	500 "
<i>Poz. 158.</i>	<i>na dozorców drenarskich, po dwóch dla ekspozytur w Krakowie, Tarnowie, i Sanoku . . . . .</i>	720 "
<i>Poz. 159.</i>	<i>na kurs dozorców melioracyjnych nie się nie prelinuje. . . . .</i>	— "
<i>Poz. 160.</i>	<i>na koszta obserwacji ombrometrycznych i wodoskazowych i dotyczące publikacye . . . . .</i>	2.750 "
<i>Poz. 161.</i>	<i>na przeprowadzanie zdjęć niwelacyjnych i studyów dla powiatów, spółek wodnych i gmin . . . . .</i>	3.000 "

B). Wykonanie budowli wodnych:

<i>Poz. 162.</i>	<i>na regulację rzeki Biały nie się nie prelinuje. . . . .</i>	— zł.
<i>Poz. 163.</i>	<i>zasilki 33$\frac{1}{3}$% na lokalną regulację rzek niespławnych: Uchwała Sejmu z dnia 15. listopada 1890.</i>	
<i>a</i>	<i>na regulację Raby pod Winiarami, Stadnikami i Gdowem I rata . . . . .</i>	2.000 "
<i>b)</i>	<i>" " " Stanisławicami i Chlebowicami II. rata . . . . .</i>	2.000 "
<i>c)</i>	<i>" " Dunajca między Gołkowicami a Nowym Sączem IV. rata . . . . .</i>	1.000 "
<i>d)</i>	<i>" " " Nowym Sączem a Marcinkowicami II " . . . . .</i>	1.500 "
<i>e)</i>	<i>" " " pod Dąbrową, Marcinkowicami i Kurowem . . . . .</i>	1.500 "
<i>f)</i>	<i>" " " Zbyszycami . . . . .</i>	1.473 "
<i>g)</i>	<i>" " " Gródkiem . . . . .</i>	1.217 "
<i>h)</i>	<i>" " " między Czchowem a Biskupicami . . . . .</i>	1.500 "
<i>i)</i>	<i>" " " Melsztynem a Wróblowicami . . . . .</i>	2.000 "
<i>k)</i>	<i>" " " pod Olszynami . . . . .</i>	469 "
<i>l)</i>	<i>" " " Gierową janowicką . . . . .</i>	1.000 "
<i>m)</i>	<i>" " " Dąbrówką szczepanowską . . . . .</i>	2.500 "
<i>n)</i>	<i>" " " Błoniem i Zgłobicami . . . . .</i>	1.500 "
<i>o)</i>	<i>" " Wisłoki pod Kleciem, Błaszkwą i Skurową . . . . .</i>	4.276 "
<i>p)</i>	<i>" " " pod Pustynią . . . . .</i>	2.000 "
<i>q)</i>	<i>" " " Mokrczem i Parkoszem . . . . .</i>	1.000 "
<i>r)</i>	<i>" " " Przyborowem i Podegradziem . . . . .</i>	2.000 "
<i>s)</i>	<i>" " " między Przeclawiem a Wolą mielecką . . . . .</i>	2.000 "
	Do przeniesienia	<u>30.935 zł. 32.288 zł.</u>

	Z przeniesienia	30.935 zł.	32.288 zł.
t) na regulację Wisłoki pod Dobrzechowem		1.278	„
u) „ „ Sanu pod Bartkówką		700	„
v) „ „ „ „ Bachorzem i Chodorówką		2.000	„
w) „ „ „ „ Bachorzem i Powłokomą		650	„
x) „ „ „ „ Ruską wsią i Iskaniem		1.500	„
y) „ „ „ „ Ostrowem i Prałkowcami		4.701	„
z) „ „ Świcy pod Kniaziołuką i Tiapczem		918	„
aa) na regulację Świcy pod Lachowicami podróżnemi		1.567	„
bb) „ „ „ „ „ zarzeczemi		1.433	„
cc) „ „ Łomnicy pod Perechińskim		1.000	„
dd) „ „ „ „ Chocimem i Podmichalem		1.500	„
ee) „ „ Bystrzycy nadwórniańskiej		1.186	„
ff) „ „ Czeremosza		1.200	„
gg) do dyspozycji Wydziału krajowego		5.000	„
	suma pozycji 163.		55.563 „

Poz 164. Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych:

a) na regulację Nowego Brnia	15.471 zł.
b) „ „ Łęgu	14.000 „
c) „ „ Kisieliny	11.666 „
d) „ „ Krzemienicy	12.400 „
e) „ „ obwałowanie Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzskim .	45.373 „
f) „ „ dodatkowy zasiłek na osuszenie bagien rudnickich .	10.520 „
	suma pozycji 164. . . . . 109.430 „

Poz. 165. Dotacja na popieranie mniejszych robót melioracyjnych . . . . . 5.000 „

Suma wydatków rubryki XIII. . . . . 202.286 zł.

We Lwowie 15. listopada 1890.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Skalkowski.

W poz. 183 preliniuje Wydział krajowy kwotę 33.000 zł. na odsetki od chwilowych pożyczek zamiast uchwalonej na r. 1890 kwoty 19.000 zł.

Wielokrotnie już komisya budżetowa zwracała uwagę Wysokiego Sejmu na okoliczność, że główny dochód funduszu krajowego t. j. dodatki do podatków wpływają bardzo nieregularnie, podczas gdy uchwalone w budżecie wydatki wypłacane być muszą w miarę zapotrzebowania. Kasa krajowa mając dotychczas dotację kasową bardzo szczupłą i potrzebom nieodpowiadającą, zmuszoną jest dla pokrycia bieżących potrzeb zaciągać znaczniejsze pożyczki, od których fundusz krajowy odsetki opłacać musi. W r. 1888 fundusz krajowy zapłacił z tego tytułu 19.138 zł., w r. 1889 zaś 33.682 zł. i na podstawie tego wyniku Wydział krajowy preliniuje w r. 1891 kwotę zaokrągloną 33.000 zł.

W r. 1890 fundusz krajowy zmuszony był zaciągać pożyczki na pokrycie bieżących wydatków w kwocie około 2 milionów, a opłacone od tych wypożyczonych kwot procenta przewyższają znacznie kwotę w r. 1889 na ten cel wydaną. Komisya budżetowa jednak proponując Wysokiemu Sejmowi uzupełnienie dotacji kasowej do kwoty około 1 miliona usuwa konieczność zaciągania tak znacznych jak w r. 1890 pożyczek na pokrycie chwilowych potrzeb i niedoborów a zarazem wstawia w tej pozycji kwotę 20.000 zł., nadmienając przytem, że uważa wydatek ten jako wydatek *brutto* bez potrącenia ewentualnych odsetków czynnych mających wpłynąć do funduszu krajowego z chwilowej lokacji zbędnych kapitałów.

W pozycji 187 preliniuje Wydział krajowy kwotę 855 zł. na 4½% odsetki od pożyczki 19.000 zł. zaciągniętej się mającej na dobudowę skrzydła do gmachu nowowytbudowanego na pomieszczenie lwowskiej komendy żandarmeryi.

Komisya budżetowa przy sprawozdaniu o rubr. IX wydatków funduszu krajowego na podstawie dotyczących aktów wypowiedziała przekonanie, że w r. 1891 budowa ta rozpoczęta nie będzie, a przeto i pożyczka 19.000 zł. w tym roku zaciągnięta nie będzie, przeto sądzi komisya, że i kwoty na ewentualne opłacanie odsetków od tej pożyczki prelininować nie należy.

Na podstawie powyższego wywodu komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubr. XIV. Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

Poz. 166	Umorzenie reszty pożyczki 27.000 zł. z pierwotnej sumy 66.000 zł. zaciągniętej z funduszu domestykalnego na budowę kulparkowską			
	a) V rata kapitału	.	.	321 zł. 98 ct.
	b) 4½% odsetki	.	.	1.163 „ 02 „
				1.485 zł.
„ 167	Umorzenie pożyczki 40.000 zł. zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę kulparkowską			
	a) XXIV i XXV rata kpiłału	.	.	848 zł. 79 ct.
	b) 5% odsetki	.	.	1.648 „ 21 „
				2.497 „
„ 168	Umorzenie pożyczki 10.000 zł. zaciągniętej przez zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo we Lwowie w gal. Kasie oszczędności	.	.	672 „
„ 169	Częściowy zwrot pożyczki w pierwotnej sumie 415.625 zł. zaciągniętej od funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych na spłatę długu Bankowi dla krajów koronnych			
	II rata kapitału	.	.	15.000 zł.
	4½% odsetki	.	.	18.000 „
				33.000 „
„ 170	Umorzenie pożyczki 5.000 zł. zaciągniętej przez Zbór izraelski w Krakowie w tamtejszej Kasie oszczędności	.	.	382 „
„ 171	Umorzenie 4½% obligacyj pożyczki krajowej z r. 1883 wydanych w imiennej wartości 3,800.000 zł.	.	.	225.515 „
				<hr/>
				Do przeniesienia . 263.551 zł.

	Z przeniesienia .	263.551 zł.
„ 172	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, zwrot reszty z kapitałów 346.796 zł. użytych na budowę tegoż szpitala	19.578 „
„ 173	Umorzenie pożyczki 1,000.000 zł. zaciągniętej w r. 1884 na pokrycie niedoborów z lat 1882, 1883 i 1884, tudzież na uposażenie kasy krajowej	59.565 „
„ 174	Umorzenie pożyczki 22.500 zł zaciągniętej w gal. Kasie oszczędności na budowę i urządzenie pralni w szpitalu lwowskim	2.025 „
„ 175	Umorzenie pożyczki 70.000 zł. zaciągniętej w Banku krajowym na wybudowanie prawego skrzydła w szpitalu lwowskim	7.123 „
„ 176	Umorzenie pożyczki 354.800 zł. zaciągniętej w r. 1885 na pożyczki dla powoźcian i na pożyczki dla miast budujących koszary	21.349 „
„ 177	Na pokrycie niedoboru pożyczki krajowej z r. 1873	49.114 „
„ 178	Umorzenie pożyczki krajowej z r. 1888 w kwocie 443.800 zł. na uzupełnienie do 1 miliona funduszu koszarowego	26.403 „
„ 179	Umorzenie pożyczki krajowej z roku 1889 zaciągniętej w sumie 700.000 zł. na utworzenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych	38.481 „
„ 180	Umorzenie połowy kapitału 27.500 zł. i odsetek od długu zaciągniętego w Banku krajowym na odbudowanie części budynku w szpitalu tarnowskim	1.408 „
„ 181	Umorzenie pożyczki 3.000 zł. ciężącej na rzecz gal. Kasy oszczędności na hipotece realności zakupionej na budowę domu dla żandarmeryi we Lwowie	282 „
„ 182	Umorzenie pożyczki zaciągniętej od zarodowego majątku funduszu szkolnego krajowego na pokrycie niedoboru tegoż funduszu z r. 1889	13.253 „
„ 183	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek	20.000 „
„ 184	Zwrot pożyczki zaciągniętej na pokrycie niedoboru r. 1888	57.313 „
„ 185	Umorzenie pożyczki 300.000 zł. dla dotkniętych w r. 1889 klęską nieurodzaju zaciągniętej w Banku krajowym	29.239 „
„ 186/187	Odsetki $4\frac{1}{2}\%$ od pożyczki 132.859 zł. zaciągniętej od funduszu policyi krajowej na pokrycie niedoboru budżetowego z r. 1890	5.979 „
	<hr/> Suma rubryki XIV .	614.663 zł.

Przewodniczący:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Goldman.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

By *[Signature]*

1898

Rubryka XV.

Na cele rolnictwa i górnictwa.

(pozycja 204—224).

Sprawozdawca p. Jan Stadnicki.

Pozycja 188. Inżynier górnik przy Wydziale krajowym 2.160 zł.

(*Pozycja 189—203. Sprawozdawca poseł Stanisław Jędrzejowicz.*)

Pozycja 204. Na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15 listopada 1890 2.500 zł.

Pozycja 205. Towarzystwo rolnicze we Lwowie 3.000 zł.

Pozycja 206. Towarzystwo rolnicze w Krakowie 3.000 zł.

Pozycja 207. a) Towarzystwo Tatrzańskie w Krakowie 400 zł. (nie przedłożyło petycji);

b) Oddział Czarnohorski Towarzystwa Tatrzańskiego przedkłada petycją L. S. 219/134 o subwencję większą niż w roku zeszłym na dokończenie budowy dworku Czarnohorskiego w Żabiu. Komisya budżetowa wnosi udzielenie jednorazowej subwencji w kwocie równej zeszłorocznej 100 zł.

Pozycja 208. Na badanie kraju celem zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15 listopada 1890 1.500 zł.

Pozycja 209. Na chemiczno-technologiczne studia przeróbki nafty i wosku ziemnego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15 listopada 800 zł.

Pozycja 210. Subwencya szkołom wiercenia i górnictwa naftowego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15 listopada 3.200 zł.

Pozycja 211. Na stację doświadczalną produktów naftowych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15 listopada 900 zł.

Pozycja 212. Na zalesienie wydm piaszczystych:

a) w powiecie niskim rocznie aż do 1893 r. 700 zł;

b) na zalesienie góry Kosowskiej jednorazowo 800 zł.

Wydział krajowy w swem sprawozdaniu z czynności za czas od 1 lipca 1889 do 30 czerwca 1890 na str. 27 wykazuje, że okręgi Jarosławski, Cieszanowski i Tarnobrzeski mają nie zużytkowane pozostałości kasowe z lat ubiegłych, jeden w kwocie 549 zł. 92 ct., drugi w kwocie 476 zł. 88 ct. Te pozostałości kasowe winny być zużytkowane. dlatego Wydział krajowy dalszych zasiłków dla tych okręgów na rok bieżący nie preliniuje.

Natomiast temże samem sprawozdaniem, uzasadnia Wydział krajowy zalesienie góry Kosowskiej. Ta pozycya zasługuje na uwzględnienie ile że subwencya ta jest jednorazową, a gmina zobowiązała się przez 5 lat przyczyniać się datkiem po 100 zł. rocznie na koszt utrzymania i dozór zalesienia.

Pozycya 213. Stypendya dla dwóch uczniów, którzy ukończyli wyższą szkołę rolniczą w Dublanach, na kształcenie się na nauczycieli szkół średnich.

W roku zeszłym Sejm obniżył kwotę żadaną na ten cel przez Wydział krajowy o połowę, t. j. do wysokości 800 zł. W preliminarzu na rok 1891 Wydział krajowy wstawia znów kwotę 1.600 zł. na stypendya nie uzasadniając jej w uwadze odnośnej, — co więcej, akt L.W. 17290/90, na który się Wydział krajowy w wyjaśnieniach powołuje, nie zawiera żadnego uzasadnienia tej pozycyi. Komisya budżetowa przeto wnosi jak w r. z. wstawienie w tej pozycyi kwotę 800 zł.

Pozycya 214. Na zasiłki dla ubogich uczniów wyższej szkoły rolniczej w Dublanach (do dyspozycyi Wydziału krajowego) preliniuje Wydział krajowy kwotę 500 zł., o 300 zł. więcej niż w roku ubiegłym, a jako uzasadnienie dodaje Wydział krajowy uwagę, że „ubóstwo uczniów wymaga większej kwoty na zasiłki“. Uzasadnienie to wydaje się komisji budżetowej wprost nie-stosownem. Komisya budżetowa może w zasadzie uznać, że jeżeli jest jakiś uczeń wyjątkowo zdolny, którego stosunki materyalne byłyby tak smutne, że nie dozwolilyby mu ukończyć szkoły, Wysoki Sejm mógłby w uznaniu wyjątkowej okoliczności przyznać mu jakiś wyższy zasiłek. — Ale ogólnikowe twierdzenie, że ubóstwo uczniów wymaga znaczniejszej kwoty na zasiłki, nie jest argumentem wobec tego, że nauka w wyższej szkole w Dublanach nie jest obowiązkową i że przeto, kto nie ma środków do kształcenia się, ten nie jest zmuszonym się kształcić. — Komisya budżetowa wnosi wstawienie zeszłorocznej kwoty w tej pozycyi, to jest 200 zł.

Pozycya 215. Stypendya dla uczniów krajowej szkoły leśnictwa we Lwowie. Powyższy wywód stosuje się i do tej pozycyi, dlatego też komisya budżetowa wnosi wstawienie w tej pozycyi kwoty zeszłego roku na ten cel uchwalonej, to jest 1.500 zł.

Pozycya 216. Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. listopada 1890 r. 3.000 zł.

Pozycya 217. Dla Kółek rolniczych preliniuje Wydział krajowy 3.000 zł. jak w r. z.

Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych wniósł petycję do Wysokiego Sejmu L. 691/539 domagającą się:

1. Na lustracye gospodarskie	4.000 zł.
2. Na przedmioty demonstracyjne przy tych lustracyach	500 „
3. Na ulgę dla Kółek rolniczych przy zakupnie nasion, nawozów sztucznych, maszyn i narzędzi rolniczych	3.000 „
4. Na ulgi przy zakładaniu szkólek drzewnych, ulepszonych szarń, ogrodów doświadczalnych	1.000 „
5. Na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“	500 „
Razem	9.000 „

Komisya budżetowa dała w zeszłym roku wyraz życzliwości, jaką żywi dla instytucyi Kółek rolniczych, stawiając wniosek, który przez Wysoki Sejm przyjęty obecnie znajdzie swój wyraz przez wstawienie w budżet pożyczki 15.000 zł. jako fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych. Sądziła jednak komisya budżetowa, że zachęcając Wysoki Sejm do tak hojnego wobec Kółek rolniczych postępowania, zniewoli tem samym Zarząd główny Kółek rolniczych do zmniejszenia corocznie do Sejmu wnoszonych żądań. Nadzieja ta komisji budżetowej tem bardziej zdawała się uzasadnioną, że znaczne podwyższenie kwoty przeznaczonej na nauczycieli wędrownych, podwyższenie z 2.000 zł. na 8.000 zł. powinno było zaspokoić Zarząd główny Kółek rolniczych, że c. k. Rząd i kraj pamiętają o interesach małej własności, które to interesa Zarząd główny Kółek rolniczych ma za zadanie popierać.

Sądzi przeto komisya budżetowa, że obecnie, gdzie i kwestya wędrownych nauczycieli tak szczęśliwie została załatwioną i gdzie fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych się utworzy, kwota 3.000 zł. dla Kółek rolniczych jest wystarczającą.

Nie może zaś komisya pominąć uwagi, że w Kółkach rolniczych bywa trzymane pismo „Przyjaciel ludu“, pismo znane ze swoich dążeń przewrotnych, antyspołecznych, a tem samem antynarodowych. Byłoby do życzenia, by Kółka rolnicze, wspierane z funduszków krajowych, podobnego pisma nie trzymały. — Komisya budżetowa wnosi wstawienie w powyższej pożyczce kwoty 3.000 zł.

Pozycya 218. Wydział krajowy osobnem sprawozdaniem odpowiedział uchwale Wysokiego Sejmu powziętej 28. listopada 1889 w przedmiocie utworzenia funduszu pożyczkowego w wysokości 15.000 zł. dla Kółek rolniczych.

Komisya budżetowa, której to sprawozdanie L. W. kr. 45630/90 zostało przekazane, znajdując we wnioskach, umieszczonych na końcu tego sprawozdania, wyraz tego, co sama miała na myśli, stawiając zeszłego roku wnioski w tej mierze, wnosi zgodnie ze sprawozdaniem Wydziału krajowego dwa punkta, to jest pierwszy i trzeci punkt wniosków Wydziału krajowego.

Co się zaś tyczy drugiego punktu, to komisya budżetowa jest zdania, że jest rzeczą wskazaną, aby z tym funduszem pożyczkowym postąpić analogicznie z tem, co Wysoki Sejm uchwalil swego czasu dla funduszu przemysłowego; a mianowicie, by kwota 15.000 zł., przeznaczona na fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych, podzieloną została na trzy równe raty, które będą wstawiane corocznie po 5.000 zł. do budżetu wydatków przez trzy po sobie następujące lata. Komisya budżetowa wnosi przeto :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Ustanawia się fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych w wysokości 15.000 zł.
2. W budżet wydatków na rok 1891 wstawia się 5.000 zł. jako pierwszą ratę funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych.
3. Fundusz ten będzie osobno administrowany i służyć będzie do popierania zapomocą pożyczek działalności handlowo-przemysłowej Kółek rolniczych, a pożyczki z niego rozdawać będzie Wydział krajowy na wniosek Zarządu głównego Kółek rolniczych.

Pozycya 219. Na koszt strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło i zamknięcia miejsc zarazy zapomocą wojska i żandarmerji, jak corocznie 1.000 zł.

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych składów publicznych w Krakowie i Lwowie L. W. kr. 42.261/90 przekazał Wysoki Sejm komisji gospodarstwa krajowego. Komisya budżetowa przeto może w swem sprawozdaniu zająć się tylko kwotami potrzebnymi na amortyzacyą pożyczki 400.000 zł. zaciągniętej w Towarzystwie wzaj. ubezpieczeń w Krakowie i przedstawić Wysokiemu Sejmowi wnioski dotyczące się rozchodów i dochodów.

Komisya budżetowa, badając preliminarze przedłożone przez Wydział krajowy, nie może się powstrzymać od uwagi, że etat urzędników proponowanych przez Wydział krajowy jest odnośnie do dotychczasowej czynności, jaka się rozwinęła w składach publicznych, za wysoki — i tak w składzie publicznym we Lwowie posada buchaltera mogłaby być złączoną z posadą likwidatora, a wobec tego, że skład zbożowy jest prawie pusty, jeden magazynier byłby wystarczający.

W Krakowie również posada „cenzora rzeczoznawcy“ nie jest dostatecznie wyjaśnioną.

Niezwykłym tytułem również jest „fundusz dyspozycyjny dla dyrekcji“ przy składzie publicznym w Krakowie, a aczkolwiek Towarzystwo wzajemnego kredytu, które tym funduszem rozrządza, niewątpliwie użyje go oszczędnie i prawidłowo, to jednak znajduje komisya budżetowa, że tytuł „fundusz dyspozycyjny“ jest czemś tak niezwykłym, iż życzyliby należało, by rubryka ta znikła na przyszłość z preliminarza, a inny tytuł nosiła.

Nie chce jednak komisya budżetowa czynić zmian w preliminarzu na rok 1891, gdyż praktyka i zamknięcia rachunków uzasadnią z czasem potrzebę modyfikacji w etacie przez Wydział krajowy proponowanym. Dziś jednak jako ogólną uwagę dodać można, że wobec zwiększonego popytu i eksportu produktów rolniczych składy zbożowe nie będą mieścić tej ilości płodów gospodarczych, jakie by się pomieściły w składach krajowych w razie stagnacji w handlu. Być więc może, że składy publiczne nie odpowiedzą na razie nieco zadaleko idącym nadziejom, jakie w nich pokładano, nie mniej jednak, zwłaszcza przy wyrobieniu ulg refakcji i reekspedycji na kolejach państwowych w kierunku ku Węgrom, potrafią one z czasem, — komisya budżetowa o tem nie wątpi, — oddać usługi produkcji krajowej.

To co wyżej powiedziano pod względem rozehodów musi się tem więcej stosować do działu dochodów, że dochody składów zbożowych można będzie preliminarować z jakimkolwiek prawdopodobieństwem tylko na podstawie przecięcia z lat kilku. Dochody bowiem zależne są od ilości towaru, który przejdzie przez składy publiczne, a ta pozycya z natury swej zależna wprawdzie w pewnej części od dobrej, i porządnej administracji składów publicznych bardziej jeszcze zawisła jest od innych czynników jakimi są taryfy na kolejach, konjunktury handlowe i t. d.

W obecnej chwili i po krótkim doświadczeniu jakie zebrać można było w ciągu kilku miesięcy b. r. nie może komisya zalecić co innego Wysokiemu Sejmowi, jak przyjęcie bez zmiany preliminarza wydatków i dochodów Wydziału krajowego. Zarazem ze względu na żądanie c. k. Skarbu państwa i miasta Krakowa co do expozytury cłowej przy publicznym składzie w Krakowie, przeciw którym to żądaniom wniesiono rekursa, komisya budżetowa wnosi do przyjęcia następującą rezolucję:

Poleca się Wydziałowi krajowemu by poczynił starania u c. k. Władz o zmniejszenie kosztów inspekcji rządowej (R. III. pozycyę 14.) oraz przeprowadził rokowania co do skreślenia inspekcji miejskiej w Krakowie (R. III. pozycya 15.).

Pozycya 220. Umożenie pożyczki 400.000 zł. zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie na założenie składów zbożowych we Lwowie i Krakowie

a) V. rata kapitału	4.757 zł 69 ct.	
VI. „ „	4.867 zł 20 ct.	9.624 zł 89 ct.
b) $4\frac{1}{2}\%$ odsetki z góry:		
za I. półroczę	8.488 zł 31 ct.	
za II. „	8.378 zł 80 ct.	16.867 zł 11 ct. 26.492 zł.

Pozycja 221. Na utrzymanie składów publicznych we Lwowie:

Rubryka I. Koszta zarządu.

1. Dyrektor, płaca	2.500 zł	
dodatek na fiakry	500 zł.	3.000 zł.
2. Buchalter, płaca		1.500 „
3. Likwidator, płaca		1.200 „
4. Kasyer, płaca		600 „
5. 2 magazynierów, płaca po 800 zł.		1.600 „
6. Maszynista, płaca		600 „
7. Pomocnik biurowy		720 „
8. Woźny, płaca		360 „
9. 2 stróżów, usługi po 300 zł.		600 „
	Suma rubryki I.	10.180 zł.

Rubryka II Koszta administracji.

10. Opał i oświetlenie maszyn	450 zł.	
11. Oliwa i inne potrzeby	150 „	
12. Książki i druki	100 „	
13. Dzienniki i inseraty	300 „	
14. Potrzeby kancelaryjne	120 „	
15. Opał i oświetlenie biur	200 „	
16. 10 robotników stałych po 70 ct. przez 300 dni .	2.100 „	
17. Rachunek z koleją Karola Ludwika i koleją państwową:		
a) dostawa 520 wagonów po 50 ct.	260 „	
b) odbiór 520 wagonów po 50 ct.	260 „	
c) najem drogi dojazdowej	55 „	
d) czyszczenie torów	200 „	
18. Zabezpieczenie od ognia	100 „	
19. Podatki	200 „	
	Suma rubryki II.	4.495 zł.

Rubryka III. 20. Ekspozytura cłowa . . . . . 1.200 zł.

Rubryka IV. 21. Fundusz dyspozycyjny dla dyrekcji . . . . . —

Suma wydatków 15.875 zł.

Pozycja 222. Na utrzymanie krajowych składów publicznych w Krakowie:

Rubryka I. Koszta zarządu i służby.

1. Dyrektor, płaca	2.000 zł.
2. Kontrolor magazynów, płaca	1.500 „
3. Buchalter	1.500 „
	Do przeniesienia . 5.000 zł.

	Z przeniesienia	5 000 zł.
4. Magazynier	"	1.200 "
5. Ceuzor rzeczoznawca	"	1.200 "
6. Kasyer	"	1.200 "
7. Maszynista	"	600 "
8. Kancelista	"	600 "
9. Woźny i 2 stróżów, zasługi	"	1.000 "
	Suma rubryki I.	10.800 zł.

Rubryka II. Koszta administracyi.

10. Utrzymanie budynków	700 zł.	
11. Opał i oświetlenie w kancelarych	750 "	
12. Zabezpieczenie od ognia	200 "	
13. Podatki	1.000 "	
	Suma rubryki II.	2.650 zł.

Rubryka III. Ekspozytura cłowa.

14. Inspekcya rządowa	1.550 zł.	
15. " miejska	500 "	
	Suma rubryki III.	2,050 zł.

Rubryka IV. 16. Fundusz dyspozycyjny dla dyrekcji	2.000 zł.	
	Suma wydatków	17.500 zł.

Pozycya 223. Krakowskiemu Towarzystwu gospodarskiemu na wydawnictwo „Tygodnika Rolniczego.“ Petycya L. S. 290 (petycyjna 193) 500 zł.

Pozycya 224. Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo organu Towarzystwa „Sylwan“ Petecya 689 (537) jak w roku zeszłym 100 zł.

Pozycya 224a) Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan 8.000 zł.

Wstawiając równocześnie do przychodu w rubryce XVI. pozycya 58 dochodów jako subwencyą przyznaną na ten cel z c. k. Skarbu państwa 4.000 zł.

Pozycya 224b) Na zakupno srodków demonstracyjnych do nauki dla nauczycieli wędrownych 250 zł.

Pozycya 224c) Zarząd centralny Zjednoczonego galicyjskiego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie wniósł petycyę do L. 752 prosząc o subwencyę w kwocie łącznej 3.620 zł. lub o bezprocentową pożyczkę w kwocie 2,000 zł. Dotychczas pobierało to Towarzystwo subwencyę w kwocie 100 zł. Komisya budżetowa aczkolwiek uznaje pożyteczność tego Towarzystwa nie może zalecać w obec innych a coraz bardziej mnożących się potrzeb w gospodarstwie krajowem nic innego jak udzielenia Towarzystwu bezprocentowej pożyczki w kwocie 500 zł.

Pozycya 224d) Do L. S. 546 (pet. 417) wniosło Towarzystwo rybackie w Krakowie petycję o subwencyę w kwocie 1.000 zł.

Komisya budżetowa wnosi wstawienie w tę pozycyę 250 zł.

Pozycya 224e) Bezpośrednio po zgonie prof. Dra Maks. Nowickiego wniosło Towarzystwo Rybackie w Krakowie, dzieci ś. p. Dra Nowickiego, komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego we Lwowie i komitet c. k. Towarzystwa Rolniczego krakowskiego [L. S. 786 (619), 734 (586), 1019 (812), 845 (647) petycye proszące o znaczniejszą zapomogę dla dzieci po ś. p. Drze Nowickim, który nie zostawił żadnego majątku 7 sierotom ojca i matki pozbawionym. — Komisya budżetowa w uznaniu prawdziwych a niepospolitych zasług położonych przez ś. p. Dra Nowickiego około podniesienia gospodarstwa rybnego w kraju, tak iż można powiedzieć że od niego zaniłowanie do rybactwa i poprawniejsze rybołostwo w kraju się datuje wnosi udzielenie dzieciom ś. p. Dra Nowickiego tytułem jednorazowej zapomogi kwotę 1.000 zł.

Pozycya 224f) Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi (w myśl uchwały sejmowej z 11. listopada 1890) 2.000 zł.

Wydziałowi krajowemu do zbadania wnosi komisya budżetowa odesłać petycyę Jana Amborskiego i towarzyszy, właścicieli czasopisma „Gospodarz wiejski“ i przejście do porządku dziennego nad petycyę Zygmunta Jaroszewskiego redaktora i wydawcy „Rozwoju gospodarczego i przemysłowego wiejskiego“. L. 328 (229) i L. 795 (628).

We Lwowie dnia 17. listopada 1890.

Przewodniczący :

Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca :

Jan Stadnicki w. r.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka XV.

Na cele rolnictwa i górnictwa.

Poz. 189—201.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Jędrzejowicz).

Poz. 189.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	15.280 zł.	
" 190.	" wyższa rolnicza w Dublanach	52.068 "	
" 191.	" parobków w Dublanach	12.819 "	
" 192.	Folwark w Dublanach	15.312 "	
" 193.	Torfiarnia w Dublanach	— "	
" 194.	Kurs gorzelnictwa w Dublanach	2.760 "	wedle
" 195.	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	40.725 "	specjalnych
" 196.	Folwark w Czernichowie	11.940 "	sprawozdań
" 197.	Szkoła niższa rolnicza w Horodence	11.256 "	
" 198.	" " " " Jagielnicy	10.547 "	
" 199.	" " " " Kobiernicach	10.630 "	
" 200.	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	7.760 "	
" 201.	" " uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku	7.570 "	

Przewodniczący:

Stanisław Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Stanisław Jędrzejowicz w. r.

1847

1848

1849

1850

1851

Year	Population	Area	Notes
1847	1000	100	
1848	1200	120	
1849	1500	150	
1850	1800	180	
1851	2000	200	
1852	2200	220	
1853	2500	250	
1854	2800	280	
1855	3000	300	
1856	3200	320	
1857	3500	350	
1858	3800	380	
1859	4000	400	
1860	4200	420	

Population of the District

Area of the District

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka XV. pozycja 202. i 203.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o preliminarzu szkoły weterynaryi we Lwowie na rok 1891.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Jędrzejowicz.)

Preliminarz tej szkoły zupełnie zgodny z budżetem roku 1890, przeto komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

dla szkoły weterynaryi we Lwowie.

Poz. 202. a) subwencya c. k. Rządowi	2.000 zł. — ct.
b) asekuracya budynków	41 „ — „
c) spłata Bankowi krajowemu $4\frac{1}{2}\%$ pożyczki 12.000 zł. V. i VI. rata	773 „ 63 „
Poz. 203. Na 4 stypendya dla uczniów szkoły kucia koni we Lwowie	300 „ — „
Razem	<u>3.114 zł. 63 ct.</u>

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Stanisław Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka XVI.

Wydatki dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu krajowego.

(Sprawozdawca poseł Leon Chrzanowski).

Wysoki Sejmie!

Aby wspierać rozwój przemysłu domowego, rękodzielniczego i fabrycznego w kraju naszym, uchwała wys. Sejm od lat kilkunastu corocznie znaczniejsze wydatki z skarbu krajowego, głównie na zakładanie i utrzymanie szkół przemysłowych i warsztatów wzorowych. Na ten cel łożą także znaczne kwoty gminy, mianowicie miejskie, powiaty, stowarzyszenia i pojedynczy obywatele; zaś od lat kilku daje także zasiłki na ten cel skarb państwa, ale zasiłki bardzo małe w porównaniu z sumami, jakie łoży na utrzymanie szkół przemysłowych w innych krajach monarchii.

Wydatki ze skarbu krajowego dla rozwoju przemysłu w kraju naszym, mianowicie na utrzymanie istniejących i zakładanie nowych szkół przemysłowych uzupełniających, szkół przemysłowych zawodowych i warsztatów wzorowych i ich nadzór, na stypendya dla kształcących się na nauczycieli tych szkół, na wydawnictwo wzorów, na zasiłki i pożyczki dla przedsiębiorstw przemysłowych, zaproponowane przez Wydział krajowy w przedłożonym wys. Sejmowi projekcie budżetu na rok 1891 wynoszą ogółem 116.224 zł. Nadto w przedłożonym wys. Sejmowi „sprawozdaniu z czynności w zakresie przemysłu krajowego“ zażądał Wydział krajowy na powyższe cele dodatkowo 12.300 zł.; przeto razem na rozwój przemysłu krajowego zażądał Wydział krajowy na 1891 rok 128.524 zł. w. a. z skarbu krajowego. Ponieważ w budżecie uchwalonym przez wys. Sejm na rok 1890 wszystkie wydatki ze skarbu krajowego w XVI. rubryce na rozwój przemysłu krajowego, wynosiły ogółem 109.726 zł., zaś w budżecie uchwalonym na rok 1890, ogół wydatków na ten cel uchwalonych wynosił 98.232 zł., przeto ogół wydatków na cele przemysłu zaprojektowanych przez Wydział krajowy na rok 1891, wynosi więcej o 18.798 zł. niż uchwalono na rok 1890, a więcej o 30.232 zł. niż uchwalono na rok 1889.

Roztrząsnijemy tu szczegółowe pozycje zaprojektowanych na 1891 rok wydatków i powody ich wzrostu.

Na utrzymanie 21 „szkół przemysłowych uzupełniających“, które, urządzone na podstawie statutu wzorowego, już teraz istnieją, oraz dwóch szkół, które mają powstać w 1891 roku (w Sanoku i Wieliczce), zapreliminował na 1891 rok Wydział krajowy wydatki w sumie 10.798 zł., więc tylko o 163 zł., niż uchwalono na utrzymanie w 1890 roku 20 takichże szkół, które w końcu 1889 roku istniały i trzech, które w 1890 roku miały powstać (a z których dotychczas jedna w Jasle już zorganizowaną została). Wydatki na każdą z tych szkół są zupełnie uzasadnione szczegółowymi preliminarzami. Z tych szczegółowych preliminarzy wydatków i dochodów każdej z tych szkół widzimy, że do ich utrzymania przyczyniają się znacznymi zasiłkami miasta, skarb państwa a także co do niektórych szkół, Rady powiatowe i korporacje. (Na przykład, na utrzymanie czterech szkół uzupełniających w Krakowie w 1890 roku miasto łożyło 6.550 zł., skarb krajowy 1.600 zł. a skarb państwa także 1.600 zł.) Przeto komisya budżetowa z uznaniem winna zaznaczyć, iż dzięki staraniom Komisji przemysłowej krajowej a także Wydziału krajowego i Koła posłów polskich w Wiedniu, czynniki miejscowe a nawet po części skarb państwa przyczyniają się do utrzymania tych szkół przemysłowych uzupełniających. Jednak starać się jeszcze należy, aby ze skarbu państwa wyznaczano zasiłki w stosunku większym niż dotychczas, a mianowicie w takim co do wszystkich tych szkół, w jakim skarb krajowy przyczynia się do ich utrzymania.

Stosownie do tych uwag, wnosi komisya o zamieszczenie w krajowym budżecie na 1891 rok wydatków zaprojektowanych przez Wydział krajowy na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających i odpowiednie wnioski niżej przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały.

W przedłożonym przez Wydział krajowy projekcie budżetu na rok 1891, wszystkie wydatki z skarbu krajowego na utrzymanie i rozszerzenie krajowych szkół przemysłowych zawodowych i warsztatów wzorowych oraz na zasiłki dla takichże szkół rządowych i szkół utrzymywanych przez stowarzyszenia i miasta wynoszą 41.106 zł. w. a. Oprócz tego Wydział krajowy we wnioskach zamykających sprawozdanie jego o czynnościach w zakresie przemysłu krajowego, żąda zamieszczenia w budżecie na 1891 rok sumy 10.000 zł. w. a. jako pierwszej raty na budynek nowy dla pomieszczenia szkoły slusarskiej w Świątnikach, kwoty 1.000 zł. jako pierwszej raty na rozszerzenie budynku, w którym się mieści krajowa szkoła garncarska w Kołomyi; wreszcie kwoty 1.300 zł. na zasiłek dla warsztatu wyrobów z drzewa, który to warsztat założyła i utrzymuje spółka huculska w Kołomyi. Przeto ogół wydatków z skarbu krajowego na utrzymanie i rozszerzenie szkół przemysłowych zawodowych i warsztatów wzorowych, wynosić ma w budżecie na 1891 r. 53.406 zł. Ponieważ zaś wszystkie wydatki z skarbu krajowego na utrzymanie szkół przemysłowych zawodowych, uchwalone w budżecie na rok 1890, wynosiły 37.265 zł.; przeto wydatki na te szkoły zaprojektowane pierwotnie przez Wydział krajowy w budżecie na rok 1891 wynosiłyby więcej o 3.841 zł.; zaś wraz z kwotą 12.300 zł. zażadaną dodatkowo przez Wydział krajowy na wystawienie budynków szkolnych w Świątnikach i w Kołomyi, oraz na zasiłek dla warsztatu wyrobów drewnianych utrzymwanego przez spółkę huculską, wszystkie wydatki z skarbu krajowego na te szkoły przemysłowe zawodowe wynosiłyby w 1891 roku więcej o 16.141 zł. niż uchwalono na r. 1890.

Przypomnieć tu winniśmy, iż skarb krajowy pokrywa tylko część wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe i warsztaty wzorowe, na których utrzymanie dają także znaczne kwoty: gminy miejskie, stowarzyszenia, osoby prywatne, a skarb państwa łoży na utrzymanie dwóch takich szkół rządowych w Zakopanem i Świątnikach, jednak z pomocą zasiłku także z skarbu krajowego. Wszystkie wydatki na utrzymanie szkół przemysłowych zawodowych i warsztatów wzorowych w Galicyi w 1891 roku pokrywane przez skarb krajowy, gminy, stowarzyszenia, i skarb państwa, mają wynosić 137.497 zł., jak wykazują preliminarze szczegółowe tychże szkół

i to oprócz lokalów, opału i oświetlenia dostarczanych w naturze dla dziewięciu szkół przez gminy i stowarzyszenia, oraz oprócz wydatków na całe utrzymanie szkoły garncarstwa w Kolumy, której szczegółowego preliminarza na 1891 rok nie przedłożono.

Roztrząsnąwszy szczegółowe pozycje projektowanych przez Wydział krajowy wydatków z skarbu krajowego w budżecie na 1891 r. na utrzymanie szkół przemysłowych zawodowych, i rozpatrzywszy uzasadnienia tych pozycyj, przekonała się komisya budżetowa, że wzrost tych wydatków o 16.141 zł. w. a. po nad wydatki uchwalone w budżecie na r. b. na utrzymanie tychże szkół, powstał z powodów, które zaraz wykażemy. Komisya budżetowa wykazując te powody wzrostu ogółu wydatków z skarbu krajowego na szkoły przemysłowe zawodowe w projekcie budżetu ułożonym przez Wydział krajowy, zarazem uzasadni większą część z tych podwyższeń wydatków, a przedstawi potrzebę zmniejszenia niektórych i odpowiednie wnioski przedłoży.

Powody wzrostu wydatków są następujące:

Po 1sze. W ciągu r. b. zorganizowano już zupełnie nowy warsztat wzorowy kołodziej-ski w Grybowie, dzięki ofiarności gminy i Rady powiatowej i na utrzymanie tego warsztatu przez rok 1891 prelinowano z skarbu krajowego zasiłek w kwocie 2.150 zł. w. a.; zaś w budżecie na r. b. wyznaczono na utrzymanie tego zakładu przez część roku 1.400 zł. Ten wydatek większy na rok 1891 komisya budżetowa uznaje uzasadnionym.

Po 2gie. Na utrzymanie krajowej szkoły tkackiej połączonej z warsztatem wzorowym w Krośnie prelinuje Wydział krajowy na rok 1891 wydatek ze skarbu krajowego w kwocie 6.340 zł. w. a.; zaś ponieważ w budżecie na r. b. uchwalono wydatek z skarbu krajowego na tę szkołę w kwocie 3.920 zł., przeto Wydział krajowy żąda na rok 1891 więcej o 2.420 zł. Szczegółowy preliminarz na r. 1891 wszystkich wydatków i dochodów tej szkoły tkactwa w Krośnie i połączonych z nią warsztatów, zamieszczony w alegatach do sprawozdania krajowej komisji przemysłowej, wykazuje, że ogół wydatków w 1891 r. wynosić będzie 7.380 zł. w. a. W poczet tych wydatków zamieszczono 1.000 zł. jako pierwszą ratę (przez pomyłkę napisano ratę drugą) płatną miastu Krosno, które to miasto, wskutek paroletnich rokowań między Wydziałem krajowym i komisją krajową dla spraw przemysłowych a radą miejską miasta Krosna, stawia budynek mający kosztować 30.000 zł. w. a. na pomieszczenie tej szkoły, pod warunkiem, iż skarb krajowy udzieli miastu na tę budowę zasiłek 5.000 zł., płatnych w pięciu równych rocznych ratach. Umowę tę wys. Sejm już zatwierdził. Nadto w poczet ogółu wydatków z skarbu krajowego na utrzymanie krajowej szkoły tkactwa w Krośnie w 1891 r. zamieszczono kwotę 420 zł., jako zasiłek z skarbu krajowego na utrzymanie warsztatów wyrabiających krosna tkackie i kartony, który to wydatek pokrywany był w 1889 i 1890 roku z kwot wyznaczonych na urządzenie tej szkoły. Przeto wzrost ogółu wydatków w 1891 na utrzymanie tej szkoły o 1.420 zł. uznaje komisya budżetowa za uzasadniony. Lecz komisya budżetowa zważywszy, że w dziale dochodów tej szkoły nie zamieszczono żadnej kwoty z skarbu państwa, z którego na r. b. udzielono tej szkole zasiłku w kwocie 1.400 zł., zaś na rok 1891, wys. Sejm, na wniosek Wydziału krajowego, domaga się bardzo słusznie jeszcze większego zasiłku z skarbu państwa dla tej i dla innych szkół przemysłowych w kraju naszym, a przy staraniach reprezentacji kraju w Radzie państwa, dany będzie dla szkoły w Krośnie zasiłek w kwocie co najmniej 1.000 zł.; zważywszy powtórnie, że w takim razie niedobór w dochodach na utrzymanie krajowej szkoły tkactwa w Krośnie w 1891, wynosić będzie 5.340 zł., który to niedobór skarb krajowy pokryć winien, -- taką tylko kwotę 5.340 zł. w. a. zamieszcza w odnośnej pozycji budżetu krajowego.

Po 3cie. Na utrzymanie wzorowego warsztatu szewskiego w Uhnowie w 1891 roku, Wydział krajowy prelinuje w wydatkach zwyczajnych 800 zł. w nadzwyczajnych 300 zł. razem 1.100 zł. Komisya budżetowa zważywszy, że ten warsztat wzorowy jeszcze teraz nie

istnieje a rokowania w celu założenia tego warstata związane (patrz alegat XIV do sprawozdania komisji dla spraw przemysłowych) przez członka krajowej komisji dla spraw przemysłowych p. Nawratila w celu założenia warstata wzorowego szewskiego w Uhnowie, przerwane zostały, i trudno przypuścić aby ten zakład już z początkiem 1891 roku wszedł w życie. — zamieszcza tylko w budżecie pod pozycją 252 w dziale wydatków nadzwyczajnych 400 zł. na przygotowania w celu założenia tego warstatu.

Po 4te. Wysoki Sejm uchwałą swoją powziętą 15. listopada 1889 r. wezwał c. k. rząd, aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym i krajową komisją dla spraw przemysłowych rozszerzył rządową szkołę ślusarską w Świątnikach, zaprowadzając w niej praktyczną naukę ślusarstwa budowlanego i ślusarstwa artystycznego. Ministerstwo oświecenia reskrytem z 14. czerwca 1890 roku zgodziło się na takie rozszerzenie rządowej szkoły ślusarstwa w Świątnikach, ale pod różnymi warunkami, a przede wszystkim pod warunkiem, aby kraj dostarczył odpowiedniego budynku na pomieszczenie szkoły; albowiem budynek, w którym obecnie mieści się szkoła, jest zupełnie niedostateczny na pomieszczenie szkoły nawet w obecnym jej stanie. Nadto minister domaga się dostarczenia przez kraj pomieszkań dla nauczycieli i przodowników warstатовych, gdyż nawet dla teraźniejszych szczuplejszych sił nauczycielskich w tej szkole, nie ma w Świątnikach odpowiedniego pomieszczenia. Wydział krajowy i komisja dla spraw przemysłowych uczuły już od lat kilku potrzebę dostarczenia odpowiedniejszych budynków na pomieszczenie szkoły ślusarskiej w Świątnikach, i w tym celu toczyły rokowania z gminą wsi Świątniki, która zobowiązała się wypłacić w ciągu lat kilku 10.000 zł. gdyby kraj stawiał nowy budynek na pomieszczenie tam szkoły ślusarskiej. Sejm zaś uchwałą powziętą na posiedzeniu 15. listopada 1889 r. polecił Wydziałowi krajowemu, aby na przyszłą sesję sejmową przedłożył plan i kosztorys budynku na stałe pomieszczenie c. k. zawodowej szkoły ślusarskiej w Świątnikach górnych, oraz szczegółowe wnioski co do tej budowy. Słuchając tego polecenia Wys. Sejmu, a mając także na oku żądane przez Sejm rozwinięcie szkoły, oraz wspomniany reskrypt ministerstwa oświecenia, Wydział krajowy polecił w r. b. wypracować plany i kosztorysy na budynek mający mieścić rozszerzoną szkołę ślusarstwa, warstaty oraz mieszkania dla nauczycieli. Te plany i kosztorysy, aczkolwiek nieszczegółowe, przejrzała krajowa komisja dla spraw przemysłowych i na jej wniosek przyjął je Wydział krajowy, zaś w oddzielnem sprawozdaniu przedłożonem Sejmowi wniósł, aby Sejm upoważnił go do wzniesienia budynku dla c. k. zawodowej szkoły ślusarskiej w Świątnikach górnych kosztem najwyżej 35.000 zł. i pod warunkiem, że gmina Świątniki górne przyczyni się do kosztów budowy kwotą 10.000 zł. Według tych wniosków Wydziału krajowego przyjętych już przez sejmową komisję przemysłową, wypłata sumy 25.000 zł. z skarbu krajowego na ten budynek, nastąpi w dwóch ratach rocznych, a mianowicie 10.000 zł. w 1891 roku, w skutek czego zamieszczoną będzie w budżecie na rok 1891 kwota 10.000 zł. jako pierwsza rata na tę budowę. Komisja budżetowa przedstawiając ten tok całej sprawy, wnosi, aby w pozycji wydatków z skarbu krajowego na zasiłki dla państwowej szkoły ślusarstwa w Świątnikach, zamieścić w dziale wydatków nadzwyczajnych 10.000 zł. jako pierwszą ratę na nowy budynek dla pomieszczenia szkoły. Utrzymuje zaś komisja budżetowa w dziale wydatków zwyczajnych kwotę 1.400 zł. na zapomogi dla starszych robotników kształcących się w „praktycznej szkole majstrów“, istniejącej przy świątnickiej szkole ślusarstwa.

Po 5te. Krajowa szkoła garncarstwa w Kołomyi mieści się w bardzo szczupłym lokalu, a krajowa komisja dla spraw przemysłowych i Wydział krajowy przedstawiają w sprawozdaniach złożonych Sejmowi, że ta szczupłość lokalu stanowi wielką przeszkodę do rozwoju tej szkoły. Sprawozdania te opowiadają tok rokowań z radą miejską kołomyjską o rozszerzenie budynku, w którym mieści się szkoła, a sprawozdania te kończą się wnioskiem, aby Sejm upoważnił Wydział krajowy do wypłacenia miastu Kołomyi bezwrotnego zasiłku w kwocie

4.000 zł., w czterech równych rocznych ratach, począwszy od 1891 r., pod warunkiem, „że gmina miasta Kołomyi rozszerzy budynek, w którym mieści się krajowa szkoła garncarstwa w tem mieście, według wymagań uznanych za niezbędne“. Komisya budżetowa zgadzając się z wnioskiem Wydziału krajowego, wnosi, aby pod pozycją wydatków na krajową szkołę garncarstwa w Kołomyi zamieścić jako wydatek nadzwyczajny pierwszą ratę zasiłku na rozszerzenie budynku szkolnego w Kołomyi 1.000 zł.

Po 6-te. Wysoki Sejm uchwalił 15. listopada r. z. rezolucyę, wzywającą rząd o założenie we wschodniej części kraju fachowej szkoły dla przemysłu drzewnego. Komisya dla spraw przemysłowych i Wydział kr. poczytują Kołomyję za najodpowiedniejsze miejsce do założenia takiej szkoły. Lecz zanim rokowania z rządem i z gminą doprowadzą do skutku założenie tej szkoły, przedłożył Wydział krajowy w oddzielnem sprawozdaniu wysokiemu Sejmowi wniosek, aby istniejącemu w Kołomyi warsztatowi wyrobów z drzewa, urządzonemu przez szkołę huculską, która wniosła prośbę o subwencyę, udzielić zasiłek 1.300 zł. „na opłacenie nauczyciela rysunków i fachowego instruktora stolarstwa“. Komisya budżetowa zgadza się z tym wnioskiem przyjętym już przez sejmową komisyę przemysłową i zamieszcza odpowiednią pozycyę w projekcie budżetu.

Po 7-me. W przedłożonym przez Wydział krajowy projekcie budżetu zamieszczono w dziale wydatków nadzwyczajnych 300 zł. na szkółkę koronkarstwa w klasztorze Sióstr Miłosierdzia w Przeworsku. Komisya budżetowa nie znalazła ani w sprawozdaniach krajowej komisji dla spraw przemysłowych ani w sprawozdaniach Wydziału kr. żadnej wzmianki o istnieniu tej szkółki i żadnego uzasadnienia, na mocy którego Wydział kr. w projekcie budżetu na 1891 r. zamieścił zasiłek na tę szkołę w dziale wydatków zwyczajnych na szkoły przemysłowe krajowe lub szkoły przemysłowe utrzymywane przez gminy lub stowarzyszenia ale zorganizowane według statutów zatwierdzonych przez komisyę krajową dla spraw przemysłowych lub przynajmniej nadzorowane przez tę komisyę. Na innej drodze przysła komisya budżetowa do wiadomości, iż w klasztorze Sióstr Miłosierdzia w Przeworsku jest praktyczna nauka koronkarstwa z pożytkiem udzielana, przeto komisya budżetowa wnosi, aby wys. Sejm uchwalił jednorazowy zasiłek dla tej szkółki w kwocie 300 zł., i zamieszcza go w odpowiednim dziale rubryki XVI.

Rozpatrzywszy resztę pozycyí wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, przekonała się komisya budżetowa, że co do szkół istniejących już w r. z., drobne różnice między budżetem uchwalonym na r. b. a projektowanym przez Wydział kr. na rok 1891, uzasadnione są szczegółowymi preliminarzami tychże szkół na rok 1891.

Działy 3-ci i 4-ty wydatków rubryki XVI. t. j. „wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego“ i „wydatki krajowej komisji dla spraw przemysłowych“, przyjmuje komisya budżetowa bez zmiany według wniosków Wydziału kr. w kwotach takich samych jak uchwalono na r. 1890, co do tych pozycyí które zamieszczone były w budżecie na ów rok. Lecz oprócz pozycyí wydatków dotychczasowych, Wydział kr., na podstawie uchwały wys. Sejmu w listopadzie 1889 r. powziętej a polecającej, aby Wydział kr. w porozumieniu z krajową komisją dla spraw przemysłowych zorganizował skuteczny nadzór fachowy i administracyjny szkół przemysłowych zawodowych, — zamianował inspektorów tych szkół, na wniosek krajowej komisji dla spraw przemysłowych i zamieścił w projekcie budżetu na r. 1891, w dziale III Rubr. XVI nową pozycyę 1.600 zł. w. a. na koszta inspekyi szkół przemysłowych zawodowych, mianowicie na koszta podróży i dyety osób mianowanych inspektorami tych szkół, które to koszta i dyety obrachowała przybliżenie krajowa komisya dla spraw przemysłowych na sumę powyższą. Komisya budżetowa zgadza się z tym wnioskiem Wydziału kr. i wnosi o zamieszczenie w tym dziale III Rubryki XVI nowej pozycyí „Na wykonanie nadzoru szkół przemysłowych, dyety i koszta podróży inspektorów“ . . . . . 1.600 zł. w. a.

Ponieważ wysoki Sejm uchwałą z 25. listopada 1889 r. polecił przenieść do Rubryki XVI uchwalony przez Sejm na r. 1890 wydatek 2.500 zł. w. a. jako raty I na założenie stacji doświadczalnej technologiczno-mechanicznej przy c. k. szkole politechnicznej lwowskiej, przeto Wydział kr. w budżecie na r. 1891 zamieścił w 3 cim dziale Rubryki XVI też kwotę 2.500 zł. w. a. jako ratę II na cel powyższy. Jednak komisya budżetowa zważywszy, że I-szej raty 2.500 zł. nie wypłacono dotychczas na cel powyższy, gdyż c. k. rząd nie spełnił dotychczas warunków, od których Sejm uczynił zależną wypłatę tej I raty; zważywszy dalej, że rata II nie może być wypłaconą w 1891 r. gdyż jeszcze I rata wypłaconą być nie mogła; zważywszy wreszcie, że gdyby c. k. rząd spełnił żądane warunki w 1891 r., może być uchwalona już w budżecie na r. 1890 rata I wypłacaną aż do 1 lipca 1891 r., — nie uważa za potrzebne zamieszczać nowej sumy 2.500 zł. w budżecie na r. 1891 czy to jako rata II, czy też jako rata I.

Pozycye 280 i 282 w działach V, i VI. Rubryki XVI. komisya preliminaruje, zgodnie z Wydziałem krajowym, w kwotach takich jak na r. 1890.

W tymże dziale V. pod poz. 281 zamieszczaną bywa corocznie od 1887 r., wskutek uchwały wys. Sejm w owym roku, i zamieszczaną być miała corocznie przez lat dziesięć kwota 30.000 zł. w. a. w celu utworzenia oddzielnego „funduszu przemysłowego“ dla udzielania pożyczek trzechprocentowych rękodzielnikom i przemysłowcom. Do tego funduszu wpływają także zwroty pożyczek udzielonych rękodzielnikom i przemysłowcom ze skarbu krajowego przed 1887 rokiem a niezwrócone przed 1887 r., albowiem zwroty pożyczek uskutecznione przed 1887 r. wynoszące 31.817 zł. w. a., wpłynęły napowrót do skarbu krajowego.

Stan czynny (czyli aktywa) „funduszu przemysłowego“ jest następujący. Pożyczki udzielone przed 1887 r. i do owego roku niezwrócone skarbowi krajowemu, należne przeto funduszowi przemysłowemu, wynoszą 123 570 zł. w. a. W roku 1887 wpłacił skarb krajowy do funduszu przemysłowego 30.000 zł., ale gotówką tylko 20.800 zł. zaś skryptami pożyczek dawniejszych 9.200 zł. w. a. przeto tylko o 20.800 zł. powiększył się ogół aktywów. W następnych trzech latach: 1888, 1889 i 1890 wpłacił skarb krajowy corocznie po 30.000 zł., przeto razem 90.000 zł. Ogół więc aktywów „funduszu przemysłowego“ wynosiłby 234.370 zł. w. a. Lecz ponieważ z dawnych pożyczek nie zwróconych, odpisano 6.502 zł. 80 ct., przeto ogół aktywów funduszu przemysłowego wynosi 227.822 zł. w. a.

Cały prawie ten „fundusz przemysłowy“ jest wyczerpany pożyczkami udzielonemi w ciągu trzech lat ostatnich lub już przyznanemi. Albowiem po udzieleniu pożyczek w ciągu trzech lat ostatnich, pozostało 1. paźdz. 1890 r. w funduszu przemysłowym złożonym w Banku krajowym 95.113 zł. w. a., zaś przyrzeczone jeszcze przez Wydział krajowy pożyczki wynosiły 68.300 zł. w. a. a prócz tego zażądane przez przemysłowców wynosiły 148.000 zł. w. a.

W budżecie na rok 1891 przypadało wstawić na mocy wspomnianej uchwały sejmowej kwotę 30.000 zł. jako V. ratę na ten fundusz i Wydział krajowy zamieścił ją w swoim projekcie budżetu przedłożonym Sejmowi.

Lecz równocześnie Wydział krajowy przedłożył wys. Sejmowi sprawozdanie z czynności swoich w celu podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu w kraju wraz z sprawozdaniem z czynności komisji krajowej dla spraw przemysłowych. Wysoki Sejm przekazał te sprawozdania do rozstrząśnienia swojej komisji przemysłowej. Ta sejmowa komisya przemysłowa zdając sprawę wys. Izbie w dniu 12. listopada r. b. z poruczonego jej zadania, przedłożyła Sejmowi wniosek: „Ustanowiony uchwałą sejmową z d. 22. stycznia 1887 r. fundusz przemysłowy w kwocie 300.000 zł. w. a. podnosi się do wysokości 500.000 zł. w. a. i aż do osiągnięcia tej wysokości ma być do budżetu krajowego od 1891 r. poczynawszy, wstawioną corocznie kwota 60.000 zł.“

Wniosek ten komisya przemysłowa sejmowa szczegółowo w swem sprawozdaniu uzasadniła. Po dłuższej rozprawie na posiedzeniu sejmowym w dniu 12. listopada, wys. Izba przekazała ten wniosek do rozstrząśnienia jeszcze komisji budżetowej.

Komisya budżetowa spełniając poruczone jej zadanie roztrząsnęła z jednej strony powody rozwinięte w sprawozdaniu sejmowej komisji przemysłowej oraz przytoczone wśród rozpraw na posiedzeniu sejmowem, z drugiej strony rozważyła terażniejszy stan finansów krajowych. Poczem komisya budżetowa zważywszy, że chociaż zamiarem wys. Sejmu było utworzyć fundusz przemysłowy w sumie 300.000 zł. w. a., jednak przez wpłaty po 30.000 zł. corocznie, fundusz ten bardzo powoli wzrasta do sumy żądanej, i obecnie gdy dźwigającemu się w kraju naszym przemysłowi domowemu, rękodzielnictwu i fabryczemu, odpowiedniemu potrzebom i stosunkom naszego kraju, należałoby przychodzić w pomoc udzielaniem więcej niż dotychczas pożyczek z funduszu przemysłowego, całe aktywa tego funduszu, wynoszące 227.822 zł. (licząc wraz z należnemi zwrotami pożyczek danych przed 1887 r.) są zupełnie prawie wyczerpane pożyczkami danemi lub przyrzeczonemi;

Zważywszy potóre, że nietyle idzie o bezwzględne powiększenie funduszu przemysłowego po nad 300.000 zł. w. a., ile o szybsze doprowadzenie go do tej sumy, iżby rychlej, niż za lat sześć, cała ta suma weszła w obrót i aby można pożyczkami z całego tego funduszu przychodzić w pomoc przemysłowi krajowemu :

Z tych powodów komisya budżetowa uznawszy, że bezwzględne powiększenie funduszu przemysłowego po nad 300.000 zł. w. a. nie jest na teraz niezbędne, proponuje, aby zamiast przez lat sześć po 30.000 zł. w. a., skarb krajowy wpłacał do funduszu przemysłowego przez lat trzy po 60.000 zł., wskutek czego już po trzech latach będzie fundusz przemysłowy uzupełniony do zamierzonej pierwotnie sumy 300.000 zł. w. a., powiększonej zwrotami pożyczek udzielonych przed 1887 r. i procentami od wszystkich pożyczek. Przeto komisya budżetowa wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. W celu rychlejszego uzupełnienia funduszu przemysłowego do sumy 300.000 zł. w. a. będzie skarb krajowy wypłacać corocznie przez lat trzy, począwszy od 1891 roku, po 60.000 zł. w. a.
2. W budżecie na rok 1891 w XVI rubryce wydatków należy zamieścić 60.000 zł w. a. jako 5 i 6 ratę uposażenia funduszu przemysłowego
3. Zaciągający z funduszu przemysłowego po 1. stycznia 1891 r. pożyczki w kwotach mniejszych niż 5.000 zł. w. a. winni opłacać od tych pożyczek procent, po 3% rocznie jak dotychczas; zaciągający zaś pożyczki po 1. stycznia 1891 r. w kwotach po 5.000 zł. w. a. lub większych, winni opłacać procent w stosunku 4% rocznie.

Na podstawie całego tego sprawozdania co do XVI rubryki wydatków w budżecie na r. 1891 „dla podźwignienia rękodzielnictwa i przemysłu“, i według zamieszczonych w tem sprawozdaniu wniosków, —

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

Rubryka XVI.

Wydatki dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu krajowego.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		złote austriackie		
XVI.		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające. (Wieczorne szkoły dla terminatorów).			
	225	W Bochni	388	—	388
	226	„ Brzeżanach	348	—	348
	227	„ Drohobyczu	440	—	440
	228	„ Jarosławiu	600	—	600
	229	„ Jaśle	418	—	418
	230	„ Kołomyi	464	—	464
	231	„ Krakowie (cztery szkoły po 400 zlr.)	1.600	—	1.600
	232	„ Lwowie (izraelicka im Marka Bernsteina)	285	—	285
	233	„ Nowym Sączu	580	—	580
	234	„ Przemyślu	575	—	575
	235	„ Rzeszowie	405	—	405
	236	„ Stanisławowie	590	—	590
	237	„ Starym Sączu	470	—	470
	238	„ Tarnowie	585	—	585
	239	„ Wadowicach	310	—	310
	240	„ Żółkwi	340	—	340
	—	„ Gorlicach i Sanoku	—	—	—
	241	Na nowe szkoły przemysłowe uzupełniające, które mają wejść w życie w roku 1891	2.400	—	2.400
			10.798	—	10.798
		II. Szkoły przemysłowe zawodowe połączone z warsztatami zawodowymi.			
		A) Dla wyrobów z drzewa i łożyny.			
	242	Warsztat wzorowy kołodziejski w Grybowie	1.420	730	2.150
	243	Szkoła koszykarska w Jarosławiu	1.000	—	1.000
	244	„ „ w Jaśle	350	—	350
	245	Krajowa szkoła kołodziejska i bednarska w połączeniu z kuźnią do kucia wozów w Kamioce Strumilowej	2.946	380	3 326
	246	Warsztat wzorowy stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie	920	350	1.270
	247	Warsztat wzorowy kołodziejski Toustem	1.320	—	1.320
	248a	Krajowy warsztat wzorowy stolarski i wyrobu zabawek dzieciennych w Żywcu	2.235	—	2.235
	b	Krajowy warsztat stolarski i tokarski w Myślenicach	—	—	—
	c	Zasiłek dla warsztatu wyrobów drewnianych utrzymanego przez spółkę huculską w Kołomyi	—	1.300	1.300
			10.191	2.760	12.951

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		złote austriackie		
XVI.		B) Dla wyrobów garncarskich.			
	249a	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi	2.500	—	2.500
	b	Zasiłek na rozszerzenie budynku szkolnego, rata I.	—	1.000	1.000
	250	Warsztat wzorowy garncarski w Porembie	2.400	—	2.400
	251	" " " w Toustem	900	—	900
			5.800	1.000	6.800
		C) Dla wyrobów ze skóry.			
	252	Na przygotowania w celu założenia warsztatu szew- skiego w Uhnowie	—	400	400
		D) Dla wyrobów tkackich.			
	253a	Krajowa szkoła tkacka połączona z warsztatem wzo- rowym, oraz z pracownią do wyrabiania wzo- rów i wybijania kartonów, tudzież warsztaty do wyrabiania krosen tkackich w Krośnie	3.740	600	4.340
	b	Zasiłek na budowę nowego budynku dla tej szkoły, rata I.	—	1.000	1.000
	254	Wzorowy warsztat tkacki w Błażowej	1.150	100	1.250
	255	" " " w Glinianach	900	—	900
	256	" " " w Korczynie	970	—	970
	257	" " " w Kossowie	960	—	960
	—	" " " w Borszczowie	—	—	—
	258	" " " sukienniczy im. Franciszka Józefa w Łańcucie	776	—	776
	259	" " " w Rychwaldzie	900	300	1.200
	260	" " " w Wilamowicach	880	—	880
	—	Na sprawienie zapasu wzorów dla wszystkich war- sztatów wzorowych	—	—	—
			10.276	2.000	12.276
		E) Dla wyrobów koronkarskich.			
	261	Szkoła koronkarska w Kańczudze	1.163	—	1.163
	262	Krajowa szkoła koronkarska w Muszynie	860	—	860
	263	" " " w Zakopanem	2.356	—	2.356
	264	Jednorazowy zasiłek dla szkoły koronkarskiej w kla- szorze ŚŚ. Miłosierdzia w Przeworsku	—	300	300
			4.379	300	4.679
		F) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobięcych.			
	265	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie	500	—	500
	266	" robót utrzymywana przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie	700	—	700
		Do przeniesienia	1.200	—	1.200

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		złote austriackie		
XVI	267	Z przeniesienia	1.200	—	1.200
		Szkoła specjalna robót kobiecych u PP. Benedyktynek w Przemyślu	300	200	500
			1.500	200	1.700
		G) C. k. szkoły przemysłowe zawodowe subwencjonowane ze skarbu krajowego.			
	268	C. k. szkoła zawodowa dla wyrobów z drzewa w Zakopanem	1.500	—	1.500
	269a	Zasiłek na zapomogi dla kształcących się w c. k. zawodowej szkole ślusarstwa w Świątnikach górnych	1.400	—	1.400
	b	Na wzniesienie nowego budynku dla pomieszczenia tej szkoły rata I.	—	10.000	10.000
			2.900	10.000	12.900
		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego			
	270	Krajowa ceramiczna stacya doświadczalna przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie	3.260	—	3.260
	271	Na założenie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologicznej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie	—	—	—
	272	Muzeum przemysłowe w Krakowie	2.000	—	2.000
	273	„ „ we Lwowie	2.000	—	2.000
	274	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych, dalsza rata .	1.500	—	1.500
	275	Stypendya przemysłowe:			
		a) Na zasiłki dla kandydatów, kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających	—	2.000	8.000
		b) Na inne stypendya przemysłowe	6.000	—	
	276	Na nowe warsztaty wzorowe, powstać mogące w ciągu r. 1891	—	2.500	2.500
	277	Dyety i koszta podróży inspektorów szkół przemysłowych	1.600	—	1.600
			16.360	4.500	20.860
		IV. Wydatki krajowej komisji dla spraw przemysłowych.			
	278	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł fachowych dla biura komisji	200	—	200
	279	Biuro komisji krajowej dla spraw przemysłowych:			
		a) Koszta podróży i dyety . . . . . 1.400 złr.			
		b) Płaca sekretarza . . . . . 1 000 „			
		c) Płaca pomocnika biurowego . . . . . 360 „	2.760	—	2.760
			2 960	—	2.960

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		złote austriackie		
XVI.		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.			
	280	Na zasiłki bezwrotne na cele przemysłowe	7.000	—	7.000
	281	Dotacja krajowego funduszu przemysłowego (rata 5 i 6)	60 000	—	60.000
			67.000	—	67.000
		VI. Szkoły handlowe.			
	282	Szkoła handlowa w Krakowie	1.000	—	1.000
		Suma rubryki XVI.	133.164	21.160	154.324

Wysoki Sejm przekazał także komisji budżetowej jedenaście petycyj odnoszących się do XVI. rubryki wydatków, dla roztrząśnienia i przedłożenia wniosków.

W pięciu z tych petycyj, petenci żądają zasiłków na kształcenie się w zawodach rękodzielniczych. Komisya budżetowa zbadawszy te petycje i zważywszy, iż według zasad dotychczas przyjętych, żądane w nich zasiłki i stypendya przyznaje Wydział krajowy na wniosek krajowej komisji dla spraw przemysłowych; zważywszy powtóre, że w budżecie na r. 1891 Sejm wyznaczył znaczne kwoty na takie zasiłki i stypendya, któremi Wydział krajowy rozporządzać może; — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu i krajowej komisji dla spraw przemysłowych do zbadania i możliwego uwzględnienia petycje następujące: Petycję l. s. 80 Stefana Petryszyna, czeladnika kołodziejskiego o stypendyum dla dalszego kształcenia się w kołodziejstwie; petycję l. s. 163 Piotra Szypuły, właściciela warstata wyrabiającego kilimki, o zasiłek na rozwój warstatu; petycję l. s. 191 Wiktora Bętkowskiego, majstra bednarskiego w Słotwinie o zasiłek dla zakupu materiału dębowego na wyrób beczek; petycję l. s. 291 Wincentego Döllera o zasiłek dla syna jego kształcącego się w szkole dla przemysłu drewnianego w Bergrreichensteinie; petycję l. s. 293 Józefa Pększyca, nauczyciela przy szkole wydziałowej w Sokalu, o zasiłek dla dalszego kształcenia się w muzeum dla przemysłu artystycznego w Wiedniu.

Co do petycji l. s. 925 gminy Rakszawa w powiecie łańcuckim, o udzielenie zasiłku na założenie szkoły sukiennictwa w tej gminie, w której mieszkańcy zajmują się oddawna sukiennictwem jako przemysłem domowym — komisya budżetowa zważywszy, że według zasad przyjętych co do zakładania lub subwencyonowania szkół przemysłowych zawodowych, Sejm poleca wprzód zbadanie sprawy Wydziałowi krajowemu i krajowej komisji dla spraw przemysłowych, która układa statut dla szkoły i rokuje o zasiłki dla szkoły ze źródeł miejscowych, a dopiero po przedłożeniu wniosków przez Wydział krajowy, Sejm zakłada lub subwencyonuje szkołę przemysłową — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby roztrząsnąwszy petycję l. s. 925 gminy Rakszawa i zasiągnąwszy opinii krajowej komisji dla spraw przemysłowych, przedłożył Sejmowi wnioski na przyszłej sesji sejmowej.

Co do petycyi Wydziału powiatowego w Turce o udzielenie subwencji 5.000 zł. na założenie szkoły „gospodarczo-przemysłowej“ w Turce — komisya budżetowa zważywszy, że oprócz postanowienia Rady powiatowej turczańskiej, aby przeznaczyć 10.000 zł. na założenie szkoły przemysłowo-rolniczej w Turce i aby wstawiać przez lat 20 w budżet powiatowy po 500 zł. dla „umorzenia tej sumy“, oraz oprócz wezwania do składek na założenie tej szkoły; nie uczyniono żadnych innych kroków i przygotowań do jej założenia, — sądzi jeszcze przedwczesnem wyznaczyć jakąkolwiek kwotę z skarbu krajowego na tę szkołę i wnosi, aby tę petycyę i całą tę sprawę przekazać Wydziałowi krajowemu do roztrząśnienia i przedłożenia Sejmowi wniosków na przyszłej sesyi sejmowej.

Co do petycyi l. s. 999 Anny Zabiegło, wdowy po Antonim Zabiegło — który nauczał rysunków w szkole przemysłowej uzupełniającej w Jarosławiu i podobno nie otrzymał żadnego wynagrodzenia, — komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm przekazuje petycyę tę Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Co do petycyi l. s. 450, nauczycieli szkół ludowych kształcących się w wyższej szkole przemysłowej w Krakowie na kursie rysunkowym, którzy upraszają o podwyższenie zasiłków miesięcznych — komisya budżetowa zważywszy, że w budżecie na r. 1890 zamieścił Wysoki Sejm kwotę 2.000 zł. na te zasiłki; zważywszy dalej, że Wydział krajowy kwotę tę rozdzielił na zasiłki między wspomnionych nauczycieli według wniosków Rady szkolnej krajowej, — wnosi:

Wysoki Sejm przechodzi do porządku dziennego nad tą petycyą.

Nad petycyami l. s. 497 stowarzyszenia „Harost“ i 979 Teofili Zielińskiej przechodzi Sejm do porządku dziennego.

We Lwowie dnia 13. listopada 1890 r.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Leon Chrzanowski.

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubryka XVII.

R o z m a i t e   w y d a t k i .

(Sprawozdawca poseł Scipio).

Sumę wydatków tej Rubryki preliminuje Wydział krajowy na rok 1891, w kwocie 65.323 zł. Na rok 1890 uchwalono tutaj 353.580 wraz z zasiłkami i pożyczkami bezprocentowymi dla ludności kłeską nieurodzaju dotkniętej. Wynikłość z roku 1888 wynosi 486.009 wraz z pożyczkami na budowę koszar i wydatkami z powodu powodzi.

Rubryka XVII. jest tą w każdorocznym budżecie krajowym, która w chwili zamknięcia każdej sesji Wysokiego Sejmu, co do ilości pozycyji, często i co do kwoty łącznej wydatków, musi najwięcej być różną z preliminarem Wydziału krajowego, gdyż rejestruje i mieści w sobie tak różnorodne uchwały Wysokiego Sejmu co do zapomóg i darów nie znajdujących miejsca w innych rubrykach, jak i szereg petycyj do tej rubryki przydzielonych.

Na rok 1891 przedstawia Komisja budżetowa następujące pozycye do uchwały Wysokiego Sejmu:

Poz. 283. Do rozporządzalności Wydziału krajowego.

a) Dotacja zwyczajna	30.000 zł.
b) Do pozycyi tej preliminuje Wydział krajowy wydatek nadzwyczajny 12.743 zł. dla wyrównania funduszu czyli kredytu dyspozycyjnego, przekroczonego różnymi nadzwyczajnymi wydatkami przez lat kilka ponoszonymi.	

Wydatki te, budżetami nie objęte, a do innych specjalnych rubryk należące, pokrywać był Wydział krajowy zmuszony i przenosił je na poczet roku następnego tak, że każdy następny rok od roku 1880 począwszy, był pod względem tej dotacyi uszczuplony, a w r. 1890 rozporządza Wydział krajowy w tej pozycyi tylko kwotą 17.527 zł. zamiast 30.000. Komisja budżetowa nie zgadza się na sposób załatwienia proponowany przez Wydział krajowy, żeby wstawić w pozycyę funduszu dyspozycyjnego w rubryce wydatków nadzwyczajnych kwotę 12.743 zł.; takie bowiem wyjątkowe podwyższenie

Z przeniesienia . . . 30.000 zł. — ct.

tego funduszu z uchwalanej dotychczas kwoty 30.000 zł. na 42.743 zł. byłoby poniekąd uznaniem dopuszczalności przekraczania tego funduszu z zastrzeżeniem późniejszego usprawiedliwienia. Komisya budżetowa jest tego zdania, że wszelkie przekroczenia funduszu dyspozycyjnego są niedopuszczalne i zasadom budżetowym przeciwnie. Komisya budżetowa nie przeczy, że mogą zajść nieprzewidziane okoliczności, które spowodują nadzwyczajne wydatki budżetem nie objęte, w takim jednak razie winien Wydział krajowy na najbliższej zaraz sesyi Sejmu postawić żądanie dodatkowego kredytu.

Uznając zatem potrzebę pokrycia wydatków, które spowodowałyby rzeczony uszczuplenie funduszu dyspozycyjnego na rok 1890 dozwolonego, Komisya proponuje, pod względem formalnym, odmienne załatwienie od tego, które zaproponował Wydział krajowy i wnosi: — Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na pokrycie niedoboru z lat dawniejszych, spowodowanego rozmaitymi nieprzewidzianymi wydatkami, wstawia się w budżet na rok 1891, jako jednorazowy nadzwyczajny wydatek . . . 12.743 „ — „

W dalszym ciągu tej Rubryki rejestruje Komisya budżetowa uchwalone pozycje wydatków przez Wysoki Sejm, tak w dawniejszych jak i w bieżącej sesyi;

Poz. 284.	Fundacya wieczysta im. Jęgo C. K. Ap. Mości	12.000	„ — „
Poz. 285.	Dotacya dożywotnia J. E. dr. Smolki	4.000	„ — „
Poz. 286.	Dotacya dożywotnia JW. Oktawa Pietruskiego (uch. Sejmu z ²⁴ / ₁₀ 1890)	5.000	„ — „
Poz. 287.	Gminie M. Lwowa I. rata subwencyi na budowę gmachu Szkoły kadetów	5.000	„ — „
Poz. 288.	Dla księży unitów Chełmskich ich wdów i sierót	1.500	„ — „
Poz. 289.	Korosteńska Felicya — stały dar z łaski	80	„ — „
Poz. 290.	Koszta restauracyi zamku w Olesku (uchw. Sejmu z ²⁷ / ₁₀ 1890)	18.000	„ — „
Poz. 291.	Pogorzelcom gminy Mikołajów (uchw. Sejmu z ³⁰ / ₁₀ 1890)	500	„ — „
Poz. 292.	„ „ Ożomla (uchw. Sejmu z ¹⁸ / ₁₀ 1890)	300	„ — „
Poz. 293.	„ „ Dobrosin (uchw. Sejmu z ³⁰ / ₁₀ 1890)	200	„ — „
Poz. 294.	„ „ Zarzecze (uchw. Sejmu z ³⁰ / ₁₀ 1800)	150	„ — „
Poz. 295.	„ „ Koniuchy (uchw. Sejmu z ¹⁶ / ₁₁ 1890)	75	„ — „
Poz. 296.	„ „ Zakomarze (uchw. Sejmu z ¹⁰ / ₁₁ 1890)	25	„ — „
Poz. 297.	Gminie Buda-Peszt za gminę Klikuszowa (uchw. Sejmu z ¹³ / ₁₁ 1890)	517	„ — „
Poz. 298.	„ „ „ Krościenko	142	„ — „
Poz. 299.	„ „ Lwów „ Basznia	303	„ — „

W załatwieniu przydzielonych w r. b. przez Wysoki Sejm petycyi, a odnoszących się do Rubr. XVII., Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Dla Związku ochotniczych straży pożarnych, w skutek petycyi L. S. 136, w uznaniu pożytecznej działalności tej Instytucyi dla

Do przeniesienia . . . 90.535 zł. — ct.

Z przeniesienia . . . . . 90.535 zł. — ct.

kraju i coraz donioślejszego zakresu działania w tworzeniu i organizowaniu, oraz pouczeniu i lustrowaniu straży ochotniczych po miasteczkach i wsiach, wreszcie jako subwencyę na wydawnictwo „Podręcznika dla ochotniczych straży pożarnych“, które to dziełko stani się bardzo pożytecznem — do:

Poz. 300.	Związkowi ochotniczych straży pożarnych	2.000 „ — „
Poz. 301.	Do petycyi L. 392 Stowarzyszeniu opieki nad uwolnionymi więźniami jak w r. z.	300 „ — „
Poz. 302.	W załatwieniu petycyi L. 592, komitetowi ratunkowemu dla dotkniętych gradem kilkudziesięciu gmin powiatu Rohatyńskiego, w uwzględnieniu wyjątkowej potrzeby i biedy	1.000 „ — „
Poz. 303.	Pogorzelcom gminy Wola Raniżowska (L. s. 273)	100 „ — „
Poz. 304.	„ „ Kadobne (L. s. 518)	30 „ — „
Poz. 305.	„ „ Wólka Sokołowska (L. s. 581)	60 „ — „
Poz. 306.	„ „ Nienadówka (L. s. 582)	40 „ — „
Poz. 307.	„ „ Porzecze (L. s. 608)	100 „ — „
Poz. 308.	„ „ Kijowce (L. s. 726)	100 „ — „
Poz. 309.	„ „ Brzostek (L. s. 785)	200 „ — „
Poz. 310.	„ „ Łazy (L. s. 859)	60 „ — „
Poz. 311.	„ „ Przedm. Jarosław (L. s. 861)	100 „ — „
Poz. 312.	„ „ Głogów (L. s. 869)	300 „ — „
Poz. 313.	Julii Szaszkiwicz (L. s. 510) wdowie po ruskim pocię, w uwzględnieniu wyjątkowej biedy	100 „ — „

Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy Wysockiemu Sejmowi odstępuje się petycyje: L. s. 536 gminy Berechy i L. s. 763 gminy Zagórzany; do zbadania zaś i załatwienia petycyje: L. s. 701 Julii Malczyńskiej, L. s. 796 Maksymiljana Schworm i L. s. 878. Stanisława Dobrowolskiego.

Poz. 314.	Komitetowi parafialnemu przy cerkwi katedralnej w Sanoku na restauracyę, tytułem pożyczki	1.200 „ — „
	Pożyczka ta udzieloną być ma Komitetowi przez Wydział krajowy jako bezprocentowa, za odpowiednią poręką do spłaty w 10 latach. (L. s. 338).	

Razem wydatki Rubr. XVII. . . . . 96.225 zł. — ct.

Komisja budżetowa wnosi wreszcie:

Wysoki Sejm raczy przejść do porządku dziennego nad następującemi petycyami:

L. s. L. s. 112. Gmina Brykula — 137. Straż ogniowa Harbuzów — 144. Komitet paraf. w Podolu — 162. Wiktor Kaufler — 187. Komitet paraf. w Delatynie — 231. Stanisław Wasilewski — 242. Marya Schönwelder — 243. Bronisława Kłodnicka — 270. Gmina Frysztak — 297. Fr. Kroczyńska — 298. Gmina Dehowa — 331. Wawrz. Hodakowski — 332. Cyprian Rogoyski — 369. Gmina Tyszkowce — 370. Gmina Bystra — 388. Straż ogniowa Dynów — 402. Józefa Zaleska — 404. Daniel Zaradowski — 406. Efrogyna Bień — 407. Albina Rozłucka — 443. Emilia Grochowska — 509. Marya Zaleska — 511. Marya Zakińska — 512. Fran. Zgórek — 530. Gmina Swaryczów — 548. Straż ogniowa Peczyniżyn — 568. Eleonora Międlicka — 584. Gmina Ostrowczyk — 638. Teodor Wielickowski — 639.

Józef Kieśniakiewicz — 647. Komitet kościelny w Nisku — 699. Albin Rakowski — 702. Klaudia Lewicka — 703. Leonard Mydlachowski — 704. Józef Cichoń — 789. Straż ogniowa Dolnawieś — 792. Bractwo cerkiewne Jaworów — 808. Teofila Wieliczko — 824. Witalina Kuss — 858. Gminy Pow. Wieliczka — 860. Komitet cerkiewny w Łazach — 872. Straż ogniowa Mielnica — 879. Feliks Zieliński — 870. Wilhelmina Szyszkowicz — 884. Wiktorya Südhoff — 907. Róża Łynakowska — 914. Wład. Kopystyński — 958. Straż ogniowa w Szczercu — 972. Gmina Białkiernica — 973 Gmina Dąbrowica — 989. Komitet kościelny w Łobozwi — 1022. Henryka Bartus — 1029. Komitet straży ochotniczej w Łanczynie.

Lwów dnia 17. listopada 1890.

Przewodniczący :

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :

K. Scipio.

Budżet krajowy na rok 1891.

Dodatkowe sprawozdanie

do Rubr. **XI.** poz. 153 wydatków.

(Sprawozdawca poseł Czyżewicz.)

Na budowę pawilonu chirurgicznego i wewnętrzne urządzenie tegoż przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie — w myśl uchwały sejmowej z 19. listopada 1890 . 65.000 zł.
(z przeznaczonych na ten cel 125.000 zł.).

THE HISTORY OF THE

REIGN OF

CHARLES THE FIRST

BY JOHN BURNET

Budżet krajowy na rok 1891.

Rubr. XV. poz. 190 wydatków.

Dodatkowe sprawozdanie

komisyi budżetowej do preliminarza o wyższej szkole rolniczej
w Dublanach na rok 1891.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Jędrzejowicz).

Na budowę gorzelnii w Dublanach . . . . . 24.500 zł.

Budżet krajowy na rok 1891.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Fundusz chorych i położnic.

(Sprawozdawca poseł Marchwicki.)

Wysoki Sejmie!

Przy uchwalaniu w roku zeszłym rub. III. budżetu krajowego i preliminarza wydatków i dochodów szpitalu powszechnego we Lwowie na rok 1890 wypowiedzianą została nadzieja, że wchodząca w życie instytucja kas chorych wpłynie na zmniejszenie kosztów leczenia, a przynajmniej powstrzyma ciągle ich wzrost. Jakkolwiek okoliczność ta w projekcie budżetu krajowego na rok 1891 nie została uwzględniona, przeciwnie przyjęto wzrost dni leczenia, to jednak podnieść należy, że oczekiwania połączone z kasami chorych przynajmniej w małej części spełnione zostały i wywarły pewien wpływ na zmniejszenie ilości dni leczenia, które w pierwszych trzech kwartałach r. 1889 wynosiły w szpitalu lwowskim dni 181.715 w tymże samym okresie czasu r. 1890 wynoszą tylko dni 175.373, a zatem mniej o dni 6.342; dochody zaś od samoplacących, które w tymże czasie r. 1889 wynosiły 6.109 zł. w r. 1890 wynoszą 6.721 t. j. 612 zł. więcej.

W obec tych wyników wątpić nie można, że kasy chorych w dalszym swoim rozwoju korzystny wpływ wywrzeć muszą na rubrykę III. budżetu krajowego potrzeba tylko, aby młoda ta instytucja dobrze przez ogół naszego społeczeństwa pojęta została, a ze strony Wydziału krajowego doznawała poparcia, na jakie jako instytucja ponosząca część ciężarów kosztów leczenia bezwzględnie zasługuje, a że te ciężary są rzeczywiste, przekonać się można z działalności Lwowskiej kasy chorych, która w czasie od 1. Stycznia do 1. Października r. b. wypłaciła kwotę zł. 19.600 tytułem zasiłków i kosztów leczenia 2.400 chorym za 27.673 dni choroby; za swoich zaś chorych członków wniosła do kasy lwowskiego szpitala powszechnego w pierwszym półroczu r. b. kwotę 777 zł. 42 ct. za 925½ dni leczenia.

Przechodząc do sprawozdania z przedłożenia Wydziału krajowego przedewszystkiem stwierdzić należy, że odnośnie do rezolucji Wysokiego Sejmu z dnia 25. Listopada 1889 na oddziale dla położnic nadzór nad bielizną i pożywieniem powierzono Siostrze Miłosierdzia, która powyższe obowiązki spełnia.

Co do drugiej rezolucji Wysokiego Sejmu z tegoż samego dnia polecającej Wydziałowi krajowemu zbadać, o ile korzystnym byłoby prowadzenie we własnym zarządzie apteki we Lwowskim szpitalu powszechnym, Wydział krajowy uważa, że zaprowadzenie własnej apteki nie byłoby obecnie wskazane, albowiem od 1. Stycznia 1890 weszła w życie

nowa taksa rządowa lekarstw o wiele niższa od dotychczasowej. Komisya budżetowa podziela zapatrywanie to Wydziału krajowego, tembardziej, że rzeczywiście w pierwszym półroczu r. b. koszt lekarstw wynosił tylko zł. 3.248, a zatem całoroczny wydatek z tego tytułu przyjąć można w kwocie zł. 6.800 znacznie mniej, aniżeli wynikłość (8.538) z r. 1889 i o 1.000 zł. mniej, aniżeli kwota prelininowana na r. 1890 przez Wydział krajowy.

Oprócz powyższych dwóch rezolucyi polecił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 25. Listopada 1889 roku Wydziałowi krajowemu aby od roku 1891 przeprowadzono rozdział wydatków i dochodów wszystkim funduszom wspólnych a inaczej rozdzielić się nie dających, za pomocą dzielnika, którym ma być dzień leczenia. Wydział krajowy wypośrodkował dzielnik ten na podstawie przypuszczalnej ilości dni leczenia, a to w funduszu chorych dni 225.000 zaś w funduszu położnic dni 20.000 co cyfrowo wynosi w zaokrągleniu dla funduszu chorych 92% zaś dla funduszu położnic 8% i na tej procentowej podstawie rozdział wspólnych wydatków i dochodów obydwóch funduszków przeprowadził; wartość jednak tego dzielnika przy układaniu preliminarza musi być jedynie przypuszczalną, stanowczą będzie dopiero przy zamknięciu rachunkowem, dla tego pomimo odmiennego obliczenia ilości dni leczenia stosunek przyjęty przez Wydział krajowy w niniejszym preliminarzu zatrzymanym zostaje.

Dalsze polecenie Wysokiego Sejmu odnosi się do przeniesienia wydatku na zapomogi dla położnic do funduszu podrzutek, co też uskuteczniomem zostało.

Przy rubryce XVII. wydatków polecił Wysoki Sejm uchwałą z dnia 25. Listopada 1889 roku aby Wydział krajowy wykazywał dokładnie, jaką kwotę fundusz krajowy każdego ostatniego roku na kosztu leczenia dzieci w szpitalu świętej Zofii wypłacił. W wykonaniu tego polecenia podaje Wydział krajowy że ogólna należytość z tego tytułu wynosi w roku 1889 złotych 18.343 a gdy w dwóch poprzedzających latach a mianowicie w roku 1887 należytość ta wynosiła złotych 15.286 zaś w roku 1888 złotych 18.172, widocznem jest przeto że wypłacana temuż towarzystwu za leczenie ubogich dzieci ryczałtowa kwota złotych 12.000, nie zostaje w żadnym stosunku z kwotą przez fundusz krajowy na ten cel wypłaconą i że takowa nie wystarcza na pokrycie rzeczywistych potrzeb. Na tej podstawie oparło Towarzystwo szpitaliku świętej Zofii petycyę do L. 393 do Wysokiego Sejmu wniesioną w której Towarzystwo to uprasza o podniesienie ryczałtu do kwoty złotych. 16.000. ewentualnie o uznanie szpitaliku świętej Zofii za powszechny szpital krajowy z oznaczeniem taksy na 60 centów za dzień leczenia.

W przedłożonych zamknięciach rachunkowych, ułożonych z wielką dokładnością wykazuje zarząd Towarzystwa ciągły wzrost wydatków, dochodzących w r. 1889 do kwoty 15.796 zł., naturalne następstwo wzrostu dni leczenia, które w r. 1885 wynosiły dni 24.544, a w r. 1889 wynoszą dni 30.045. Powiększenie to wydatków spowodowało znaczne niedobory, które pokrywane dotychczas były po części ofiarnością publiczną, po części dawnymi oszczędnościami; gdy jednakże po śmierci ś. p. Leonowej księżnej Sapieżyny, głównej protektorki Towarzystwa na ofiarność publiczną w tej samej mierze rachować nie można, a wszelkie zapasy dawne w zupełności wyczerpane zostały, przeto byt szpitaliku stanowczo znajduje się zagrożonym i obowiązkiem reprezentacyi kraju jest uregulować warunki istnienia instytucyi w której otrzymuje pomoc stałych chorych dzieci przeszło 1.000, a chorych dochodzących 2.000 i o której z całą stanowczością powiedzieć można, że gdyby nie istniała musiałaby być stworzoną. Postawiona w petycyi prośba o uznanie szpitaliku za powszechny szpital krajowy zdaniem komisji budżetowej powinna być odmownie załatwioną, a to ze względu na charakter szpitaliku jako instytucyi dobroczynnej, który to charakter musiałby być ztraconym następnie zaś, iż nie jest wskazanem aby rozszerzać na tem polu administracyę krajową połączoną częstokroć ze znacznymi nieprzewidzianymi wydatkami, tem bar-

dziej że szpitalik Św. Zofii jest prowadzony w sposób zupełnie zadawalniający. Wobec tego stanu rzeczy w przeświadczeniu że prośba Towarzystwa szpitaliku Św. Zofii, jako oparta na rzeczywistej potrzebie, jest zupełnie usprawiedliwioną komisya budżetowa wnosi: do-tychczas pobierany ryczałt przez szpitalik Św. Zofii podnosi się do kwoty 16.000 zł. odpowiadającej poniekąd subwencji pobieranej przez szpital Św. Ludwika w Krakowie a to pod warunkiem że za ryczałt ten Towarzystwo szpitalika Św. Zofii obowiązaniem będzie:

a) przyjmować wszystkie chore dzieci przez szpital powszechny do szpitalika odsyłane;

b) przyjmować noworodki i dostarczać dla nich potrzebne mamki.

Jednocześnie poleca się Wydziałowi krajowemu zawrzeć z Towarzystwem szpitalika Św. Zofii na powyższych warunkach umowę na przeciąg lat trzech w ten sposób, aby powyższy ryczałt 16.000 zł. wypłacanym był Towarzystwu szpitalika Św. Zofii z funduszu krajowego, o ile możliwości bezpośrednio. Szpitalik zaś dostarczać będzie Wydziałowi krajowemu dokładne wykazy chorych dzieci w celu umożliwienia ściągnięcia należności za te dzieci, których leczenie nie będzie przyjęte na rachunek funduszu krajowego.

A. Wydatki.

Kwota preliminowana przez Wydział krajowy na rok 1891. (192.782) jest wyższą od uchwalonej na rok 1890 (189.964) o 2.818 zł., mianowicie: wydatki na fundusz chorych (176.840) są o 5.161 zł. wyższe od zeszłorocznych (171.679), zaś wydatki na fundusz położnic (15.942) są o 2.343 zł. niższe, przyczem jednak zauważyć należy, że wydatek w rubr. XV. w kwocie 3.600 zł. z funduszu położnic przeniesionym został na fundusz podrzutków.

Preliminarz Wydziału krajowego opiera się na przypuszczeniu, że i w r. 1891 ilość dni leczenia wzrośnie, wskutek czego Wydział krajowy przyjmuje na rok 1891 dni leczenia 245.000, a mianowicie: w funduszu chorych dni 225.000, w funduszu położnic dni 20.000, gdy jednak wynikłość w pierwszych trzech kwartałach wykazuje ogólną ilość dni leczenia dni 175.373, przeto z całą stanowczością przyjąć można, że ilość dni leczenia w r. b. osiągnie zaledwie dni 235.000, a mianowicie 220.000 dni w funduszu chorych, a 15.000 w funduszu położnic, który to wzgląd jakoteż obniżenie taks za lekarstwa wpłynąć musi na zmniejszenie wydatków w niektórych rubrykach, a mianowicie:

w rubr. II. koszta utrzymania osób nieetatowych	o	402	zł.
„ „ VII. poz. 40 a. żywienie chorych	o	2.500	„
„ „ VIII. poz. 50. lekarstwa	o	1.000	„

powiększenie wydatków nastąpi:

w rubr. III. poz. 25. pensye i emerytury	o	250	„
„ „ XVII. ryczałt dla szpitala św. Zofii	o	4.000	„

razem wydatki mniejsze o zł. 3.902, większe o 4.250 zł., różnica na niekorzyść preliminarza zł. 348, co potrąciwszy od dochodów większych:

w rubr. II. poz. 4. opłaty pośmiertne	o	200	„
„ „ III. poz. 7 od funduszu obcokrajowców	o	500	„

otrzymamy korzystniejszy wynik o 352 zł.

Komisya budżetowa, uwzględniając powyższe zmiany, wnosi: wstawić wydatki w kwocie 193.130 zł., zaś dochody 202.524 zł.

W razie przyjęcia wniosków komisji, okazałaby się nadwyżka 9.394 zł.

Poszczególnienie wydatków.

Rubr. I. poz. 1—14. Płace i emolumenta etatowe. Wydział krajowy prelinuje 33.755 zł. o 105 zł. więcej niż na rok 1890, która to przewyżka pochodzi z uzupełnienia pięcioleci Dr. Kilarowskiemu dorocznych 200 zł. o 39 zł. Oficyałowi Gralewskiemu do 150 zł. o 57 zł. i woźnemu Uhrynowi do 30 zł. o 27 zł., od czego odtrącić należy oszczędność kosztów opału przy poz. 1 d) i 10 c) o łączną kwotę 18 zł.

Komisya budżetowa wnosi zatem zgodnie z Wydziałem krajowym wstawić w rubryce I. 33.755 zł., mianowicie dla funduszu chorych 30.961 zł., dla funduszu położnic 2.794 zł.

Rubr. II. poz. 15—20. Koszta utrzymania osób nieetatowych. Wydział krajowy prelinuje 27.791 zł. o 824 zł. więcej niż uchwalono na rok 1890. W tej rubryce przy poz. 15. nastąpiło powiększenie o kwotę 282 zł. wskutek przyjęcia jednej siostry miłosierdzia, zatrudnionej na oddziale położnic, przy poz. 18. z powodu przyjęcia 3-ciej akuszerki, przy poz. 20 a) o kwotę 20½ zł. z powodu podwyższenia nowemu stróżowi płacy do 25 zł. miesięcznie w miejsce pobieranego dotąd wikt, zaś zmniejszenie przy poz. 19 b) i 20 b) o 156 i 208 zł. z powodu tańszego wikt.

Przy poz. 16. wstawia Wydział krajowy 402 zł. dla 8-go dyetaryusza. Wniosek ten usprawiedliwia Wydział krajowy ciągle wzrastającą ilością chorych, ponieważ jednak stan szpitalu wzrostu tego ani na oddziale chorych, ani na oddziale położnic nie wykazuje, przeto komisya budżetowa wnosi pozycyę tę uchylić i w rubr. II. poz. 15—20 uchwalić kwotę 27.389 zł. o 402 zł. mniej, aniżeli prelinuje Wydział krajowy.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Rezolucya: Poleca się Wydziałowi krajowemu rozpatrzenie wniosku i zdanie sprawy na następnej sesyi, co do utworzenia na oddziale położnic dwóch stałych miejsc po zł. 120 nadawać się mających na przeciąg roku jednego tym akuszerkom, które ukończyły naukę z najlepszym postępem, aby tym sposobem uzupełnić mogły nabycie praktycznych wiadomości.

Rezolucya: Poleca się Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie układów z c. k. rządem, co do przyjęcia kosztów utrzymania jednej akuszerki na oddziale położnic, jako stale przydzielonej do c. k. szkoły akuszerek.

Rezolucya: Poleca się Wydziałowi krajowemu wzięcie pod rozwagę założenie szkoły dozorców przy szpitalu lwowskim, z zastrzeżeniem odpowiedniego wpływu siostr miłosierdzia na jej kierunek, oraz wyznaczenia nagrody za najlepszy polski podręcznik dla dozorców.

Rubryka III. pozycya 21—32. Pensye i emerytury. Wydział krajowy prelinuje 5.135 złotych. W załatwieniu petycyi Kornelii Neuhauser wdowy po prymaryuszu szpitala powszechnego we Lwowie do L. 160 o stały dodatek do pensyi wdowiej w kwocie 250 złotych w uwzględnieniu prawdziwych zasług ś. p. Franciszka Neuhauser rzeczywistej potrzeby zagrożonej utratą wzroku petentki wreszcie z powodu że Wysoki Sejm od roku 1886 stale petycyę w tym kierunku wnoszoną do uwzględnienia Wydziałowi krajowemu poleca przez co Kornelia Neuhauser faktycznie dodatek ten pobiera, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwali:

Kornelii Neuhauser wdowie po prymaryuszu szpitala powszechnego we Lwowie przyznaje się dożywotni stały dodatek do pensyi wdowiej w kwocie 250 złotych.

W razie uchwalenia tego wniosku wydatek w rubryce III. pozycya 25 będzie o 250 złotych większy, wskutek czego komisya budżetowa preliniuje w tej rubryce ogólny wydatek w kwocie 5.385 złotych o 250 złotych więcej niż na rok 1890.

Rubryka IV. pozycya 33--36. Zaopatrzenia i dary z łaski w kwocie 239 zł.

Rubryka V. pozycya 37. Odprawy i spłaty kwartalów pośmiertnych w kwocie 100 złotych

Rubryka VI. pozycya 38—39. Renumeracye i zapomogi w kwocie 930 zł.

Komisya budżetowa preliniuje zgodnie z Wydziałem krajowym. Nad petycjami Zofii Tymaczkowskiej wdowy po prymaryuszu w Samborze do L. 405 i Józefy Koestlich do L. 227 i Albiny z Pileckich 1° voto Śliwińskiej 2° voto Œwiklińskiej, komisya budżetowa wnosi przejście do porządku dziennego.

Rubryka VII. pozycya 40—49. Koszta gospodarcze.

Wydział krajowy preliniuje 86.477 złotych o 3.064 złotych więcej niż uchwalono na rok 1890. Podwyższenie tej rub. poz. 40a o 4.000 złotych Wydział krajowy uzasadnia wzrostem dni leczenia, gdy jednakże z dotychczasowego wyniku w roku 1890 ilość dni się zmniejszyła gdy rzeczywiste koszta żywienia w pierwszych ośmiu miesiącach r. b. wynoszą 30.030 zł. a przeciętnie z ostatnich lat trzech 45.498 zł., przeto komisya budżetowa wnosi: przyjąć tę pozycyę na podstawie powyższego przecięcia w kwocie 45.500 złotych t. j. o 2.500 złotych mniej aniżeli preliminarz Wydziału krajowego — poz. 40 b. c. d. e. f. g. komisya budżetowa przyjmuje bez zmiany, z tem że podwyższenie w poz. f. pieczywo dla chorych o 500 złotych znajduje swoje usprawiedliwienie w przecięciu z trzech lat (5.786) i w wynikłości z pierwszych ośmiu miesięcy b. roku (4.054) pozycya 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47. Komisya budżetowa preliniuje zgodnie z Wydziałem krajowym z tą uwagą że podwyższenie poz. 47 pralnia o 600 zł. w stosunku do kwoty uchwalonej na rok 1890 uzasadnionem zostało przecięciem ostatniego trzechlecia i wynikłością z roku 1889 (6.558) poz. 48 a. Bielizna, pościel i odzież. Wydział krajowy preliniuje 10.000 zł. o 2.600 zł. mniej jak roku zeszłego ale zawsze o 2.766 zł. więcej jak przecięcie z ostatnich trzech lat. Komisya budżetowa, przyjmuje preliniowaną kwotę w całości zwracając uwagę Wydziału krajowego na konieczność dostarczania słuźbie na oddziale chirurgicznym płóciennej odzieży umożliwiającej utrzymanie potrzebnej w pielęgowaniu chorych czystości.

Poz. 48 b. i 49 przyjmuje się zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego.

W razie przyjęcia powyższych wniosków wydatki w rubryce VII. wyniosą 83.977 t. j. o 2.500 zł. mniej niż preliminarz Wydziału krajowego, a o 564 zł. więcej a niżeli kwota uchwalona na rok 1890.

Rub. VIII. poz. 50—56. Koszta sanitarne. Wydział krajowy preliniuje w poz. 50. 7.800 zł. i z motywów na wstępie przytoczonych i na podstawie wynikłości z pierwszego półrocza 1890 (3.248 zł.) komisya budżetowa wnosi w tej poz. kwotę 6.800 zł. o 1.000 zł. mniej.

Poz. 51, 52, 53, 54, 55, 56. Komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego. Ogólny wydatek w tej rubryce wyniesie zatem 16.200 zł.

Rub. IX. poz. 57. Koszta kancelaryjne 850 zł.

Rub. X. poz. 58. Koszta kapliczne 240 zł.

Komisya budżetowa preliniuje zgodnie z Wydziałem krajowym w tej samej wysokości jak roku 1890.

Rub. XI. Utrzymanie budynków. Wydział krajowy preliniuje na zwyczajne konserwacye i reperacye 3.000 zł., 800 zł. mniej jak roku zeszłego — na nadzwyczajne roboty 2.300 zł., usprawiedliwiając ten wydatek koniecznością pogłębienia studni i zmiany

zur spustowych przy głównym gmachu. Komisya budżetowa wnosi, aby łącznie z kosztami asekuracji 180 zł. i kosztami kominiarzy i straży ogniowej 450 zł. wstawić w budżet wydatków w rubr. XI. poz. 59—61 zgodnie z Wydziałem krajowym ogólną kwotę 5.930 zł. — 1.500 zł. więcej jak r. z.

Rubr. XII. Odsetki od kapitałów dłużnych w kwocie 1.760 zł.

Rubr. XIII. Podatki i daniny w kwocie 20 zł.

Rubr. XIV. Rozmaite w kwocie 325 zł.

Komisya budżetowa przyjmuje zgodnie z Wydziałem krajowym, zgadzając się w rubr. XIV. na wydatek większy o 25 zł. z powodu konieczności uzupełnienia biblioteki szpitalnej.

Rubr. XV. Zapomogi dla położnic -- nie się nie prelinuje z powodu przeniesienia wydatków tej pozycyi do funduszu podrzuteków.

Rubr. XVI. Koszta utrzymania dzieci na oddziale położnic w kwocie 30 zł.

Rubr. XVII. Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii. Komisya budżetowa na podstawie wywodów na wstępie niniejszego sprawozdania wypowiedzianych, prelinuje w tej rubryce kwotę 16.000 zł. — 4.000 zł. więcej aniżeli Wydział krajowy i wydatek z r. 1890.

B. Dochody.

Wydział krajowy prelinuje dochody szpitalu powszechnego we Lwowie na rok 1891 w kwocie 201.824 (w funduszu chorych 186,375 zł., w funduszu położnic 15.449) o 6.410 więcej niż uchwalono na rok 1890. Komisya budżetowa sądzi, że w rub. II. 4. opłaty pośmiertne, można przyjąć wysokość trzechletniego przecięcia w kwocie 7.500 zł., o 700 zł. więcej niż na rok 1890, a 200 zł. więcej niż prelinarz Wydziału krajowego, również w rub. III. 7. od funduszy obcokrajowych i innych publicznych kwotę 4.650 zł. opierając się na wynikłości z r. 1889 (5.777) i dochodach tej rubryki za pierwsze dziewięć miesięcy r. b. (3.630), wskutek czego komisya budżetowa prelinuje dochody większe o 700 zł. niż Wydział krajowy.

W uwzględnieniu tych zmian komisya budżetowa prelinuje:

w rubryce I. poz. 1.	Od c. k. Skarbu za drzewo opałowe	1.400 zł.
" I. " 2.	Od kasy miejskiej $\frac{1}{5}$ część dochodów z rogatek	24.200 "
" I. " 3.	Od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	84 "
" II. " 4.	Opłaty pośmiertne	7.500 "
" III. " 5.	Zwroty kosztów leczenia od funduszu krajowego	155.000 "
" III. " 6.	Od samopłacących	9.540 "
" III. " 7.	Od funduszy obcokrajowych i innych	4.650 "
" IV. " 8.	Rozmaite	150 "

W celu zaprowadzenia łatwiejszego poglądu na całość zamknięć rachunkowych komisya budżetowa wnosi:

Poleca się Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie w ciągu lat dwóch potrzebnych zmian w zamknięciach rachunkowych szpitala lwowskiego tak, aby w przyszłości we wszystkich rubrykach obejmowały okres czasu od 1. Stycznia do 31. Grudnia ostatniego roku.

Sumaryczne zestawienie wydatków :

Rubryka	fundusz chorych	fundusz położnic	Razem
I.	30.961	2.794	33.755
II.	24.631	2.758	27.389
III.	4.772	613	5.385
IV.	176	63	239
V.	92	8	100
VI.	856	74	930
VII.	77.258	6.719	83.977
VIII.	14.590	1.610	16.200
IX.	782	68	850
X.	221	19	240
XI.	5.456	474	5.930
XII.	1.408	352	1.760
XIII.	18	2	20
XIV.	299	26	325
XV.	—	—	—
XVI.	—	30	30
XVII.	16.000	—	16.000
Suma wydatków	177.520	15.610	193.130

Sumaryczne zestawienie dochodów :

Rubryka	fundusz chorych	fundusz położnic	Razem
I.	25.537	147	25.684
II.	7.500	—	7.500
III.	153.880	15.310	169.190
IV.	138	12	150
Suma dochodów	187.055	15.469	202.524

Bilans funduszu chorych zatem przedstawia się następująco :

Wydatki	177.520 zł.
Dochody	187.055 „
zatem nadwyżka	9.535 zł.

zaś bilans funduszu położnic :

Wydatki	15.610 zł.
Dochody	15.469 „
zatem niedobór	141 zł.

Bilans całego powszechnego szpitala we Lwowie wykazuje :

Wydatki	193.130 zł.
Dochody	202.524 „
zatem nadwyżka	9.394 zł.

podczas gdy Wydział krajowy preliminował nadwyżkę w kwocie 9.042 zł.

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1891 i wstawić wykazaną nadwyżkę 9.394 zł. w rubr. IV. dochodów budżetu krajowego. Ofertę Zarządu Zakładu Św. Józefa dla nieuleczalnych i wyzdrowieńców pod l. 43 przy ulicy Kurkowej, odnośnie do dziesięciu łóżek dla pomieszczenia rekonwalescentów z lwowskiego szpitala powszechnego, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do ewentualnego użytku.

Lwów dnia 4. listopada 1890.

Przewodniczący :

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :

Marchwicki.

Budżet krajowy na rok 1891.

Lit. D.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

(Sprawozdawca poseł Marchwicki.)

Wydatki tego funduszu preliniuje Wydział krajowy na 4.262 zł., o 3.770 zł. więcej niż uchwalono na rok 1890 — a mianowicie mniej o 30 zł. w rubr. II. poz. 4. żywicielkom za gorliwe dozorowanie dzieci — a więcej o 3.800 zł. w rubr. V. poz. 7. zapomogi dla położnic — a to wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25. listopada 1889. polecającej pozycę tę przenieść z preliminarza szpitala lwowskiego do funduszu podrzutków. Wydatek ten preliniowany jest o 200 zł. więcej niż na rok 1890. z powodu ciągle wzrastającej ilości chorych położnic. Komisya budżetowa jednak podwyższenia tego za uprawiedliwione nie uznaje i pozycę tę preliniuje w kwocie uchwalonej na rok 1890., t. j. 3.600 zł., wskutek czego ogólne wydatki w funduszu podrzutków wynosić będą 4.062 zł. t. j.:

w rubr. I. Potrzeby kancelaryjne	10	„
„ „ II. Remuneracye i zapomogi	70	„
„ „ III. Koszta utrzymania dzieci	312	„
„ „ IV. Koszta leczenia dzieci	10	„
„ „ V. Zapomogi dla położnic	3.600	„
„ „ VI. Rozmaite wydatki	60	„
	<hr/>	
Razem j. w.	4.062	zł.

Dochodów ten fundusz nie ma żadnych, przeto Wysoki Sejm raczy uchwalić całą sumę wydatków funduszu podrzutków we Lwowie w kwocie 4.062 zł. pokryć z funduszu krajowego w rubr. XI.

Lwów dnia 4. listopada 1890.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Marchwicki.

Budżet krajowy na rok 1891.

Lit. E.

Krajowy Zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

(Sprawozdawca poseł Włodzimierz Kozłowski.)

Wysoki Sejmie!

Preliminarz Wydziału krajowego na r. 1891 wykazuje wydatki w kwocie 165.880 zł. zaś dochody w kwocie . . . . . 168.322 „
a zatem nadwyżkę . . . . . 2.442 zł.

Komisya budżetowa wnosi wstawić w wydatkach . . . . . 165.524 „
mniej o . . . . . 356 „
od preliminarza Wydziału krajowego, a o 3.373 zł. 68 ct. więcej od zamknięcia rachunkowego za rok 1889.

Dochody zaś przyjmuje w kwocie . . . . . 168.422 zł.
czyli o 100 zł. wyższe od preliminarza Wydziału krajowego, niższe zaś od dochodów uzyskanych w roku 1889 o 11.384 zł. 27 ct.

Komisya oblicza zatem nadwyżkę w kwocie 2.898 zł., t. j. w kwocie o 456 zł. wyższej od preliminarza Wydziału krajowego.

Znaczne podwyższenie wydatków w stosunku do zamknięcia rachunkowego z roku 1889 usprawiedliwia powiększenie liczby dni leczenia.

Niższe ceny wielu artykułów żywności stały się powodem obniżenia pozycji w utrzymaniu osób nieetatowych i kosztów gospodarczych. Zarówno ta okoliczność, jak i obniżenie wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych na bieliznę, pościel i odzież, umożliwiły wstawienie w budżet kwoty 2.000 zł. na kosztą ankiety w celu zbadania stosunków zakładu Kulparkowskiego, oraz kilku drobniejszych kwot na kosztą podróży członków komisji opieki nad obłąkanymi, emeryturę i dary z łaski, a to nietylko bez podwyższenia sumy wydatków, ale nawet z pewnem obniżeniem.

Dla ułatwienia przeglądu w różnicach wniosków komisji z preliminarzem Wydziału krajowego, dołącza komisya następujące zestawienie sumaryczne:

Zestawienie sumaryczne wydatków i dochodów na rok 1891.

Liczba		Poszczególnienie	zł.	od preliminarza Wydziału krajowego	
ru- bryki	po- zycyi			wię- cej	mniej
A. Wydatki.					
I.	1—10	Płace i emolumenta etatowe	20.603	580	
II.	11—16	Koszta utrzymania osób nieetatowych	32.514		872
III.	17—25	Pensye i emerytury	1.967	250	
IV.	26—27	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	14		
V.	28	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	40		
VI.	29—30	Remuneracye i zapomogi	776	136	
VII.	31—41	Koszta gospodarcze . . . . . { zwyczajne . . . . . nadmierzające	79.210 6.500		2.250 500
VIII.	42—46	" sanitarne	6.260		
IX.	47	" kancelaryjne	450		
X.	48	" kapliczne	200		
XI.	49—53	" utrzymania budynków, { zwyczajne . . . . . dróg i urządzeń { nadmierzające	8.050 4.500		
XII.	54	Podatki i daniny	290		
XIII.	55—58	Rozmaite	1.800		
XIV.	59	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wy- nikłe	50		
XV.	60	Koszta na zwołać się mającą ankietę	2.000	2.000	
XVI.	61	" podróży i diety członków komisji opieki nad obłąkanymi	300	300	
Suma wydatków { zwyczajnych . . . . . nadmierzających			154.524 11.000	3.266	3.122 500
Razem			165.524	3.266	3.622
					356
B. Dochody.					
I.	1—2	Dodatki	660		
II.	3—5	Dochody z dóbr	4.362		
III.	6—8	Zwroty kosztów leczenia	162.500		
IV.	9—11	Rozmaite	900	100	
Suma dochodów			168.422	100	
w porównaniu z wydatkami			165.524		356
okazuje się nadwyżka			2.898	456	

A. Poszczególnienie wydatków.

Rubryka I.

Płace i emolumenta etatowe.

Wydział krajowy preliniuje 20.023 zł., a zatem z powodu nowych dodatków pięcioletnich o 916 zł. więcej od zamknięcia rachunków z r. 1889.

Poz. 6.

W uwzględnieniu petycyi dwóch oficyałów zakładu Karola Kality i Arkadyusza Bienkowskiego l. s. 441, wstawia komisya zgodnie z życzeniem Wydziału krajowego w piśmie z dnia 21. Października b. r. L. 44.392 wyrażonem przy poz. 6 trzecią alinę:

e) dodatki osobiste po 300 zł. . . . . 600 zł.

Przedstawiając Wysokiemu Sejmowi ten stwierdzoną przez Wydział krajowy gorliwą i sumienną pracą obydwóch petentów uzasadniony wydatek, zaznacza komisya jego ściśle wyjątkową naturę; wliczenie wikt do stałej płacy było bowiem aktem łaski Wysokiego Sejmu, nie upoważnia też wcale urzędników zakładu Kulparkowskiego do żądania osobnego relutum za wikt.

Poz. 7.

Zważywszy, że wliczenie dotychczas pobieranego relutum za wikt do stałej pensyi, którego żąda petycyja pisarza etatowego, Antoniego Aleksandra Czajkowskiego l. s. 148, stanowiłoby zmianę etatu zakładu Kulparkowskiego, o której przy roztrząsaniu incydentalnej sprawy rozstrzygać trudno, a uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. Października 1888. r., na które Wydział krajowy zalecając wyżej wymienioną petycyę w piśmie z dnia 10. Października b. r. L. 42.541 się powołuje, jak już zaznaczono, wcale precedensu nie stanowią, komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi przejście do porządku dziennego nad petycyą Antoniego Aleksandra Czajkowskiego.

Poz. 10 pod lit. b) i 11 pod lit. b).

Komisya bierze za podstawę do obliczenia kosztów wikt woźnego i odźwiernego zamknięcie rachunków z roku 1889, wedle którego każda z tych dwóch pozycyi 241 zł. 72 ct. wynosiła. Komisya wnosi przeto obniżenie poz. 10 pod lit. b) przez Wydział krajowy na 250 zł. obliczonej o 10 zł., a poz. 11 pod lit. b) w kwocie 250 zł. przez Wydział krajowy preliniowanej również o 10 zł.

Wnioski komisyi przy tej pozycyi ujmują 20 zł., a przy poz. 6 dodają 600 zł.

Wskutek tego wedle wniosków komisyi wynosić będą koszta Rubryki I. 20.603 zł. czyli o 580 zł. więcej od preliminarza Wydziału krajowego.

Rubryka II.

Koszta utrzymania osób nieetatowych.

Jak Rubryka II. poz. 11 pod lit. b), Rubryka VII. poz. 31 pod lit. b), poz. 34 pod lit. b), poz. 39 pod lit. b) i poz. 40 pod lit. b) wykazuje, oblicza Wydział krajowy wikt 26 Sióstr Miłosierdzia z pieczywem i dodatkami w kwocie 210 zł. na osobę. — Natomiast wedle zamknięcia rachunków z roku 1889 wynosił wikt jednej Siostry Miłosierdzia z pieczywem i dodatkami 202 zł. 24 ct., w 1888 roku 201 zł. 93 ct., wedle trzechletniego przecięcia lat 1887—1889 po 202 zł. 74 ct., na rok 1890 zaś oblicza kancelaryja zakładu wikt 1 Siostry Miłosierdzia w piśmie z dnia 8. Listopada 1890 roku na 197 zł. — W szpitalu lwowskim preliniował Wydział krajowy, pomimo tej samej co w Kulparkowie normy

żywienia Sióstr Miłosierdzia przy Rubr. II. poz. 15 b) wikt 1 Siostry Miłosierdzia w kwocie 180 zł., a pranie w kwocie 21 zł. 75 ct., w szpitalu krakowskim św. Łazarza zaś pomimo wielu drożej zakupionych artykułów żywności, wikt 1 Siostry bez prania w kwocie 178 zł. W najgorętszym uznaniu pełnej poświęcenia pracy Sióstr Miłosierdzia, chce komisya uniknąć nie tylko powodu, ale nawet i pozorów, chociażby pośredniego uczynienia jakiegokolwiek uszczerbku w żywieniu i utrzymaniu Sióstr Miłosierdzia. — Z drugiej zaś strony musi komisya baczyć na względy ścisłości budżetowej tembardziej, że wobec ciągłych nadwyżek przy tej pozycji w zamknięciach rachunków przytoczonych, preeliminowanie za wysokiego kosztu nie przyniosłoby Siostr Miłosierdzia żadnego pożytku, a umożliwiając virement oszczędności w tej pozycji powstałej, przyczyniłoby się jedynie do wywołania mylnego poglądu na całość cyfr. — Z tego też powodu oblicza Komisya koszt wikt z dodatkami 1 Siostry Miłosierdzia na 205 zł., wprawdzie o 5 zł. niższej od preliminarza Wydziału krajowego, ale o 2 zł. 76 ct. wyższej od rezultatu z roku 1889, o 3 zł. 7 ct. wyższej od zamknięcia z roku 1888, o 2 zł. 26 ct. wyższej od przecięcia 1887—1889, a o 3 zł. 25 ct. wyższej od preliminarza szpitala lwowskiego.

Potrąca przeto komisya z Rubryki II. poz. 17 pod lit. b) ryczałt wedle preliminarza Wydziału na 4.930 zł. obliczony o 130 zł. (po 5 zł. na 26 Sióstr Miłosierdzia). — Czyniąc tę zmianę, zastrzega się komisya jak najdobitniej przed zamiarem pogorszenia wikt Sióstr Miłosierdzia, komisya mniema bowiem, że wyższy od rezultatów lat ostatnich preliminarz komisji i niższa cena wielu artykułów żywności pewne polepszenie spowodować może.

Poz. 13. lit. a).

Ponieważ Wydział krajowy we Wrześniu b. r. podyższył płacę ślusarza o 36 zł., w a płacę palacza o 24 zł., podwyższa komisya wydatki poz. lit. 13 a), przez Wydział krajowy na 2.676 zł. obliczone o 60 zł.

Poz. 13 lit. b)

Zważywszy, że zdaniem Dyrekcji zakładu nie na wszystkich dozorców przyznawanie wikt starszej służby wywarło wpływ spodziewany, zgodziła się komisya na udzielenie wikt starszej służby (po 200 zł.) jedynie tylko dwom dozorcóm, z których jeden (Jan Lisiecki) obok własnej pełni także służbę zakrystyana, drugi zaś (Karol Schmidt) zasłużył na pochwałę Dyrekcji.

Dalej ze względu na tańsze w r. b. artykuły żywności i zmiany w normie żywienia, oblicza komisya koszt utrzymania jednej osoby na 190 zł., co na 8 osób wyniesie 1.520 zł. Wskutek tego obniża komisya preeliminowaną przez Wydział krajowy przy poz. 13 pod b) kwotę 2.560 zł. o 680 zł.

Poz. 14. b) *Wikt z pieczywem służby oddziałowej.*

Komisya dodaje przy poz. 14 b) Koszta wikt trzech dozorców, którzy wikt służby starszej pobierali. Ponieważ Wydział krajowy wikt służby oddziałowej w kwocie o 807 zł. 70 ct. wyższy od rezultatu z roku 1889 preeliminuje, a cena wielu artykułów żywności obecnie spadła, oblicza komisya koszt wikt z pieczywem jednej osoby na 130 zł., czyli o 5 zł. niżej od Wydziału krajowego. Z tego też powodu koszta wikt 83 osób ze służby oddziałowej wedle wniosków komisji wynosić mają 10.790 zł., czyli o 10 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego.

Poz. 15. *Premie dla dozorców.*

Ze względu na śmierć jednego z dozorców, obniża komisya kwotę 120 zł. przez Wydział krajowy preeliminowaną o 60 zł. Również proponuje komisya zgodnie z opinią Wy-

działu krajowego z dnia 1. listopada 1890 l. 46.267 przejście do porządku dziennego nad petycją Jana Berezińskiego b. dozorca w zakładzie Kulparkowskim o przyznanie premii 10 dukatów w złocie, albo o przyznanie zapomogi l. s. 161 i nad petycją Agaty Marek l. s. 802 b. dozorczyńni o przyznanie prowizyi z powodu 10-letniej służby, wedle pisma Wydziału krajowego bowiem z dnia 20. października 1890 l. 43.815 Agata Marek zakład nie z powodu niezdolności do pracy, ale z powodu zamążpójścia opuściła.

Poz 16. b) *Wikt z pieczywem służby domowej.*

Wydatek na wikt służby domowej wynosił wedle zamknięcia rachunku z. r. 1282 zł. 95 ct. czyli o 277 zł. 5 ct. mniej od preliminarza Wydziału krajowego na r. 1891. Komisya obniża koszt wiktu służby o 4 zł. na osobę. — Poz. 16. b) wynosić zatem będzie wedle wniosków komisyi 1.508 zł., czyli o 52 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego.

Z powodu obniżenia pozycyi 11. b) o 130 zł., poz. 13. b) o 680 zł., poz. 14. b) o 10 zł., poz. 15. o 60 zł., poz. 16. b) o 52 zł., razem o 932 zł., a podwyższenia poz. 13. a) o 60 zł., wynosić będą koszta utrzymania osób nieetatowych wedle wniosków komisyi 32 514 zł. czyli o 872 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego.

Rubryka III.

Pensye i emerytury.

Komisya dodaje pozycyę 25.

25) Emerytura Jana Sterniuka, b. odźwiernego zakładu (158 zł. tytułem emerytury, a 92 zł. jako pensya z łaski udzielona). . . . . 250 zł.

Wydział krajowy przeniósł dekretem z d. 6. sierpnia 1890 l. 32.539 Jana Sterniuka, b. odźwiernego zakładu obłąkanych w Kulparkowie w stan spoczynku i przyznał mu prawo do emerytury w kwocie 158 zł. — Jan Sterniuk żąda w petycyi l. s. 196 wliczenia wikt do płacy stałej i ponownego wymiaru emerytury, Wydział krajowy zaś w piśmie z d. 1. Listopada 1890 l. 46.323 przedkłada Sejmowi wniosek uwzględnienia petycyi i udzielenia Sterniukowi emerytury w kwocie 323 zł. 40 ct. Komisya nie zgadza się, w myśl uwag powyżej przy Rubryce I. poz. 7. uczynionych, ani z wnioskiem Wydziału krajowego; ani z jego uzasadnieniem, wykazana przez Wydział krajowy bowiem analogia polega na uchwale wyjątkowej. Ze względu jednak na wierną służbę Jana Sterniuka i na jego ubóstwo proponuje komisya Wysokiemu Sejmowi udzielić Janowi Sterniukowi oprócz emerytury w kwocie 158 zł., także i rocznej pensyi 92 zł., razem 250 zł.

Zgodnie z opinią Wydziału krajowego przechodzi komisya do porządku dziennego nad petycją l. s. 401 dra Włodzimierza Dobińskiego, b. prymaryusza zakładu w Kulparkowie o ponowny wymiar emerytury.

Koszta Rubryki III. *Pensye i emerytury* zatem wynosić będą wedle wniosków komisyi . . . . . 1.967 zł. czyli o 250 zł. więcej od kwoty przez Wydział krajowy prelinowanej.

Rubryka IV.

Zaopatrzenia, odstawnic i dar, z łaski.

Preliminuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . . 14 zł.

Rubryka V.

Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . . 40 zł.

Rubryka VI.

Remuneracye i zapomogi.

Pozycja 29. *Sprawdzanie recept.*

Sprawdzanie recept kosztowało wedle trzechletniego przecięcia 1887—9 r. 126 zł. 87 ct. w r. 1889 zaś 126 zł. 75 ct. Z tego powodu obniża komisya kwotę przez Wydział krajowy preliminowaną 140 zł., o 14 zł.

Poz. 30. *Remuneracye i zapomogi.*

Komisya obniża preliminowaną przez Wydział krajowy kwotę 500 zł. o 50 zł. Udzielanie remuneracyi bowiem uważa komisya jedynie tylko na rzecz tych urzędników krajowych za wskazane, którzy w służbie kraju pod każdym względem się odznaczają. A po zbadaniu aktów Wydziału krajowego z d. 10. Września b. r. l. 39.082, sprawozdania komisji wydelegowanej przez Wydział krajowy uchwałą z d. 5. Września b. r. l. 38.451 dla zrobienia dochodzenia w sprawie rzekomego złego obchodzenia się lekarzy zakładu Kulparkowskiego z umysłowo-chorym porucznikiem Ignacym Z., raportu Dyrektora zakładu z d. 7. września 1890, raportu prymaryusza zakładu Dr. Maliszewskiego z d. 8. września 1890, i raportu sekundaryusza w zakładzie Dra Władysława Kohlbergera z d. 8. Września 1890 i po otrzymaniu ustnych wyjaśnień od wszystkich członków komisji, którzy dochodzenie przeprowadzali, wyraziła komisya jednomyślne przekonanie, że jakkolwiek Wydział krajowy, opierając się na orzeczeniu komisji opieki nad obłąkanymi, nie miał formalnej podstawy do wytoczenia śledztwa dyscyplinarnego, to jednak postępowania Dyrektora zakładu wobec chorego porucznika Ignacego Z. za prawidłowe i odpowiadające obowiązkom uważać się nie może.

Ze względu na stan zdrowia Dra Hankiewicza emerytowanego sekundaryusza zakładu Kulparkowskiego, przychyła się komisya do żądania w petycyi l. s. 442 wyrażonego, którą to petycyę Wydział krajowy d. 1. Listopada 1890 l. 46.322 Sejmowi zalecił; komisya wstawia przeto pod Rubryką VI. poz. 30. alinę drugą:

Jednorazowa zapomoga dla Dra Józefa Hankiewicza, emerytowanego sekundaryusza zakładu . . . . . 150 zł.

Zgodnie z prośbą w petycyi Jana Kamińskiego b. dozorecy chorych w zakładzie Kulparkowskim l. s. 296 zawartą, a w opinii Wydziału krajowego z d. 1. Listopada 1890 l. 46.267 zaleconą zgadza się komisya ze względu na ciężką chorobę i wierną służbę petenta na wstawienie pod Rubryką VI. poz. 30 alinei trzeciej:

Jednorazowa zapomoga dla Jana Kamińskiego, b. dozorecy . . . . . 50 zł.

Wskutek zmian przy poz. 29. i 30. Wysokiemu Sejmowi przedłożonych wynosić będą wedle wniosków komisji koszta Rubryki VI. . . . . 776 zł.
czyli o 136 zł. więcej od kwoty preliminowanej przez Wydział.

Rubryka VII.

Koszta gospodarcze.

Poz. 31. *Żywienie chorych.*

Wobec okolicznosci, że liczbę łóżek w zakładzie powiększono, że zaś dni leczenia od 1. Stycznia do 2. Listopada b. r. dosięgły liczby 179.182, że do 31. Października b. r. leczono w zakładzie 1.103 chorych, czyli o 30 więcej aniżeli w całym r. 1889, że zaś przeciętna ilość chorych w r. b. 585 wynosiła a d. 3. Listopada r. b. pozostawało w zakładzie 614 chorych czyli o 67 więcej od liczby chorych pozostałych z końcem r. 1889, nie uważa komisya zgodnie z Wydziałem krajowym trzechletniego przecięcia 189.083 dni za właściwą wobec tak znacznego po-

większenia chorych podstawę budżetową. Przyjmuje też na r. 1891 ilość 197.901 dni leczenia. Jakkolwiek koszt dnia żywienia w r. 1889 o 1·2 się zmniejszył, zdaniem komisji zakład dalej na drodze godziwej oszczędności, o ile takowa bez niekorzyści dla chorych da się osiągnąć, postępować powinien, umożliwiając mu to zadanie zarówno zmiany w normie żywienia przez Wydział krajowy zarządzony, a mianowicie zmniejszenie porcy mięsa i kaszy, jak i niżenie cen niektórych artykułów żywności.

Komisja wyraża nadzieję, że nie tylko co do ilości spożycie mięsa (w 1887 roku 37.370 kg. wołowiny, 10.347 $\frac{1}{2}$ kg. cielęciny, 2.469 kg. baraniny, w r. 1888 45.743 $\frac{1}{2}$ kg. wołowiny, 15.977 $\frac{1}{2}$ kg. cielęciny, w r. 1889 zaś jedynie tylko 41.487 $\frac{1}{2}$ kg. wołowiny, 12.021 $\frac{1}{2}$ kg. cielęciny, 3.382 $\frac{1}{2}$ kg. baraniny) się zmniejszy, ale że wskutek zmian w normie żywienia uda się Wydziałowi krajowemu zarówno po upływie obecnego kontraktu uzyskać co do ceny korzystniejsze warunki, jak i powiększyć zysk z produkcji mięsa we własnym zarządzie, która w r. 1887. 4.768 $\frac{1}{2}$ kg. wołowiny, 743 kg. cielęciny, 2.469 $\frac{1}{2}$ kg. baraniny, w 1888 r. 6.650 kg. wołowiny, 750 kg. cielęciny, w 1889 r. 8.806 kg. wołowiny, 742 $\frac{1}{2}$ kg. cielęciny, 3.382 $\frac{1}{2}$ kg. baraniny wynosiła. Również przypomina komisja uwagi w zeszłorocznym sprawozdaniu zawarte, a używania mleka zbieranego i przerobienia części śmietany na masło we własnym zarządzie dotyczące, tem bardziej, że produkcja masła w zakładzie samym 201 $\frac{1}{2}$ kg. w r. 1887, 18 kg. w r. 1888, a 159 $\frac{1}{2}$ kg. w r. 1889, w stosunku do produkcji mleka 97.500 $\frac{1}{4}$ lit. w r. 1887, 90.083 w r. 1888, a 109.999 $\frac{1}{2}$ w r. 1889 jest zbyt szczupłą. Komisja spodziewa się, że tak zastosowanie się do uwag przez nią w r. z. uczynionych, jak i kupowanie masła po tańszej cenie staną się źródłem znacznego niżenia kosztów żywienia. Cena ostatniego zakupna 1 kg. masła w Kulparkowie wedle wykazu kancelaryi z dnia 3. Listopada 1890 r. wynosi 75 kr., czyli o 11·03 kr. mniej od ceny w r. 1889 płaconej w Kulparkowie, o 10·96 mniej od ceny z r. 1889 w szpitalu lwowskim a o 14·31 kr. mniej od ceny Kulparkowskiej z r. 1888.

Porównanie cen ostatniego zakupna z cenami w r. 1889 wykazuje możliwość dalszych oszczędności. Cena 1 kg. wieprzowiny wynosiła wedle ostatniego zakupna 38 ct. czyli o 1·68 ct. mniej od r. 1889, a o 7 ct. mniej od r. 1888. Cena 1 kg. smalcu wynosiła wedle ostatniego zakupna 57·3 czyli o 2·7 ct. mniej od ceny z r. 1889, o 11·1 mniej od r. 1888. Cena słoniny 53·3 czyli o 1·7 ct. mniej od r. 1889 a o 8·4 mniej od r. 1888. Ponieważ zakład sprowadzał w r. 1888. 4.663 kg. słoniny, 2·338 kg. smalcu, a sam sobie dostarczał w r. 1888. 4.291 kg. wieprzowiny, 1.707 $\frac{1}{2}$ kg. słoniny, 828 kg. smalcu, w r. 1889 zaś 5.638 kg. wieprzowiny, 2.109 kg. słoniny a 967 kg. smalcu, tak niżenie cen zakupna, jak i oszczędność z powodu większej produkcji we własnym zarządzie mogą spowodować niżenie wydatków.

Cena 1 kg. mąki pszennej Nr. I. wynosiła wedle ostatniego zakupna 13·8 ct. czyli o 1·7 ct. mniej od r. 1889, a o 0·1 ct. mniej od r. 1888, cena mąki Nr. II. 13·44 ct. czyli o 0·41 mniej od r. 1889, a o 0·07 mniej od r. 1888, Nr. IV. 12·72 kr. czyli o 0·46 mniej od r. 1889, a o 1·10 ct. więcej od r. 1888, cena cukru 32·84 ct. czyli o 4·2 ct. mniej od r. 1889, a o 1·68 ct. mniej od r. 1888, cena kawy 1 zł. 63·97 ct. czyli o 0·77 ct. mniej od r. 1889, a o 3·25 ct. od r. 1888, cena ryżu 17 kr. czyli o 0·88 ct. mniej od r. 1889, a 0·68 ct. mniej od r. 1888, cena krup jaglanych 11·25 czyli 0·21 mniej od r. 1889, a 0·24 ct. mniej od r. 1888. Poszły w górę zaś jedynie tylko; cena baraniny 1 kg. wedle ostatniego zakupna i przecięcia z r. 1888. 30 ct. o 5·7 więcej w porównaniu z r. 1889, cena krup jęczmiennych 12·12 ct., czyli o 0·43 ct. więcej od r. 1889 a o 1·1 więcej od r. 1888 i krup hreczanych 16 ct. czyli o 0·59 ct. więcej od r. 1889, a o 0·37 ct. więcej od r. 1888.

Wobec niżenia ceny tyłu artykułów żywności, a nieznacznych jedynie podwyższeń przyjmuje komisja koszt dnia żywienia 20 ct. o 0·4 ct. niższy od r. 1889, o 0·6 ct. niższy od trzechletniego przecięcia 1887—9, a o 0·1 ct. wyższy od kosztu w r. 1888.

Ponieważ 197.901 dni żywienia po 20 ct. wyniesie 39.580 zł. 20 ct. proponuje komisya kwotę okrągłą . . . . . 39.600 zł. czyli o 400 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego.

Poz. 31. lit. f) *Pieczyno z piekarzem.*

Zważywszy, że ostatnia cena bułek wedle wykazu kancelaryi zakładu z dnia 3. listopada 1890 wynosiła 12·8 czyli o 1·73 ct. mniej od r. 1889 a o 1·17 ct. mniej od r. 1888 cena chleba zaś 7·98 ct. o 0·53 ct. mniej od r. 1889 a o 0·2 ct. mniej od r. 1888, obniża komisya o 100 zł. kwotę 6.000 zł, przez Wydział krajowy prelininowaną. Ze względu na większą liczbę dni leczenia prelininuje komisya kwotę 5.900 zł. o 249 zł. wyższą od trzechletniego przecięcia.

Poz. 31. lit. g). *Wino dla chorych.*

Komisya obniża prelininowaną przez Wydział krajowy kwotę 500 zł. o 50 zł., trzechletnie przecięcie 1887-9 wynosiło bowiem 449 zł., a spożycie w 1889 roku 379 zł. 36 ct., spożycie do końca Września b. r. zaś 359 zł. 33 ct.

Poz. 32. *Opał sal, łazienek i innych ubikacyj.*

Z powodu potrzeby opalania kurytarzy dla pomieszczenia chorych, przyjmuje komisya tę pozycję zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, zwraca jednak uwagę na niedostatecznie wyjaśnioną różnicę ceny drzewa, którego sążen (stos 4 m.) w Kulparkowie 11 zł. 45·33 ct. kosztował, którego cena przeto o 1 zł. 5 ct. była wyższą od ceny szpitala lwowskiego.

Poz. 33. *Oświetlenie naftą.*

Z powodu zniżenia ceny nafty, która przy ostatniem zakupnie wynosiła 19 ct. a zatem o 0·40 ct. mniej od roku 1889 a o 0·64 mniej od roku 1888, obniża komisya kwotę przez Wydział krajowy prelininowaną 1.600 zł. o 50 zł. Kwota prelininowana przez komisję 1.550 zł. jest o 49 zł. wyższą od trzechletniego przecięcia 1887—9.

Podpoz. 34 lit. a). *Sprzęty gospodarcze. Zakupno i naprawa.*

wnosi komisya wedle preliminarza Wydziału krajowego, zwracając uwagę na potrzebę zakupna większej ilości łóżek siatkowych.

Poz. 35. *Utrzymanie 2 par koni z 2 furmanami, reparacyą wozów, uprzęży i t. p.*

obniża komisya preliminarz Wydziału w kwocie 1.450 zł. o 100 zł.; w roku 1889 bowiem ztąd powstały wydatek jedynie tylko 1.327 zł. 42 ct. wynosił. Owies wprowadzie przy ostatniem zakupnie 4 zł. 50 ct., czyli o 25 ct. drożej, aniżeli w roku 1889, ale za to siano przy ostatniem zakupnie o 1·63 na 100 kg. tańsze i na wikcie furmanów pewną oszczędność da się uzyskać.

Poz. 36. *Uprawa pól z połową kosztów utrzymania ogrodnika i innemi potrzebami.*
równie jak

Poz. 37. *Utrzymanie ogrodów warzywnych z połową kosztów utrzymania ogrodnika.*

Poz. 38. *Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych dla chorych*

przyjmuje komisya zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, wyraża jednak nadzieję, że ze względu na wielką ilość siły roboczej i na tanią cenę dnia roboczego 5 ct. w myśl §. 22 statutu opłacaną, z których $\frac{1}{3}$ czyli $1\frac{2}{3}$ ct. idzie na rzecz robotnika a reszta $\frac{2}{3}$ na polepszenie wikt i kosztu utrzymania — kosztu robocizny w przyszłości się zmniejszą.

Z uwagi na niedość dokładne wyszczególnienie i uzasadnienie dochodów i wydatków z folwarku w sprawozdaniu Wydziału krajowego i w preliminarzu budżetu, przedkłada komisya Wysokiemu Sejmowi do uchwały następującą **rezolucję**:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w roku przyszłym dołączył do budżetu Zakładu Kulparkowskiego osobny budżet surowy folwarku“.

Poz. 40. *Bielizna, pościel i odzież lit. a). Zakupno i naprawa.*

Komisya obniża preliminowaną przez Wydział krajowy kwotę wydatków zwyczajnych 8.000 zł. o 1.500 zł. a nadzwyczajnych 7.000 zł. o 500 zł. Kwota przez komisję na zwyczajne wydatki preliminowana 6.500 zł. jest ze względu na powiększenie ilości chorych o 1.500 zł. wyższą od wydatku z roku 1889, a o 1.158 zł. wyższą od trzechletniego przecięcia 1887—9.

Jakkolwiek Wydział krajowy nie przedłożył komisji inwentarzy zakładu i odnośnej pozycyi wydatków nadzwyczajnych cyfrowo nie uzasadnił, wnosi komisya kwotę 6.500 zł. wydatków nadzwyczajnych, w nadziei, że kwota ta wystarczy na zakupno ciepłej odzieży umożliwiającej większej ilości obłąkanych niezbędny dla zdrowia spacer w jesieni i na wiosnę, oraz pokryje koszta zakupna jednobarwnych bluz płóciennych dla dozorców i obuwia sukiennego dla oddziału szalowego.

Poz. 41. *Słoma do sienników*

preliminowaną przez Wydział krajowy na 1.000 zł. obniża komisya o 50 zł.; wydatek w przecięciu lat 1887—9 wynosił bowiem 906 zł.; w roku 1889 921 zł., a wysoka cena w drugiej połowie przeszłego roku i w pierwszej b. r. nie jest wcale normalną.

Wskutek obniżen przy pozycyi 31. pod lit. a) f) i g), przy poz. 33, 35, 40 i 41, wnosi komisya koszta gospodarze zwyczajne w kwocie . . . . . 79.210 zł.
o 2.250 zł. niższej od preliminarza Wydziału krajowego.
Koszta gospodarze nadzwyczajne wedle wniosków komisji . . . . . 6.500 „
czyli o 500 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego.

Suma wydatków rubryki VII. wynosić zatem będzie wedle wniosków komisji 85.710 zł. czyli o 2.750 zł. mniej od preliminarza Wydziału krajowego.

Rubrykę VIII. Koszta sanitarne w kwocie . . . . . 6.260 zł.

Rubrykę IX. Koszta kancelaryjne w kwocie . . . . . 450 „

Rubrykę X. Koszta kapliczne w kwocie . . . . . 200 „

przyjmuje komisya zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego.

Rubryka XI.

Koszta utrzymania budynków, dróg i urzędzeń.

Poz. 49. 2). *Koszta nadzwyczajne utrzymania budynków.*

Załatwiając przedłożenie Wydziału krajowego L. W. 33.342 z dnia 16. Sierpnia 1890 (alleg. 30), zgadza się komisya ze względu na wilgoć panującą w mieszkaniu jednego z funkcyonaryuszów zakładu i na niemożność pomieszczenia go gdzieindziej z powodu przepełnienia zakładu, na postawienie domku dla pisarza zakładowego i zgodnie z Wydziałem krajowym przyjmuje sumę wydatków:

Rubryki XI.	12.550 zł.
Rubryki XII. Podatki i daniny	290 „
Rubryki XIII. Rozmaite	1.800 „
Rubryki XIV. Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi	50 „

Rubryka XV.

Komisya wstawia wydatek na koszta ankiety w celu zbadania stosunków Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie . . . . . 2.000 zł.
oraz przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały **rezolucyę:**

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

„1. by zwołał ankietę w celu:

- a) zbadania Zakładu Kulparkowskiego pod względem urządzeń lekarskich i administracyjnych,
- b) postawienia wniosków dążących do doprowadzenia Zakładu Kulparkowskiego do stanowiska odpowiadającego tegoż celom humanitarnym i przepisom nauki lekarskiej,

2. aby zdał sprawę Wys. Sejmowi z rezultatu ankiety a ewentualnie przedstawił odpowiednie wnioski“.

Zdaniem komisji należałoby powołać do rzeczzonej ankiety:

1. delegatów przedstawionych:

- a) przez fakultet leczniczy,
- b) przez krajową Radę zdrowia,
- c) przez Towarzystwo lekarzy galicyjskich.

2. Posłów sejmowych specjalnie sprawami Zakładu Kulparkowskiego się zajmujących.

W pierwszym rzędzie bowiem głos w sprawie tak ważnej przysłużyć rzeczoznawcom ze stanowiska nauki ją oceniającym.

Ze względu jednak, że przeprowadzenie reform, któreby rzeczoznawcy za niezbędne uznać mogli, musi być ściśle zastosowane do środków finansowych, którymi kraj obecnie rozporządza, uważa komisya budżetowa udział posłów sejmowych w ankiecie w celu uzupełnienia uwag rzeczoznawców ze stanowiska budżetowego jak niemniej i administracyjnego za nader pożądanym.

Jakkolwiek członkowie ankiet dotychczas przez Wydział krajowy zwoływanych nie pobierali dyet, wyznacza jednak komisya na koszta podróży, tudzież dyety, jako też wydatki połączone z ułożeniem kwestyjonarza i t. d. kwotę 2.000 zł. Pragnie bowiem ankiecie dać możność dłuższego obradowania, a ewentualnie ustanowienia subkomitetu; nadto przypuszczać należy, że Wydział krajowy nie tylko w drodze kwestyjonarza zapyta się o zdanie psychiatrów z innych krajów koronnych, ale że sama ankietą zapewne skorzysta z prawa powoływania w razie potrzeby jednego lub kilku fachowych psychiatrów zamieszkałych po za granicami kraju.

Uzasadnwszy wstawienie w budżet na rok 1891 zł. 2.000 na pokrycie kosztów proponowanej ankiety — komisya budżetowa nie uważa za stosowne, przesądzać w czemkolwiek działaniu i uchwałom tejże, czy to pod względem zaradzenia obecnemu wypełnieniu w Zakładzie Kulparkowskim, lub też potrzebom wewnętrznego urządzenia, względnie adaptacji lub rozszerzenia gmachu, a to z uwagi na potrzebę segregacji chorych, tudzież lepszego urządzenia separatek.

Komisya mniema, iż do zadań ankiety zaliczyć należy wydanie fachowej opinii o metodzie prowadzenia historii chorób, aktów dotyczących śmierci i wydalenia z zakładu.

Komisya spodziewa się, że ankietą zastanowi się nad właściwością i niezbędnością użycia środków prewentywnych lub represyjnych w celu utrzymania porządku domowego w zakładzie.

Czy i o ile ankieta zajmie się ponadto wydaniem opinii co do wewnętrznego ustroju sił leczniczych w zakładzie — ztąd rozdziału agend i czynności pomiędzy poszczególnych funkcyjaryuszów, wreszcie potrzeby odbywania gremialnych konsyliów, tudzież dysertacyj naukowych przez lekarzy obu oddziałów, — komisya nie przesądza lubo ważności wszystkich tych spraw nie zapoznaje; — przyczem przypuszczać należy, że Wydział krajowy korzystając z obrad ankiety zaczerpnie bliższych informacji co do warunków konkursu na lekarzy zakładowych, co do potrzeby powoływania elewów, jak wreszcie do sposobu urządzenia wykładów demonstracyjnych dla dozorców w myśl §. 15. instrukcyi dla Dyrektora, zatwierdzonej uchwałą Wydziału krajowego z dnia 14. Lutego 1879 l. 51.000/78.

Czy i o ile wydanie, a względnie przełożenie na język polski podręcznika o obchodzeniu się z chorymi stanie się koniecznością, pozostawia komisya ocenieniu ankiety.

Komisya nie myśli wcale ograniczać ani Wydziału krajowego w zredagowaniu kwestyonarza ani też ankiety w zupełnej swobodzie poruszenia i wyczerpującego zbadania wszystkich pytań, dobra zakładu dotykających.

Rubryka XVI.

Dyety i koszta podróży dla członków komisyi opieki nad obłąkanymi.

Komisya wstawia w budżet zakładu Kulparkowskiego dawniej w Rubr. II. fund. kraj. preliminowane . . . . . 300 zł.

Dyety i koszta podróży członków opieki nad obłąkanymi w kwocie . . . . . 300 „
oraz zaleca Wysokiemu Sejmowi **rezolucyę**:

„Wysoki Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wzmocnienie komisyi opieki nad obłąkanymi w Zakładzie Kulparkowskim dwoma członkami nominowanymi przez Wydział krajowy na przedstawienie fakultu leczniczego w Krakowie i Rady zdrowia“.

B. Poszczególnienie dochodów.

Rubryka I. Dodatki w kwocie	660 zł.
Rubryka II. Dochody z dóbr w kwocie	4.362 „
Rubryka III. Zwroty kosztów leczenia w kwocie	162.500 „
Rubryka IV. Rozmaite.	

Poz. 9. Zwroty z zarobków chorych.

Pomimo iż $\frac{1}{3}$ zwrotów zarobków chorych w myśl §. 22. statutu przez zakład pobieranych wedle trzechletniego przecięcia lat 1887—9. 303 zł. 63 ct., a w r. 1889 jedynie tylko 298 zł. 50 ct. wynosiła, podwyższa komisya tę pozycyę dochodu przez Wydział krajowy na 300 zł. preliminowaną o 100 zł. Wobec wyższego procentu ilości chorych zatrudnionych w innych zakładach obłąkanych, a dalej wobec wielokrotnie wyrażonego przez najznakomitszych psychiatrów zdania, że zatrudnienie jest jednym z najgłówniejszych czynników leczenia, pragnie komisya, by Wydział krajowy ponownie udzielił Dyrekcji wyraźnej wskazówki, że obłąkanych wytrwałem i konsekwentnem wywieraniem na nich moralnego wpływu do pracy skłaniać należy. Suma z rubryki IV. wedle wniosków wynosić zatem będzie 900 zł. czyli o 100 zł. więcej od wniosków Wydziału krajowego.

Sumę wszystkich dochodów zaś oblicza komisya na . . . . 168.422 zł.
czyli o 100 zł. więcej, od kwoty przez Wydział krajowy preliminowanej.

Sprawozdaniem niniejszem są załatwione: 1) Przedłożenie Wydziału krajowego z d. 16. sierpnia 1890 L. W. 33.342 (Alegat 30); 2) petycye: l. s. 161. Karola Kality i Arkadyusza Bieńkowskiego; l. s. 442. Dra. Józefa Hankiewicza; l. s. 296. Jana Kamińskiego i l. s. 196. Jakóba Sterniuka.

Komisya budżetowa wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie na r. 1891 i wykazaną nadwyżkę w kwocie 2.898 zł. wstawić przy rubr. IV. poz. 10. dochodów funduszu krajowego.

II. Wysoki Sejm raczy przejść do porządku dziennego nad petycjami: l. s. 148, Antoniego Aleksandra Czaykowskiego; l. s. 401. Dra. Włodzimierza Dobińskiego; l. s. 161. Jana Berezińskiego i l. s. 802. Agaty Marek.

We Lwowie dnia 15. Listopada 1890.

Przewodniczący:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Włodzimierz Kozłowski.

Budżet krajowy na rok 1891.

Lit. F.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

(Sprawozdawca Dr. Adam Czyżewicz).

Preliminarz Wydziału krajowego wykazuje wydatki w kwocie 183.223 zł., a z uwzględnieniem osobnego przedłożenia do l. 746, o 600 zł. więcej t. j. 183.823 zł. w. a. — to znaczy o 10.453 zł. więcej jak na rok 1890 uchwalono, — dochody zaś preliniuje Wydział krajowy w kwocie 178.242 t. j. o 2.571 zł. mniej, jak na rok 1890. i zamyka preliniarz niedoborem 4.981 zł., do których uwzględnienie powołanego osobnego przedłożenia w kwocie 600 zł. doliczyć należy, więc ogółem niedoborem 5.581 zł. w. a.

Komisya budżetowa wnosi w wydatkach kwotę 176.276 t. j. o 7.547 mniej jak preliniarz Wydziału krajowego, a o 2.906 więcej, jak na rok 1890 uchwalono. Dochody zaś przyjmuje w kwocie 178.242 t. j. w wysokości przez Wydział krajowy preliniowanej; o 2.571 mniej, jak uchwalono na rok 1890. W razie przyjęcia wniosków komisji okazałaby się w miejsce niedoboru 5.581 zł. nadwyżka w kwocie 1.966 zł. w. a.

Na rok 1889 uchwalil Wys. sejm wydatki w kwocie 168.398 zł. Zamknięcie tego roku 1889 wykazało wydatek w kwocie 197.396 zł. czyli przekroczenie uchwalonej kwoty o 28.998 zł. Okoliczność ta zmusiła do dokładnego badania wydatków, którego rezultat podajemy:

W y d a t k i.

Rubr. I. płace i emolumenta etatowe . . . . . 30.518 zł.
t. j. o 1.245 zł. więcej jak preliniowano na rok 1890, a o 600 zł. więcej jak preliniuje Wydział krajowy. Nadwyżka po nad preliniarz jest następstwem uchwały polecającej utworzenie jeszcze jednej posady sekundarjusza I. klasy dla oddziału chorób zakaźnych, w myśl wniosku Wydziału krajowego L. 37.340/90. Nadwyżka zaś preliniarza wynika z przyznania funkcjonarjuszom szpitala dodatków 5-cio letnich prawnie im przypadających, oraz przyznanej kwoty 280 zł. dozorczy domu obłąkanych, jako relutum na mieszkanie. Dozorca domu więc pobiera obecnie relutum za wikt i relutum na mieszkanie, a zatem nie jada i nie mieszka w zakładzie. O ile to zarządzenie wynikłe z braku miejsca dla koniecznego pomieszczenia chorych zaradziło chwilowej potrzebie, o tyle sprzeciwia się ono obowiązkom służbowym tego funkcjonarjusza.

Co do petycyj wniesionych do wysokiego Sejmu a mianowicie:

1. prymarjuszów i oficjałów krajowego szpitalu św. Łazarza w Krakowie, o przyznanie dodatków aktywalnych (l. 149)
  2. pisarzy etatowych tegoż szpitalu o polepszenie płacy (l. 150) i
  3. Jana Zielińskiego, pisarza etatowego o zaliczkę w kwocie 1.200 zł. (l. 151)
- wnosi komisya budżetowa, przejście do porządku dziennego, ze względu że obecny stan funduszów szpitalu św. Łazarza do zmiany uchwalonego etatu funkcyonaryjuszy, nie jest właściwy.

Rubr. II. Koszta utrzymania osób nieetatowych.

Wydział krajowy preliniuje . . . . . 23.424 zł.
t. j. o 2.039 zł. więcej, jak uchwalono na rok 1890 i o 2.291 zł. więcej jak wykazuje wyniki-
kość roku 1888.

Motywa tej większej potrzeby są słuszne i obejmują:

1. Wydatek na 1 Siostrę miłosierdzia nad zwykły etat, przeznaczoną do utworzonego pawilonu chorób zakaźnych i 1. emerytkę w myśl zawartego układu przybyłą.

2. Koszt koniecznego powiększenia służby oddziałowej o 7 osób, oraz powiększenia gratyfikacji całej służby oddziałowej w taki sposób, aby na rok i osobę wypadło po 4 zł. Nareszcie

3. Koszt powiększenia wydatków na wikt dla całej służby wyższej i niższej.

Pawilon dla chorób zakaźnych z natury rzeczy, t. j. konieczności odłączenia tych chorych od reszty szpitalu, musi mieć osobny nadzór Siostry miłosierdzia i osobną służbę.

Ilość służby oddziałowej musi być coraz to większą, jeśli zwiększa się stale ilość chorych i dni pielęgnowania. Wedle zestawienia od roku 1881 do 1889 t. j. *lat 9-ciu*, wynosił ogólny przybytek chorych w szpitalu św. Łazarza w tym czasie, *1.202 głów t. j. 134 chorych rocznie*. Podniesienie się ilości dni leczenia w tym samym czasie zaś wynosiło *40 976 dni t. j. 4.553 dni rocznie*. Jest więc od lat 9 stale podniesienie się ilości chorych i dni leczenia w tym szpitalu. Atoli podniesienie to wzmaga się w dodatku *w ostatnich 5 latach* jeszcze bardziej, gdyż różnica między ilością chorych w r. 1885 a 1889, wynosi już *778 głów t. j. 156 w miejscu 134 rocznie*, a taka sama różnica ilości dni leczenia wynosi w ostatnich 5 latach *33.100 dni t. j. 6.620 rocznie, w miejsce dawnych 4.553*. *Nietylko więc wzmaga się stale ilość chorych, ale w ostatnich 5 latach wzmaga się więcej jak w dawniejszych*.

Naturalnem tego następstwem jest niedostatek służby oddziałowej i takowa powiększaną być musi. Potrzeba ilości służby oddziałowej oznacza się wedle ilości łóżek szpitalnych. Włącznie z oddziałem dla obłąkanych posiada szpital św. Łazarza 557 łóżek, to znaczy że szpital ten powinien mieć co najmniej 56 osób do posługi chorych, bez uwzględnienia tej okoliczności, że oddział obłąkanych potrzebuje więcej stosunkowo obsługi. Każde łóżko w tym szpitalu zajęte jest rocznie przez 372 dni t. j. 7 dni więcej jak ich rok liczy, to znaczy, że chorzy leżą na ziemi i jest ich więcej jak łóżek, ale w każdym razie obsłużeni być muszą. Że tak jest rzeczywiście, dowodzi dzienna, przeciętna z całego roku, cyfra chorych, która wynosi 568·41 głów tj. o 12 więcej, jak łóżek w szpitalu. Wydział krajowy wobec tego stanu rzeczy proponuje podwyższenie ilości posługi o osób 7, przez co ogólna liczba tejże posługi, wypadnie na 50 głów, tj. o 6-ciu mniej jak wymaga higiena szpitalna, oraz bez uwzględnienia, że oddział obłąkanych potrzebuje więcej stosunkowo służby i bez względu na pawilon dla chorób zakaźnych, potrzebujący osobnej zupełnie służby, czy jest całkowicie, czy częściowo tylko obłożony.

Powiększenie gratyfikacyj dla służby w ten sposób pracującej, jest również słuszuem Również sprawiedliwem jest polepszenie wiktów tej służbie i tylko do obliczenia kosztów tegoż odnoszą się uwagi przy Rub. VII.

Przy poz. 18. dyetaryusze, której wynikłość z roku 1888, wykazuje o 70 zł. mniejszy wydatek od kwoty uchwalonej na rok 1890., preliniuje Wydział krajowy taką samą kwotę jak na r. 1890, t. j. 3.560 zł. Komisya budżetowa wnosi o 100 zł. mniej, t. j. . . . 3.460 zł.

Kancelarya zarządu szpitalu św. Łazarza w Krakowie, złożona z dyrektora, rządoy, 2 oficyałów i 2 pisarzy, kosztuje ogółem rocznie (Rubr. I.) 8.693 zł. W kwocie tej mieści się 2.493 zł. dodatków pięcioletnich i 200 zł. na mieszkanie. Czynności kasowe tej kancelaryi pełnią urzędnicy rządowi za osobnem wynagrodzeniem 200 zł. rocznie, a służba jej nie weszła w tę rachubę. Właściwie zatem płace osób etatowych administracyę pełniących wynoszą zł. 6.000

Wobec wysokości tego wydatku, potrzebuje szpital krakowski 3.500 zł. t. j. więcej jak 50% na dyetaryuszów i dla tego obniżenie tego wydatku nieznaczne jest potrzebnem,

choćby dla wskazania Dyrekcji szpitalu potrzeby oszczędności w tym dziale i uproszczenia manipulacji biurowej.

Przy poz. 19. a i b. „służba wyższa“, preliminuje Wydział krajowy, jako nieetatowego, stale utrzymywać się mającego rzemieślnika: *murarza*, który z podwyższoną w preli-minarzu płacą i wiktem, bez mieszkania kosztować ma 280 zł. Komisya budżetowa sądzi, że w obec wydatków tak wysokich na konserwacye budynków i ciągłych robót budowlanych nadzwyczajnych, utrzymywanie stałego murarza, w żadnym innym szpitalu nie praktykowane, nie jest koniecznem. Drobne naprawy murarskie, dadzą się załatwić robotą dzienną, co i obecnie się wykonywa, lub też z pomocą licznej służby *domowej*, do obsługi chorych wcale nie używanej. Prócz na 50 osób podwyższonej obecnie służby oddziałowej, jest w szpitalu św. Łazarza, druga 50-ka służby (49 nieetatowej) wyższej, niższej i wspólnej, do pojedynczych działów administracji szpitalnej przydzielonych. O ile dział służby dla chorych doprowadzonym jest do możliwej oszczędności, o tyle w drugiej grupie wprowadzenie oszczędności byłoby wskazanem. Poz. 19 a i b wynosić więc ma zamiast 3.170 zł. . . . . 2890 zł.

W ten sposób **Rubryka II.** w miejsce preliminowanych 23.424 zł. wynosić będzie 23.044 zł.

Rubr. III. *plące i emerytury zgodnie z wnioskiem* . . . . . 250 „

Rubr. IV. *„Zaopatrzenia odstawne i dary z łaski“ zgodnie z wnioskiem* . . . . . 283 „

Rubr. V. *„Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych zgodnie z wnioskiem* . . . . . 50 „

Rubr. VI. *„Remuneracye i zapomogi“*, preliminuje Wydział krajowy tak jak na r. 1890, kwotę 900 zł., z czego 200 zł. przeznaczone jako stałe wynagrodzenie dla urzędników ek. kasy krakowskiej, za prowadzenie czynności kasowych, reszta ma być rozdana jako zapomogi i remuneracye dla funkcyjaryuszów szpitalnych, więc ma służyć jako pomoc w nieszczęściu i wynagrodzenie czynności nadobowiązkowych. Prócz tej kwoty rok rocznie otrzymują funkcyjaryusze szpitalni z oszczędności w pewnych rubrykach preli-minarza wykazanych, osobne remuneracye, które 350 do 490 zł. rocznie wynoszą. Wprawdzie wzrastająca liczba chorych niezaprzeczenie powiększa czynności funkcyjaryuszów, ale powiększenie to obciąża wszystkich bez wyjątku. Z drugiej strony przekroczenia preliminowanych kwot budżetu są tak znaczne (w r. 1889 o przeszło 28.000 zł.), wykazane zaś oszczędności niektórych pozycji R. I. 4. i 5. i R. II. p. 19.) tak małe, że nikną wobec tych pierwszych i za oszczędności, osobnego wynagrodzenia wymagające, uważać ich nie podobna. Wykaz tych remuneracyj z ostatnich lat 3 tak jest podobny każdego roku, że wygląda raczej na stałe dodatki osobiste, niżeli na wynagrodzenie pracy nadobowiązkowej. Dla tego komisya budżetowa obniża kwotę przy poz. 28. preliminowaną o zł. 200 i wstawia do budżetu na rok 1891 tylko . . . . . 500 zł.

Rubr. VI. zatem wynosić ma . . . . . 700 „

Zarazem oświadcza komisya budżetowa, że przyznawanie osobnych remuneracyj ponad kwotę do budżetu wstawioną, z oszczędności pojedynczych rubryk, w ciągu roku wykonanych, — nie uważa za właściwe i dopuszczalne.

Rubr. VII. *„Koszta gospodarze“* preliminuje Wydział krajowy 85.276 zł. tj. o 7746 zł więcej jak uchwalono na rok 1890, i o 2.913 zł. więcej, jak okazała wynikłość z roku 1888 Komisya budżetowa wstawia w tę rubrykę . . . . . 84.489 „

Przy poz. 29 a, „zwykła strawa i dodatki“ preliminowaną jest kwota 41.000 zł. tj. o 4.000 zł. więcej jak uchwalono na r. 1890 i o 1.566 zł. więcej, od wynikłości z roku 1888.

Wydatek tej pozycji wykazuje corocznie bardzo znaczne różnice między preli-minarzem a rzeczywistym kosztem i niepodobna jest nie rozpatrzyć go nieco dokładniej.

Na rok 1889 uchwalono 39.500 zł., wydano 45.503 tj. więcej 6.003 zł. Wprawdzie w r. 1889 było dni leczenia o 15.764 więcej, jak w poprzednim, ale obliczywszy te dni, wedle podanego w preli-minarzu kosztu po 22⁶ centów, wydatek powinien był być nie o 6.003 zł. tylko o 3.562 zł. 66 ct. większy. To znaczy, że nie sama ilość dni leczenia była przyczyną

przekroczono wydatku, ale i żywienie stało się droższem i stale się podnosi. Wydział krajowy chcąc zapobiedz podnoszeniu się wydatków tej pozycyi, stara się ograniczać i ilość podanych porcyj żywności i wagę tychże. Właśnie w r. 1890 zaprowadzono takie oszczędności w normie żywienia. Atoli już w sprawozdaniach z roku 1889 6ciu prymaryuszów doprasza się powrotu do dawnej normy żywienia, gdyż chorzy mają pożywienie za skąpe. Twierdzenie to wydane przez 5ciu profesorów fakultetu lekarskiego i jednego prymaryusza, nie profesora, dowodzi co najmniej, że oszczędność w udzielaniu chorym żywności, doprowadzoną została do tej granicy, której ze względu na dobro chorego przekroczyć nie można, a pomimo to wydatek tej pozycyi wzrasta ciągle i to nieproporcjonalnie do podnoszenia się cen żywności. Przyczyna więc musi leżeć gdzieindziej. Z cyfer preliminarza wykryć jej niepodobna, gdyż takowe są tak zestawione, że dają wyobrażenie o wydatku ogólnym, ale nie dają możliwości oceny szczegółów.

W roku 1889 oblicza preliminarz koszt 1 dnia, co do żywności, tj. co do ceny produktów surowych do żywności potrzebnych, na 22·6 ct., zaś żywienie chorego dzienne tj. produktu surowe, gotowanie tychże oraz wino i pieczywo razem wzięte, dały koszt żywienia dzienny 29·35 (alegat 27 sprawozdania Wydziału krajowego). Ta sama pozycja wynosi we Lwowie 25·46 ct. tj. o 3·89 ct. mniej, pomimo, że ceny produktów surowych w obu zakładach są równe, różnice bowiem w pojedynczych pozycjach tych cen pokrywają się wzajemnie. To znaczy, że o ile w Krakowie niektóre są droższe, o tyle inne są tańsze jak we Lwowie. Jeszcze bardziej atoli występują te różnice między wiktem innych funkcyonaryuszy szpitalnych w pojedynczych zakładach. I tak wikt kosztował:

	Lwów	Kraków	Kulparków
1. Siostry M.	1888 — 179— zł.	164·04 zł.	201·93 zł.
prel. na	1891 — 180— „	168— „	210— „
2. Jednej sługi od-	1888 — 130·92 „	114·92 „	122— „
działowej	1891 — 130— „	118— „	135— „
3. Lekarz dyżurny	1888 — 327·51 „	305·09 „	niema
	1891 — 328— „	320— „	„
4. Jeden chory na			
365 dni w roku	1889 — 92·78 „	102·13 „	99·06 „

Zestawienie to wykazuje jasno, że o ile żywienie chorego w Krakowie było droższem, o tyle żywienie służby niższej i wyższej było tańszem, a we Lwowie odwrotnie, a ponieważ dni żywienia wszystkich osób które wikt pobierają wynoszą około $\frac{1}{4}$ dni żywienia chorych (w Krakowie 131 osób z 47.615 dni żywienia w stosunku do przeciętnej 190·136 dni żywienia chorych), przeto różnice w wydatku ogólnym są małe, a oszczędności cyfrowe powstały przez to, że jedni przenoszą więcej wydatków na chorych, drudzy na służbę. Tu chodzi atoli nie o takie zestawienia, tylko o rozstrzygnięcie pytania, czy gospodarstwo jest dobre i czy nie mogłoby być tańsze. Pytania tego nie mogą odpowiedzieć cyfry preliminarza, ani zamknięte rachunkowych i do tego celu potrzebne są cyfry kosztu pojedynczych dań żywienia. Dlatego jak długo dostaje się tylko spis spotrzebowanych produktów i ich ceny jednostkowe, nie ma podstawy do obliczenia wartości pojedynczej porcyi pożywienia, oraz podstawy do obliczenia czy pożywienie chorego, odpowiednio zawartej w niem ilości pokarmów jest dostatecznem czy nie. Do tego spisu muszą być dodane ceny pojedynczych kilkunastu potraw, i to: wartość surowych produktów do tychże potrzebnych, koszt gotowania i waga rzeczywista potrawy; a wtedy każdy z łatwością oceni czy ta porcyja jest drogą czy taną.

Komisya budżetowa wyraża więc życzenie aby na przyszłość zrobione były ceny jednostkowe potraw używanych najwięcej w szpitalu św. Łazarza, w sposób powyżej wskazany, a obecnie wstawia do budżetu całą, na podstawie czysto budżetowego 3letniego przecięcia, obliczoną kwotę . . . . . 41.000 zł.

Przy poz. 31. „opał sal łazienek i innych ubikacyj“ prelinuje Wydział krajowy 6.900 zł., tj. o 600 zł. więcej jak uchwalono na r. 1890, a to na podstawie przecięcia 3 lat, wynoszącego 6.929 zł. — Komisya budżetowa wstawia w tę pozycję kwotę . . . 6.600 zł.

Przy układaniu preliminarza na rok 1890 zauważyła komisya budżetowa, że „w celu zwrócenia uwagi zarządu szpitalu św Łazarza, na niestosunkowo znaczne zużycie materiału opałowego w porównaniu ze szpitalem we Lwowie, pomimo niskiej ceny węgla w Krakowie, który jako materiał opałowy jest od drzewa wydatniejszym“, — pomimo wyniku 2-letniego przecięcia, zniża prelinowaną wówczas kwotę 6.600 zł., na 6.300 zł. Zniżenie to odnosiło się do całego materiału opałowego, jak to wyraźnie przy poz. 29 „drzewo i węgle do kuchni“ było uwidocznione.

Obecnie przy poz. 29e prelinowaną jest, także na podstawie wyniku lat ubiegłych o 50 zł. mniej, jak uchwalono na rok 1890, zaś w poz. 31. wstawione o 600 zł. więcej.

Koszt materiału opałowego rozrzucony jest w preliminarzu na kilka pozycji: kuchnia, sale chorych, łazienki, pralnia, maszyna parowa i apteka. Dla uproszczenia rzeczy, aby się ciągle nie powtarzać, zestawiamy przy tej pozycji cały materiał opałowy i to wedle wykazu zarządu szpitalu św. Łazarza za rok 1889, ark. 2-gi, które służyło Wydziałowi krajowemu za podstawę do ułożenia aleg. 29. do sprawozdania z czynności za rok 1889/90. Otóż szpital św. Łazarza spotrzebował w roku 1889 ogółem 31.229 ctn. cłowych węgla tj. 15.614·5 ctn. metr., za które zapłacono 8.505 zł. to znaczy ctn. cłowy kosztował 27.23 centów a metryczny 54.46 ct. Prócz tego spotrzebowano 63 stosów 4-metrowych drzewa, za cenę 882 zł. 49 ct, kupionych, tj. po 13 zł. 98 ct. za stos jeden.

Zużycie tych 31.229 ctn. cłow. węgla, na których przewiezienie potrzeba było 156 wagonów kolejowych, było następujące:

L. p.	Cetn. cłowych	Ilość palowisk	Dni opałowych w roku	Każde palowisko potrzebowało		Do tego 4% ubytku na miał więc dziennie		
				rocznie	dziennie			
				cetnarów	funtów			
1.	Ubikacje t. j. oddziały, kancelarye i mieszkania . . .	10.638	pieców 182 kuchenek 20 palowisk 20 S-a 222	180	47·90	26·5	27·5	= 61 ctn. dziennie
2.	Apteka	388·5	—	365	—	106	110	
3.	Kuchnia	1279·5	—	365	—	350	364	
4.	Piekarnia	tylko drzewo	—	—	—	—	—	
5.	Pralnia	549	—	300	—	180	187	
6.	Kalorifer	1.285	—	180	—	714	742	
7.	Łazienki	1.455	—	365	—	399	415	
8.	Maszyna parowa . . .	14.374	—	300	—	4790	4982	
9.	Desinfektor	tylko drzewo	—	—	—	—	—	
10.	Ubytek na miał . . .	1.260	—	4·03%	—	—	—	
	Razem	31.229	= 15615·5 ctn. metr.					

Obliczenie to wykazuje jednostkami spożycie węgla i zarazem możność zaprowadzenia nie małych oszczędności, największych przy maszynie parowej, która z reguły pracuje w dzień tylko, a mimo to dotychczas potrzebuje dziennie okragło 50 cetnarów cłowych węgla.

Wedle dat podanych przez biuro rachunkowe, kupował szpital św. Łazarza węgiel:

	w roku 1888	gruby 29·5	cent.	za cetnar cłowy	
		drobny 27·	"	"	"
	w roku 1889	gruby 28·6	"	"	"
		drobny 26·2	"	"	"
	w roku 1890	gruby 28·0	"	"	"
		drobny 27·9	"	"	" z Sierzy po 24 ct.
	na rok 1891	gruby 36·5	"	"	"
		drobny 36·	"	"	" " " " 24 ct.

Ceny te odpowiadają miejscowym ale tylko przy drobnej sprzedaży, a ponieważ na rok 1891 znacznie poszły w górę, obawiać się należy zwiększenia się wydatku na opał. Dlatego komisya budżetowa wstawia w tę pozycyę o 300 zł. więcej jak na rok 1890 uchwalono, atoli wnosi następującą rezolucyę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1. *Aby Dyrekcyę szpitalu św. Łazarza w Krakowie wezwał do zaprowadzenia najdokładniejszej kontroli przy odbiorze i wydawaniu węgla i oszczędności w tych pozycyach opału, w których widoczne jest za wysokie tegoż zużycie.*

2. *Aby na przyszłość względem dostarczania węgla, zawierano układy z przedsiębiorcami, którzy posiadając bezpośrednie stosunki z kopalniami i znaczne przyznane im ulgi w cenach transportu, mogli węgiel dobrej jakości, odsprzedawać przy dostawie en gros taniej, jak wynoszą ceny miejscowe przy sprzedaży drobnej.*

Przy poz. 32. „Oświetlenie“ preliminowana jest kwota 4.855 tj. mniej o 280 zł. jak na rok 1890, zawsze niestosunkowo więcej, jak wynosi koszt oświetlenia innych zakładów szpitalnych w kraju. Komisya budżetowa wstawia . . . . . 4.600 zł.

W myśl uchwał zeszłorocznych, poczynił Wydział krajowy znaczne oszczędności w tej pozycyi. Wskutek tego obecnie gaz na salach dla chorych mało jest używany. Pomimo to wyszło w roku 1889 metrów kub. gazu 45.260 i pomimo, że gaz w Krakowie jest tani 8 5 centa za metr. kub. (prywatni płacą 10.5 centa, upusty tylko dla motorów), to przecież oświetlenie jest bardzo kosztowne. Dlatego komisya budżetowa wnosi i do tej pozycyi rezolucyę.

1. *Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby Dyrekcyi szpitalu św. Łazarza nakazał przynieść kuchenki oddziałowe, gazem opalane, a zaprowadzić na ich miejsce tanie żelazne kuchenki opalane węglem lub koksem.*

2. *Aby używanie gazu w mieszkaniach prywatnych, funkcyonaryuszy szpitalu było wzbronione, a w miejsce tegoż zaprowadzone w razie potrzeby oświetlenie naftą.*

Przy poz. 34. „utrzymanie jednej pary koni preliminuje Wydział krajowy 932 zł. komisya budżetowa wstawia w tę pozycyę kwotę . . . . . 700 zł. a to przy pozycyi 34 a) . 518 zł.

" " " b) . 182 "

ponieważ odpowiednio cenom praktykowanym w Krakowie, utrzymanie koni roboczych wraz z furmanem i potrzebnymi wydatkami na uprząż i reparacyę, nie powinno przenosić kwoty 700 zł. Zarazem wnosi komisya następującą rezolucyę:

Zważywszy, że szpital św. Łazarza leży bardzo blisko miasta, że funkcyonaryusze szpitalni przy wyjazdach komisyjnych nie używają powozu szpitalnego, a nawet wrzecie potrzeby udania się do kasy lub starostwa w mieście liczą fiakra;

Zważywszy, że szpital jako taki właściwie jedynie potrzebuje tylko koni do wywozu zwłok do prosektoryum klinicznego, które niebawem stanie na gruncie szpitalnym, i stamtąd na cmentarz;

Zważywszy nareszcie, że szpital lwowski, znacznie dalej od centrum miasta położony koni nie utrzymuje,

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, czy nie dałoby się w drodze układu z przedsiębiorcą fiaków w Krakowie zapewnić odwożenie zwłok szpitalnych z prosektoryum c. k. zakładu patologicznej anatomii na cmentarz i jakiegoby rocznego kosztu wymagało podobne urządzenie.

Rubr. VIII. Koszta sanitarne zgodnie z wnioskiem Wydziału . . . . . 11.338 zł.
t. j. 390 zł. więcej jak na rok 1890 uchwalono, a to z powodu corocznie większej liczby chorych, a jeszcze więcej z powodu, że pozycya ta mieści wydatki, które do niej nie należą i w innych umieszczone być winny.

W rachunku poz. 42. „*potrzeby sanitarne*“ za rok 1889. znajdują się koszta sprowadzenia wina w 4 miejscach w kwocie przeszło 500 zł. W tej pozycji umieszczone jest dalej wszystko wino, które dla chorych w ciągu roku wydano we fiaskach, a którego koszt jest wcale znaczny. Dalej znajduje się w 12 miejscach rachunku tej pozycji; wypłata Tow. gazowemu, za gaz zużyty przy kuchenkach oddziałowych. Jeśli wino uważanem jest jako lek chorym podawany, to każde wino jest takim lekiem i musi być w całości w jedną pozycję t. j. albo 29. g. „*wino dla chorych*,” albo w poz. 42 „*potrzeby sanitarne*“ wstawione. Wtenczas ma się przegład całej ilości wydanego wina. Gaz zaś do kuchenek nie może być potrzebą sanitarną, równie jak opał sal.

Rubr. IX. „*Koszta kancelaryjne*“ zgodnie z wnioskiem . . . . . 870 „

Rubr. X. „*Utrzymanie kościoła*“ „ „ . . . . . 250 „

Rubr. XI. *Utrzymanie budynków* preliminarzu Wydział krajowy 11.628 zł. tj. o 459 zł. więcej jak na r. 1890 uchwalono, komisya budżetowa wstawia w tę rubrykę mniej o 5.180 zł. tj. 6.448 „

Przy poz. 48. 1. „*Konserwacye i reparacye zwyczajne*“ wstawia Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym całą kwotę . . . . . 3.900 zł.
tj. o 400 zł. więcej jak na rok 1890 uchwalono, a to z powodu skreślenia stałego murarza R. II. 19 a i b, oraz dla możności wykonania reparacyi, wstawionej w wydatki nadzwyczajne tej rubryki przy poz. 48. 2. c, „*obniżenie podwórza*“.

Co do wydatków nadzwyczajnych *poz. 48. 2. a* mianowicie co do

a) osuszenia gruntów szpitalnych . . . . . 4.080 zł.

b) osuszenia ściany frontowej starego gmachu . . . . . 800 „

c) obniżenia podwórza . . . . . 200 „

skreśla komisya budżetowa na teraz te trzy kwoty, a to z powodów:

ad a) Projektowane są na gruntach szpitala św. Łazarza dwie większe budowy: c. k. zakład dla patologicznej anatomii i medycyny sądowej i pawilon dla chorób chirurgicznych. Oba te budynki muszą się postarać o osuszenie gruntu, przynajmniej do nich należącego i to dokładne, dla obrony fundamentów; — łatwo więc stać się może, że częściowe osuszenie gruntów nastąpi bez przyczynienia się funduszu szpitalnego i dlatego wyczekać należy obecnie z przeprowadzeniem preliminarzanego wydatku.

ad b) Projekt osuszenia ściany frontowej starego budynku, którego wartość dla szpitala staje się coraz to mniejszą, dawno już błąka się w preliminarzach budżetu. W roku 1890 został kosztorys tego wydatku przerobiony i o 322 zł. zmniejszony. Projekt polega na

wybudowaniu kanału betonowego circa 89 m. długości wzdłuż ściany, o świetle 27/30 cm, w głębokość 1:20 m, który ma być połączony z kanałem głównym i służyć do odpływu wody z rynien spustowych budynku. Woda deszczowa może być tymczasowo z pomocą muszli kamiennych i rowków po wierzchu terenu, odprowadzana do kanału głównego, a tym sposobem w tym roku oszczędzony wydatek preliminarza, który z niedoborem zamyka rachunki.

ad c) Według opinii fachowej „wobec faktu, że spadek naturalny podwórza, skierowany jest już do istniejącego cementowanego rynsztoku z ujściem do kanału, a przeto woda opadowa ku temu kanałowi przechodzi, nie osiągnie się korzyści z zebrania ziemi — wskazane jest sporządzenie rynsztoków brukowych koło ścian“. To jest wydatek, który w każdym razie do zwyczajnych wydatków utrzymania budynków należy.

Przy poz. 49. „utrzymanie wodociągów i maszyny parowej“, której wydatek preliminarz przeciętnie na 1.400 zł. tj. o 300 zł. więcej jak na rok 1890 uchwalono oblicza, i tę kwotę na rok 1891 wstawia, komisya budżetowa, ze względu na wynikłość r. 1888, wynoszącą 1.040 zł., oraz ze względu, że w myśl przedłożenia Wydziału krajowego l. ^{724 S.} 45.389/89 W. Wys. Sejm wstawił do budżetu w roku ubiegłym na rekonstrukcyę buljerów pod kotłami parowymi kwotę 2.359 zł. co oszczędności w utrzymaniu maszyny w roku 1891 wykazać powinno, wnosi obniżenie preliminowanej kwoty o zł. 100. Poz. ta wynosić będzie 1.300 zł. tj. zawsze jeszcze o 200 zł. więcej jak na rok 1890 uchwalono.

Wydatki tej pozycyi wynosiły przeciętnie rocznie . . . . . 1.517 „
(w roku 1890 — 2.061 zł.).

Opał maszyny parowej wedle obliczenia zarządu szpitala przy poz. 31		
podanego kosztował w r. 1889: węgle 14.374 ctn. cłw.	3.739:86 zł.	
4% ubytku namiał 574 ctn. cłw.	156— „	
drzewo 2 stosy	28— „	
	Razem	3.923 „
maszynista i 2 palaczy (poz. 19 a i b)	—	1.310 „
	Ogółem	6.750 zł.

bez obliczenia kosztów nadzoru administracyjnego ogólnego, oświetlenia i innych drobnych wydatków gospodarczych. To znaczy, że utrzymanie motoru i przyrządów, napelniającego wodą rezerwoary i poruszającego przyrządy pralni, kosztowało rocznie zwyż 6.500 zł. i mimowoli nasuwa się pytanie, czy motor ten się opłaca i czy nie powinien być zastąpiony motorem o innej sile poruszającej. Z tych powodów wnosi komisya budżetowa:

Poleca się Wydziałowi krajowemu zbadać, czy motor parowy w szpitalu św. Łazarza nie mógłby być zastąpiony motorem gazowym o równej sile; jakiego zmiana ta, po ewentualnem częściowem zużyciu, lub sprzedaniu obecnego motora wymagać będzie nakładu i jakiego rocznego kosztu utrzymania ruchu.

Rubr. XII. „Odsetki od kapitalów dłużnych“ . . . . . —

Rubr. XIII. „Podatki i daniny“ zgodnie z wnioskiem . . . . . 1.027 „

Rubr. XIV. „Rozmaite“ wnosi Wydział krajowy 1.600 zł. tj. o 1.150 zł. więcej jak na r. 1890 uchwalono, — komisya budżetowa wstawia . . . . . 600 „
t. j. 150 zł. więcej jak na rok 1890.

Przy poz. 56 „koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane wydatki“, przy której preliminarz na podstawie wynikłości 3 lat ostatnich wstawia kwotę o 1.050 zł. tj. 3 razy

większą jak na rok 1890 uchwalono, wydało się koniecznem zbadanie konta tej rubryki w księgach buchhalteryi Wydziału krajowego. Badanie to wykazało, że to konto obejmuje zaledwie w części wydatki pod jego nagłówek należące. I tak są tam wydatki odnoszące się czysto do administracyi dóbr funduszu szpitalnego, należące do Rubr. XX., bardzo dużo wydatków, które Rubr. VII., VIII., IX. i XI. obciążać winny, nareszcie wydatki, które chwilowo tylko, jako zwrotne do tej rubryki należą, jednak stale jej obciążać nie mogą. Słowem jest to pozycja niewłaściwie użyta i komisya zniża ją do pierwotnej wysokości tj. do kwoty . 500 zł., zawsze jeszcze o 50 zł. wyższej jak na rok 1890 uchwalono, oraz oświadcza, iż jako konieczną potrzebę uważa, aby Wydział krajowy wydał instrukcyę, w celu pouczenia zarządów szpitali w jaki sposób wydatki ksiązkować należy, aby to ksiązkowanie było jednolite, wykazywało wydatki rzeczywiste pojedynczych działów, a tem samem umożliwiło preeliminowanie wydatków na podstawie rzeczywistych wyników w pojedynczych rubrykach i pozycjach.

Rubr. XV. „Zapomogi dla położnic“	—.— zł.
Rubr. XVI. „Koszta utrzymania dzieci urodzonych na oddziale położnic“ zgodnie z wnioskiem	350 „
Rubr. XVII. „Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika“ zgodnie z wnioskiem	15.650 „
Rubr. XVIII. „Zapisy“ zgodnie z wnioskiem	109 „
Rubr. XIX. „Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe“ zgo- dnie z wnioskiem	150 „
Rubr. XX. „Dyety i koszta podróży w sprawach funduszu jako właścici- ciele dóbr“ zgodnie z wnioskiem	150 „

Dochody:

Rubr. I. „Odsetki od efektów kapitałów i fundacyi“ zgodnie z wnioskiem	19.070 „
Rubr. II. „Z realności i dóbr“ zgodnie z wnioskiem	9.472 „
Rubr. III. „Zwroty kosztów leczenia“	149.600 „
Rubr. IV. „Dochody rozmaite“ zgodnie z wnioskiem	100 „

Z e s t a w i e n i e .

Wydatki.

Rubr. I.	30.518 zł.
„ II.	23.044 „
„ III.	250 „
„ IV.	283 „
„ V.	50 „
„ VI.	700 „
„ VII.	84.489 „
„ VIII.	11.338 „
„ IX.	870 „
„ X.	250 „
„ XI.	6.448 „
Do przeniesienia	158.240 zł.

	Z przeniesienia	. . . . .	158.240 zł.
Rubr. XII.	. . . . .	. . . . .	— „
„ XIII.	. . . . .	. . . . .	1.027 „
„ XIV.	. . . . .	. . . . .	600 „
„ XV.	. . . . .	. . . . .	— „
„ XVI.	. . . . .	. . . . .	350 „
„ XVII.	. . . . .	. . . . .	15.650 „
„ XVIII.	. . . . .	. . . . .	109 „
„ XIX.	. . . . .	. . . . .	150 „
„ XX.	. . . . .	. . . . .	150 „
	Razem	. . . . .	176.276 zł.

Dochody.

Rubr. I.	. . . . .	. . . . .	19.070 zł.
„ II.	. . . . .	. . . . .	9.472 „
„ III.	. . . . .	. . . . .	149.600 „
„ VI.	. . . . .	. . . . .	100 „
	Razem	. . . . .	178 242 zł.
Odtrąciwszy od sumy dochodów sumę wydatków	. . . . .	. . . . .	176.276 „
okazuje się nadwyżka dochodów	. . . . .	. . . . .	1.966 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1891 i wstawić nadwyżkę w kwocie 1.966 zł. jako dochód ogólnego funduszu krajowego w Rubr. IV. dochodów i uchwalić następującą rezolucję:

Poleca się Wydziałowi krajowemu przeprowadzenie w ciągu lat dwóch potrzebnych zmian w zamknięciach rachunkowych krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie tak, aby w przyszłości we wszystkich rubrykach obejmowały okres czasu od 1. Stycznia do 31. Grudnia ostatniego roku.

Lwów, dnia 5. listopada 1890.

Przewodniczący:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Dr. Czyżewicz.

Budżet krajowy na rok 1891.

Lit G. Fundusz policyi krajowej.

W Galicyi nie istnieją wprawdzie jeszcze domy przymusowej pracy i z tego powodu fundusz policyi krajowej z tego tytułu żadnych nie ponosi kosztów. Gdy jednak od kilku lat z tego funduszu pokrywa się koszta utrzymania w domach przymusowej pracy w innych prowincjach austriackich indywiduów przynależnych do Galicyi i gdy z tego tytułu zapłacono za rok 1889 kwotę 330 zł. a za pierwsze półroczcie 1890 nawet 497 zł., przeto Wydział krajowy prelininuje „na utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy“ kwotę 800 zł., a na rozmaite 5 zł.

Dochody tego funduszu oblicza Wydział krajowy na 6.070 zł., a to na podstawie obecnego stanu majątku funduszu.

Zgodnie z prelininarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:

Dochody funduszu policyi krajowej	6.070 zł.
Wydatki	805 „
Nadwyżka dochodów	5.265 zł.

która wpłynie do funduszu krajowego.

Przewodniczący:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Goldman.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
OFFICE OF THE DEAN
540 EAST SOUTH EAST
CHICAGO, ILLINOIS

...

Budżet krajowy na rok 1891.

Fundusze samoistne.

Lit. H. Fundusz domestykalny.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:

Dochody funduszu domestykalnego	. . . . .	5.506 zł.
Wydatki	" " "	5 "
	Nadwyżka dochodów	. 5.501 zł.

która użyta zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.

Lit. J. Fundusz kultury krajowej.

Wydatki tego funduszu preliminuje Wydział krajowy na 15 zł., dochody zaś na 3.448 zł., a nadwyżkę przeznacza się na podstawie obowiązujących przepisów, na zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:

Dochody funduszu kultury krajowej	. . . . .	3.448 zł.
Wydatki	" " "	15 "
	Nadwyżka dochodów	. 3.433 zł.

użyta będzie jako zasiłek dla szkoły rolniczej w Dublanach.

Lit. K. Fundusz stanowy sierociński.

Na 16 miejsc, z których 7 w zakładzie św. Antoniego we Lwowie po 120 zł., 4 w szkole ogrodniczej we Lwowie po 63 zł., 4 w zakładzie św. Józefa w Krakowie po 120 zł. i jedno w zakładzie św. Wincentego we Lwowie po 115 zł., preliminuje Wydział krajowy kwotę 1687 zł., na rozmaite 5 zł. razem 1692 zł. Dochody preliminuje Wydział krajowy według rzeczywistego stanu efektów na 1755 zł.

Zgodnie z tym preliminarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:

Dochody funduszu stanowego sierocińskiego	. . . . .	1.755 zł.
Wydatki	" " "	1692 "
	Nadwyżka dochodów	. 63 "

użyta zostanie na powiększenie majątku zarodowego.

Lit. L. Fundusz Aleksandra Hr. Stadnickiego.

Na pensję za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich, na wydawnictwo tych aktów, na rabat i rozmaite wydatki preliniuje Wydział krajowy ogólną kwotę 2.455 zł.

Dochody oblicza Wydział krajowy na	1.304 „
Zgodnie z tym preliniarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:	
Wydatki funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego	2.455 zł.
Dochody „ „ „ „	1.304 „
	1.151 „

niedobór . . . . .

pokryty zostanie z zaoszczędzeń, jakie fundusz ten posiada z lat dawniejszych, a będących własnością funduszu.

Lit. M. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1873.

Wydział krajowy preliniuje na umorzenie pożyczki przez losowanie 27.600 zł. na opłatę procentów 22.950 zł., na 10%, podatek od kuponów 2.295 zł., na należność stemplową 169 zł., na druki, inseraty i drobne 100 zł. — razem 53.114 zł. W dochodach preliniuje Wydział krajowy 4.000 zł. tytułem zwrotu kapitałów wypożyczonych i tytułem prowizyi. Termin spłat ratalnych ukończył się wprawdzie z rokiem 1883, z końcem jednak roku 1889 pozostało jeszcze zaległości w kwocie 15.771 zł.

Część pożyczki z roku 1883 przeznaczona była na wykupno z wolnej ręki i wylosowanych obligacyj pożyczki krajowej z roku 1873, gdy jednak uchwałą z 21. stycznia 1888 cała reszta pożyczki z roku 1883 wcieloną została do funduszu krajowego, przeto tenże fundusz krajowy pokrywa cały niedobór funduszu pożyczki krajowej z roku 1873.

Zgodnie z preliniarzem Wydziału krajowego komisya budżetowa wnosi:

Wydatki funduszu pożyczki 1873 roku	53.114 zł.
Dochody „ „ „ „	4.000 „
	Niedobór 49.114 zł.

który pokryty być ma z funduszu krajowego, jak to uwidoczniono w rubryce XIV. wydatków funduszu krajowego.

Przewodniczący:
Stanisław Badeni

Sprawozdawca:
Goldman

Budżet krajowy na rok 1891.

Lit. N.

Fundusz podrzutków w Krakowie.

(Sprawozdawca Dr. Adam Czyżewicz).

Wydział krajowy preliniuje w dziale wydatków 4.330 zł. t. j. o 2.707 zł. więcej jak na rok 1890 uchwalono, zaś w dziale dochodów eliminarz wykazuje dochód 4.330 zł. tj. również o 2.707 zł. więcej jak na rok 1890.

Komisyja budżetowa wstawia tak dochody jak i wydatki zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, oraz dodaje, że podniesienie się wydatków i także same dochodów wynikło z uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 25. Listopada 1889 polecającej wstawienie zapomogi dla położnic opuszczających z dzieckiem bezpłatny oddział położnic, do funduszu podrzutków, gdzie ono ze swej istoty należy; czego następstwem naturalnem jest dotowanie tego funduszu z funduszy krajowych w myśl uchwał Wysokiego Sejmu.

Wydatki.

Rubryka	I. „Płace urzędników i sług“ zgodnie z wnioskiem	50 zł.
„	II. „Potrzeby kancelaryjne“ zgodnie z wnioskiem	20 „
„	III. „Remuneracye“ zgodnie z wnioskiem	20 „
„	IV. „Koszta utrzymania podrzutków“ zgodnie z wnioskiem	1.500 „
„	V. „Koszta leczenia dzieci“ zgodnie z wnioskiem	10 „
„	VI. „Podatki i daniny“ zgodnie z wnioskiem	— „
„	VII. Zapomogi dla położnic zgodnie z wnioskiem	2.700 „
„	VIII. „Rozmaite“ zgodnie z wnioskiem	30 „
	Ogólna suma wydatków	4.330 zł.

Dochody.

Rubryka	I. „Odsetki od efektów kapitałów i fundacyj“ zgodnie z wnioskiem	1.605 zł.
„	II. „Dochody z realności“ zgodnie z wnioskiem	20 „
„	III. „Rozmaite drobne“	5 „
„	IV. Dotacya z funduszu krajowego na zapomogi dla położnic	
zgodnie z wnioskiem		2.700 „
	Ogólna suma dochodów	4.330 zł.
	zgodna z takąż samą sumą wydatków	4.330 „

Komisyja budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Powyższy preliniarz funduszu podrzutków w Krakowie, przyjmuje się na r. 1891.

Lwów, dnia 18. listopada 1890.

Przewodniczący:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Dr. Czyżewicz.

1881

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...